

Begroting 2023-2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	5
Programma 1 - Dienstverlening	8
P1 1. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties krijgen de juiste informatie en antwoord op hun vraag	8
P1 2. Wij zijn toegankelijk en bereikbaar voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties	9
Programma 2 - Ruimtelijke ontwikkeling	13
P2 1. Wij hebben een passend woningaanbod voor onze inwoners	14
P2 2. Wij bieden ruimte aan ontwikkeling en waarborgen de kwaliteit van het gebied	15
P2 3. Wij zijn een duurzame samenleving	15
Programma 3 - Sociaal domein	19
P3 1. Onze inwoners zijn zelfredzaam	20
Programma 4 - Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs	27
P4 1. Er is een breed activiteiten- en voorzieningenaanbod dat voorziet in de behoefte van de inwoners	28
P4 2. Onze inwoners kunnen hun talenten ontwikkelen	30
Programma 5 - Leefomgeving	34
P5 1. Wij hebben een veilige leefomgeving	35
P5 2. Ons leefklimaat is aantrekkelijk en past bij de behoefte van onze inwoners, ondernemers en bezoekers	38
Programma 6 - Bestuur en organisatie	44
P6 1. Wij hebben een goed en krachtig gemeentebestuur	45
P6 2. Onze ambtelijke organisatie is doelmatig, doeltreffend en toekomstbestendig	46
P6 3. Wij zijn financieel gezond	47
Programma 40 - Mutaties in reserves	52
Paragrafen	53
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	53
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	61
Paragraaf Grondbeleid	62
Paragraaf Verbonden partijen	63
Paragraaf Financiering	74
Paragraaf Lokale heffingen	79
Paragraaf Bedrijfsvoering	88
Paragraaf Taakstellingen en Stelposten	90
Paragraaf Kengetallen	90
Financieel beeld	94
Financiële positie en meerjarenplan	94
Bijlagen	103

Taakvelden	103
Begrotingsrichtlijnen 2023	104
Going concern taken	105
Afkortingenlijst	116

Inleiding

Inleiding

Aan de raad van Wormerland,

Graag bieden wij u als nieuwe gemeenteraad de eerste begroting in uw zittingsperiode aan. Na de verkiezingen van maart 2022, de installatie van u als nieuwe gemeenteraad, het sluiten van een nieuw coalitieakkoord en de samenstelling van een nieuw college, wordt er nu hard gewerkt aan de uitwerking van de plannen voor de bestuursperiode 2023-2026. Die plannen en de kosten daarvan, voor zover al calculeerbaar op dit moment, zijn nog niet in deze begroting 2023-2026 opgenomen.

U krijgt nu een begroting met min of meer doorgaande lijn van afgelopen jaren. De nieuwe (beleids)impulsen vanuit het coalitieakkoord presenteren wij in een collegeprogramma 2023-2026, dat wij in de tijd zodanig uitbrengen dat u tegelijk met of kort na de begroting ook deze kunt behandelen, inclusief de financiële gevolgen voor zover wij die al kunnen doorrekenen. De financiële gevolgen van uw besluiten over het collegeprogramma worden verwerkt in een eerste begrotingswijziging 2023.

Ons oogmerk is u een sluitende begroting in meerjarenperspectief voor te leggen en om toe te werken naar herstel van een verantwoord weerstandsvermogen. Het gesternte waaronder de gemeentefinanciën zich bevinden is wat dit betreft niet gunstig. Veel recente actuele crisissen en annexe economische ontwikkelingen doen ook een aanslag op onze capaciteit en de gemeentelijke inkomsten en uitgaven. Denk aan de coronacrisis, de gevolgen van oorlog in Oekraïne, de energiecrisis, de klimaatcrisis c.a., de inflatie, de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, de woningschaarste, de toenemende taakstelling voor en versnelling van de opvang van statushouders, de nieuwe taak om bij te dragen aan de rijkstaak voor eerste opvang van asielzoekers, de krapte op de personeelsmarkt, de inkomens- en schuldenproblematiek die toeneemt door de economische omstandigheden enz. De opsomming is niet eens uitputtend. Steeds meer moeten wij ons concentreren op taken ter verzekering van de elementaire menselijke behoeften aan een veilige thuishaven, woonruimte, voldoende inkomen voor elementaire behoeften als voeding, onderwijs, beweging en veiligheid en zorg. Ondanks de intenties van het rijk, moeten wij daar ook zelf capaciteit en geld in steken. Geld en personeel dat dan soms niet in andere ambities kan worden gestoken. Tot slot laat het rijk onzekerheid bestaan over de hoogte van de uitkeringen aan de gemeenten na 2026.

Al met al zijn er deze bestuursperiode voor uw raad indringende keuzevraagstukken te verwachten. Wij zetten ons in voor goede voorstellen om uw debatten als budgetrechthouder goed te kunnen voeren. Ons gemeentebestuur blijft zich in nauw contact met de plaatselijke samenleving inzetten voor onze ingezetenen en hun noodzakelijke behoeften. Als college zien wij de noodzaak om dat te doen in goede samenwerking en samenspraak met uw raad als hoogste gemeenteorgaan.

Voor nu wensen wij u succes met de bestudering van de stukken, de beeldvorming, de oordeelsvorming en de uiteindelijke besluitvorming die ons richting zal geven in het belang van de steun en ontwikkeling van onze inwoners, instellingen en bedrijven. Alleen zo kan de gemeente blijven bloeien en groeien, ook in tijden van nood.

Wormer, sept/okt 2022

Het college van Wormerland,

de secretaris, de burgemeester,

R. Kool

A.J. Michel - de Jong

Financieel resultaat

Hieronder vindt u de relatie tussen de eerder vastgestelde Kadernota 2023 en de uitkomst na het samenstellen van de nieuwe Meerjarenbegroting 2023-2026.

	2023	2024	2025	2026
--	------	------	------	------

Saldi Kadernota 2023	-183.841	386.348	101.555	-1.412.962
<i>Hierna bekend geworden mutaties:</i>				
Effecten Meicirculaire 2022 (conform raadsbericht 823099)	1.375.003	1.432.509	2.590.765	1.879.689
Walkanten duurder als gevolg van hogere inflatie, uitstel van beschoeiingenonderhoud en klimaatverandering	-48.273	-48.273	-48.273	-48.273
WSV voetbalkooi (raadsbesluit 14 juni 2022)	-8.133	-8.133	-8.133	-8.133
In verband met de vervanging van de Zaanbrug lagere onderhoudskosten oude Zaanbrug	50.167	0	0	0
Stijging kosten jeugd (voornamelijk als gevolg van woonplaatsbeginsel)	-54.683	-54.683	-54.683	-54.683
Diverse actualisaties (o.a. kapitaallasten, rente leningen)	-173.069	-202.218	108.801	483.480
Verhogen weerstandsvermogen naar ratio 1*	-750.000	-1.350.000	0	0
Subtotaal begrotingssaldo (verwerkt in de cijfers)	207.171	155.550	2.690.032	839.118
<i>Aparte beslispunten:</i>				
In afwijking op bestaand beleid is in de begroting 2023 die voor u ligt, geen OZB-verhoging als gevolg van verlaging Algemene Uitkering i.v.m. WOZ-stijging, begroot. De OZB-opbrengst is alleen verhoogd met de reguliere inflatie. Besluitvorming over deze lastenverlichting voor inwoners is echter een raadsbevoegdheid, zodat dat dit als apart beslispoint is opgenomen.	0	0	0	0
Totaal	207.171	155.550	2.690.032	839.118

*In deze begroting is het weerstandsvermogen verhoogd tot het door de raad vastgestelde minimale weerstandsvermogen van ratio 1 (status 'voldoende'). De raad heeft echter de wens uitgesproken van ratio 1,5. Verdere verbetering van het weerstandsvermogen vanuit de hierboven genoemde begrotingssaldi zal een onderdeel zijn van de begrotingswijziging die volgt naar aanleiding van het collegeprogramma.

Structurele begrotingspositie

In het hoofdstuk Financieel beeld vindt u een overzicht van de incidentele lasten en baten en daaruit voortvloeiend een overzicht van het structureel evenwicht van de begroting. Structureel evenwicht houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Deze structurele begrotingssaldi zijn voor onze toezichthouder, de Provincie Noord Holland, de belangrijkste graadmeter voor haar oordeel over ons toezicht. Voor de meerjarenbegroting 2023-2026 is voor alle jaren sprake van een structureel sluitende begroting.

Leeswijzer

Indeling

In deze begroting vindt u de inmiddels vertrouwde 6 programma's en de (verplichte) paragrafen. Daarnaast zijn in het hoofdstuk Financiële positie een aantal financiële overzichten opgenomen, zoals het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dit verplicht stelt. In de bijlagen staan de begrotingsrichtlijnen zoals vastgesteld bij de Kadernota 2023.

Per programma zijn doelen per programma uitgezet in een “doelenboom”: Elk programma bestaat uit een of meerdere kerndoelen die omschrijven wat het bestuur wil bereiken. Per kerndoel zijn 1 of meerdere operationele doelen benoemd met activiteiten die we gaan uitvoeren in 2023 om deze doelen te halen. Deze ‘doelenboom’ is bij ieder programma eerst schematisch weergegeven en vervolgens tekstueel beschreven. Normaal gesproken bevat de begroting de (beleids)vertaling vanuit het coalitieakkoord/collegeprogramma. Als gevolg van de verkiezingen in 2022 bevat deze begroting 2023 voornamelijk voortgang in bestaand beleid. De nieuwe (beleids)impulsen vanuit het coalitieakkoord/collegeprogramma 2023-2026 worden, samen met de daarmee samenhangende financiële gevolgen, ter besluitvorming aan de raad aangeboden in een eerste begrotingswijziging 2023.

Going-concern

De genoemde acties in de programma's 1 tot en met 6 van deze begroting zijn maar een klein deel van het werk dat wordt uitgevoerd door de gemeente. Ongeveer 90% van het werk bestaat uit going-concern werkzaamheden. In de bijlage vindt u een uitgebreide lijst van deze werkzaamheden. Deze lijst is niet volledig, de belangrijkste punten worden benoemd.

Kengetallen

De kengetallen opgenomen in deze begroting zijn conform de voorgeschreven kengetallen vanuit de BBV.

Verschillenanalyses

Per programma vindt u een financieel overzicht van het totaal van de producten binnen dat programma. Daaronder een verklaring van de verschillen ten opzichte van de begroting 2022 na wijzigingen. Dit betreft verschillen per product van bedragen groter dan € 25.000. Hier worden zowel de lasten als de baten van de begroting 2023 vergeleken met de geactualiseerde begroting 2022. Dit betreft de begroting na wijzigingen vanuit het Voorjaarsbericht 2022.

Doorbelasting van de werkorganisatie naar de betreffende producten

Waar het verschil in begroting 2023 versus 2022 te verklaren is door het verschil in het aantal uren wordt in de verschillenanalyse van de programmacijfers veelal verwezen naar deze leeswijzer.

De kosten die we betalen aan OVER-gemeenten worden naar de diverse producten doorberekend aan de hand van de voorgerecalculeerde uren die aan de diverse producten worden besteed. Hierbij maken we (verplicht) onderscheid tussen de primaire uren en de overheaduren. Ten opzichte van 2022 zijn er in sommige gevallen uren verschoven tussen producten. Dit wordt in de verschillenanalyse niet uitgebreid per product toegelicht. Daarnaast is ook het uurtarief hoger dan in de begroting 2022. Oorzaak hiervan is een hogere bijdrage aan OVER-gemeenten vanuit de begroting 2023 ten opzichte van de primaire begroting 2022 van OVER-gemeenten. Door beide zaken, verschuiving van uren en wijziging uurtarief, is op bepaalde producten, waar veel ambtelijke uren aan worden toegerekend, een verschil van meer dan €25.000 te zien. Om het stuk leesbaar te houden wordt dit niet per product apart toegelicht, maar wordt er verwezen naar deze toelichting.

Programma 1 - Dienstverlening

Waar gaat dit programma over?

In dit programma worden de doelen, acties en uitgaven en inkomsten geraamd die de gemeente Wormerland ontplooit op de terreinen van de burgerlijke stand, de Basisregistratie Personen (BRP), de Kieswet, vergunningverlening en overige directe en digitale dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en overige (maatschappelijk) partners.

Wat willen we bereiken?

Als zelfstandige gemeente staan wij dicht bij onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Zij staan centraal in onze dienstverlening. Vanuit deze visie is dienstverlening voor ons meer dan het loket van Burgerzaken waar inwoners een paspoort kunnen aanvragen. Als gemeente willen wij onze gasten ook optimaal te woord staan, service verlenen en informatie bieden van hoge kwaliteit en op een goede manier. Verder hoort het bij onze dienstverlening dat de gemeenteloketten toegankelijk zijn en dat we meedenken en proactief handelen. Deze servicenormen gelden voor alle afdelingen, en dus niet alleen bij de aanvraag van vergunningen, bij verkiezingen of voor onze telefonische bereikbaarheid.

Programma 1: Doelenboom

Kerndoel	Operationeel doel	Acties 2023
P1 1. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties krijgen de juiste informatie en antwoord op hun vraag	P1 1.1 Onze informatievoorziening verbeteren	1.1.1 - Kwaliteit informatievoorziening verbeteren 1.1.2 - Nieuwe website lanceren
	P1 2. Wij zijn toegankelijk en bereikbaar voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties	2.1.1 - Digitale dienstverlening uitbreiden 2.1.2 - Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) vullen 2.2.1 - Vaststellen uitvoeringplan dienstverleningsvisie en actualiseren servicenormen

ONZE DOELEN EN WAT WE HIERVOOR IN 2023 GAAN DOEN

P1 1. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties krijgen de juiste informatie en antwoord op hun vraag

Elke vraag die bij ons binnenkomt – ongeacht het onderwerp en ongeacht via welk kanaal – , beantwoorden wij volgens onze servicenormen. We denken mee en zoeken mee naar mogelijkheden en oplossingen. Als gemeente blijven we werken aan een kwalitatief goede informatievoorziening die

aansluit bij de actuele en toekomstige behoeftes van gebruikers en aan een doelmatige uitvoering van onze wettelijke taken. En als de situatie daarom vraagt, bieden we waar mogelijk maatwerk.

Onze doelen

P1 1.1 Onze informatievoorziening verbeteren

We maken onze informatie toegankelijk voor verschillende soorten inwoners, ondernemers en organisaties. Onze informatievoorziening is actueel, begrijpelijk en transparant. Onze prestaties meten we periodiek door in oneven jaren deel te nemen aan het Waarstaatjegemeente.nl-onderzoek.

Wat gaan we daarvoor doen

P1 1.1.1 *2023* Kwaliteit informatievoorziening verbeteren

Waarstaatjegemeente bundelt, bewerkt en presenteert data van en over gemeenten voor iedereen. Op deze site zijn kengetallen van alle 355 Nederlandse gemeenten op alle belangrijke beleidsterreinen te vinden. De 'dashboards' maken het makkelijk om gemeenten te vergelijken met elkaar of met regionale en landelijke gemiddelden. Elk oneven jaar, dus ook in 2023, nemen we deel aan dit onderzoek. Het doel van dit onderzoek is enerzijds om onze burgers van eenduidige informatie te voorzien en anderzijds om tot verbetering van onze dienstverlening te komen volgens het principe 'vergelijk, verbaas, verbeter'.

P1 1.1.2 *2023* Nieuwe website lanceren

We gaan investeren in een nieuwe gebruiksvriendelijke website om onze digitale communicatie, informatievoorziening en dienstverlening te verbeteren en te moderniseren. Het vernieuwen van de website is tevens noodzakelijk om aan de wettelijke digitale toegankelijkheidseisen te kunnen voldoen. Een belangrijk onderdeel is het herschrijven van de huidige teksten naar B1-niveau. De bouw van de nieuwe website zal naar verwachting in 2022 plaatsvinden. We introduceren de nieuwe website in de loop van 2023.

P1 2. Wij zijn toegankelijk en bereikbaar voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties

De lijnen tussen de inwoners, ondernemers en de gemeente zijn kort en de persoonlijke contacten zijn warm. We verwijzen in eerste instantie naar onze digitale kanalen: de website, digitale formulieren en sociale media. Daarnaast blijven wij ook toegankelijk via andere kanalen: telefonisch of door het maken van een afspraak. Zo nodig leveren we maatwerk.

Op 1 januari 2023 zal de omgevingswet in werking treden. Deze wet beoogt een verregaande vereenvoudiging van het stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving (omgevingsrecht), door tientallen wetten en honderden regels te bundelen in één nieuwe wet. Juridische regels en kaarten worden vertaald naar toepasbare regels. Het is belangrijk dat het dienstverleningsniveau bij de overgang minstens gelijk blijft, maar we streven naar een verhoging van de dienstverlening.

Onze doelen

P1 2.1 Onze bereikbaarheid verbeteren

We verbeteren onze bereikbaarheid aan de hand van de behoefte van onze inwoners en de gevestigde bedrijven en organisaties. Onze prioriteit ligt bij het optimaliseren van de digitale dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen

P1 2.1.1 *2023* Digitale dienstverlening uitbreiden

In de dienstverleningsvisie zetten we in op onze digitale dienstverlening. De meest gevraagde producten worden door middel van e-diensten aangeboden. Het vertrekpunt is 'klik-bel-kom', wat inhoudt dat ons digitale loket 24/7 open is voor aanvraag van e-producten, maar dat we daarnaast ook telefonisch of in het gemeentehuis bereikbaar blijven. Natuurlijk blijft de menselijke maat een belangrijk onderdeel van onze dienstverlening. Het doel is in 2023 10 e-diensten te hebben geïmplementeerd.

P1 2.1.2 *2023* Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) vullen

Het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) wordt door de Rijksoverheid gerealiseerd. Als gemeente hebben wij de verplichting deze te vullen met toepasbare regels. Zo maken we onze digitale dienstverlening in 2023 toegankelijker. Inwoners en gevestigde bedrijven kunnen hun informatie over wat kan en mag makkelijk en snel digitaal inwinnen.

Onze doelen

P1 2.2 Realisatie Dienstverleningsvisie

Raad, college en organisatie hebben een gezamenlijk gedragen visie op dienstverlening. Het is duidelijk waar wij als gemeente voor staan en we dragen dat ook uit.

Wat gaan we daarvoor doen

P1 2.2.1 *2023* Vaststellen uitvoeringsplan Dienstverleningsvisie en servicenormen actualiseren

In 2020 is de Dienstverleningsvisie 2020-2024 door het college vastgesteld. De uitwerking van deze dienstverleningsvisie in een uitvoeringsplan zal in 2023 aan de raad ter besluitvorming aangeboden worden. Mogelijk zijn er extra gelden nodig om de dienstverleningsvisie te realiseren. Onderdeel van het uitvoeringsplan zal zijn hoe we de klanttevredenheid gaan monitoren, hoe we de telefonische bereikbaarheid van OVER-gemeenten kunnen verbeteren en hoe we onze dienstverlening naar inwoners kunnen uitbreiden. De in het uitvoeringsplan benoemde acties worden in 2023 en 2024 uitgevoerd. Elementen die o.a. in het uitvoeringsplan aan bod zullen komen zijn het continue monitoren van de klanttevredenheid, live chat en het meten van onze telefonische bereikbaarheid. Daarnaast worden in 2023 onze servicenormen geactualiseerd.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten						

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
030 BRP (basisregistratie personen)	19.236	20.947	23.015	23.015	23.015	23.015
031 Persoonsdocumenten	71.668	59.813	56.190	56.190	56.190	56.190
032 Burgerlijke Stand	21.435	24.028	24.855	24.855	24.855	24.855
033 Verkiezingen	132.140	77.361	89.433	74.433	74.433	74.433
034 Dienstverlening algemeen	621.503	756.844	1.216.668	1.216.668	1.216.668	1.216.668
040 APV- en andere vergunningverlening	122.089	136.160	161.298	161.298	161.298	161.298
080 Bedrijfscontacten en -vestiging	7.556	6.360	29.180	29.180	29.180	29.180
081 Markt	20.946	15.675	25.956	25.956	25.956	25.956
082 Evenementen	1.829	1.318	1.347	1.347	1.347	1.347
260 Omgevingsvergunningen	346.127	406.814	2.961.201	359.858	359.858	359.858
261 Handhaving bestaande bouw en gebruik	119.572	113.555	116.053	116.053	116.053	116.053
Totaal Lasten	1.484.101	1.618.875	4.705.196	2.088.853	2.088.853	2.088.853
Baten						
030 BRP (basisregistratie personen)	31.694	29.069	31.360	31.360	31.360	31.360
031 Persoonsdocumenten	153.781	145.021	145.764	145.764	145.764	145.764
032 Burgerlijke Stand	21.597	35.287	36.062	36.062	36.062	36.062
033 Verkiezingen	77.694	0	0	0	0	0
040 APV- en andere vergunningverlening	11.001	37.550	38.376	38.376	38.376	38.376
081 Markt	15.545	14.786	15.111	15.111	15.111	15.111
082 Evenementen	1.124	4.911	5.019	5.019	5.019	5.019
260 Omgevingsvergunningen	187.548	265.307	2.851.396	250.053	250.053	250.053
Totaal Baten	499.986	531.931	3.123.088	521.745	521.745	521.745
Resultaat baten minus lasten	-984.115	-1.086.944	-1.582.108	-1.567.108	-1.567.108	-1.567.108

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2022.

Product	Verschil	Toelichting
034 Dienstverlening algemeen	€ 460.000	De lasten voor 2023 zijn hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst. Daarnaast laten we vanaf 2023 op dit product de doorberekening van de overheadkosten zien ad € 421.000. Dit betreft een administratieve verschuiving van product 'Overhead' (Programma 6) om transparanter te zijn in de toerekening van de kosten aan dit product i.v.m. de kostendekkendheid van leges (max 100%). Deze kosten namen we altijd al mee in de berekening van de kostendekkendheid van de leges zoals ook te zien is in de Paragraaf Lokale Heffingen in deze begroting (tabel Leges titel 1 Algemene dienstverlening).
040 APV- en andere vergunningverlening	€ 25.000	Vanaf 2023 laten we op dit product de doorberekening van de overheadkosten zien ad € 89.000. Dit betreft een administratieve verschuiving van product 'Overhead' (Programma 6) om transparanter te zijn in de toerekening van de kosten aan dit product i.v.m. de kostendekkendheid van leges (max 100%). Deze kosten namen

		we altijd al mee in de berekening van de kostendekkendheid van de leges zoals ook te zien is in de Paragraaf Lokale Heffingen in deze begroting (tabel Leges titel 1 Algemene dienstverlening). Het overige verschil betreft een voordeel op dit product ad € 63.000 ten opzichte van de begroting 2022 door een lagere doorberekening van de primaire kosten van werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
260 Omgevingsvergunningen	€ 2.554.000 lasten € 2.586.000 baten	In 2023 verwachten we een hoge piek aan te ontvangen leges omgevingsvergunningen, door de projecten Gele Lisstraat, Wormervelden, Zaandriehoek en Veerdijk 44. Deze eenmalig hogere leges voegen we toe aan een egalisatievoorziening. Hierdoor zijn de lasten in 2023 ook een stuk hoger. Per saldo resteert een verschil, veroorzaakt door hogere ambtelijke lasten (zie inleiding).

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestemmingsreserve Verkiezingen	47.793	48.916	35.039	36.162	37.285	38.408
Totaal reserves	47.793	48.916	35.039	36.162	37.285	38.408

1-nov-2022

Toelichting Reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2023 en eind 2022

Reserve Verkiezingen

De jaarlijkse toevoeging aan deze reserve bedraagt ruim €31.000. In 2023 verwachten we 2 verkiezing te organiseren (Provinciale Staten en Waterschap). De kosten hiervan bedragen naar verwachting €45.000, hetgeen aan de reserve wordt onttrokken.

Voorziening

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Voorziening egalisatie leges omgevingsvergunningen	0	0	2.251.343	1.901.343	1.551.343	1.201.343
Totaal voorzieningen	0	0	2.251.343	1.901.343	1.551.343	1.201.343

1-nov-2022

Toelichting voorziening

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2023 en eind 2022

Voorziening egalisatie leges omgevingsvergunningen

Zoals hiervoor bij de verschillenanalyse al is toegelicht, verwachten we in 2023 een grote piek aan leges omgevingsvergunningen te ontvangen, voor meerdere grote projecten. Eerder is besloten om dit soort pieken af te romen via een egalisatievoorziening. In jaren zonder deze incidentele inkomsten, waarin nog wel werk wordt verricht voor deze projecten, kan er weer een deel uit deze voorziening worden onttrokken. In 2023 verwachten we €2.251.343 toe te voegen aan deze voorziening. In de jaren daarna onttrekken we € 350.000 per jaar. Hierdoor blijft het jaarlijkse saldo voor de exploitatie gelijk.

Programma 2 - Ruimtelijke ontwikkeling

Waar gaat dit programma over?

In dit programma worden de doelen en acties beschreven en uitgaven en inkomsten geraamd van de activiteiten die de gemeente Wormerland ontplooit op de terreinen van wonen, volkshuisvesting en gebiedsontwikkeling.

Wat willen we bereiken?

Goed wonen, werken en recreëren en het open cultuurlandschap zo veel mogelijk behouden voor het nageslacht: daar blijven wij ons voor inzetten.

We blijven werken aan een groene woon- en leefomgeving met voldoende en passende woningen voor huidige en toekomstige generaties. Verduurzaming en energieneutraliteit binnen onze gemeente vinden wij van groot belang. Onze ambitie is om in 2030 als gemeentelijke organisatie energieneutraal te zijn en de klimaatdoelstellingen behaald te hebben. Als gemeente staan wij dicht bij onze inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen. Gezamenlijk hebben wij de verantwoordelijkheid om draagvlak te creëren bij initiatieven die een duidelijke maatschappelijke meerwaarde hebben. We verwelkomen economische initiatieven met een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat. Deze initiatieven hebben de meeste kans als ze duurzaam zijn, onze plaatselijke economie en werkgelegenheid bevorderen en/of op een andere manier aantoonbaar goed zijn voor de lokale samenleving.

Programma 2: Doelenboom

Kerndoel	Operationeel doel	Acties 2023
P2 1. Wij hebben een passend woningaanbod voor onze inwoners	P2 1.1 Woningvoorraad vergroten	1.1.1 - Creatiever omgaan met woonvormen 1.1.2 - Aanjagen uitbreiden woningvoorraad
	P2 1.2 Aanbod van huurwoningen uitbreiden	1.2.1 - Prestatieafspraken met corporaties
P2 2. Wij bieden ruimte aan ontwikkeling en waarborgen de kwaliteit van het gebied	P2 2.1 Woon-, werk- en recreatiegebied aantrekkelijker maken	2.1.1 - Omgevingsvisie
		2.1.2 - Ondersteunen van toekomstbestendig religieus erfgoed
		2.1.3 - Actualisatie erfgoedverordening
P2 3. Wij zijn een duurzame samenleving	P2 3.1 Energie opwekken met hernieuwbare bronnen	3.1.1 - Opwekken en inkopen hernieuwbare energie
		3.1.2 - Aansluiten bij de regio
	P2 3.2 Verduurzaming bestaande bouw	3.2.1 - Onderzoek naar duurzame warmtebronnen en wijkuitvoeringsplannen
		3.2.2 - Stimuleren duurzame opwek

ONZE DOELEN EN WAT WE HIERVOOR IN 2023 GAAN DOEN

P2 1. Wij hebben een passend woningaanbod voor onze inwoners

Vanuit onze rol dragen wij bij aan een woningaanbod dat aansluit op de (toekomstige) woningbehoefte van onze inwoners. Daarbij vinden we het belangrijk dat de kwaliteit en de duurzaamheid van de woningvoorraad verhoogd wordt en dat het groene karakter en de identiteit van onze gemeente bewaard blijven.

Onze doelen

P2 1.1 Woningvoorraad vergroten

Vanuit onze gemeentelijke rol en verantwoordelijkheid werken wij mee aan een woningaanbod dat aansluit op de (toekomstige) woningbehoefte van onze inwoners. Onder andere door het stimuleren van ontwikkelingen en het – waar mogelijk - meewerken aan grote en kleine bouwinitiatieven.

Wat gaan we daarvoor doen

P2 1.1.1 *2023* Creatiever omgaan met woonvormen

Waar mogelijk staan we open voor alternatieve woonvormen zoals wonen in de tweede lijn, starterswoningen, meergeneratiewoningen en tiny houses.

P2 1.1.2 *2023* Aanjagen uitbreiding woningvoorraad

Vanuit onze rol dragen wij bij aan een woningaanbod dat aansluit op de (toekomstige) woningbehoefte van onze inwoners. Daarbij vinden we het belangrijk dat de kwaliteit en de duurzaamheid van de woningvoorraad verhoogd wordt en dat het groene karakter en de identiteit van onze gemeente bewaard blijft.

Om het bestaande woningtekort terug te dringen zoeken we binnenstedelijke bouw- en herontwikkelingslocaties waar woningbouw mogelijk is. Hiertoe staan een aantal grote woningbouwprojecten in de planning. We verwachten dat in 2023 het 1e deel van de Zaandriehoek tot vergunningverlening zal komen. Het andere project, te weten de Zaankom, zal in 2023 leiden tot een anterieure overeenkomst. Grote projecten hebben een lange doorlooptijd, de geprognostiseerde gereedmelding van deze woningen is 2027. Het project Wormervelden (circa 205 woningen) en de Veerdijk 44 (circa 100 woningen) zullen naar verwachting ook in 2023 tot vergunningverlening komen. Verwacht wordt dat deze projecten in 2024 klaar zijn.

Onze doelen

P2 1.2 Aanbod van huurwoningen uitbreiden

Om de doorstroming binnen onze gemeente te bevorderen, is het belangrijk dat er een aanbod is van duurzame huurwoningen, dat past bij de behoefte van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen

P2 1.2.1 *2023* Prestatieafspraken met corporaties

De bestaande prestatieafspraken worden jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld om te waarborgen dat de groei van nieuwe huurwoningen op koers blijft.

P2 2. Wij bieden ruimte aan ontwikkeling en waarborgen de kwaliteit van het gebied

We blijven onze omgeving doelmatig ontwikkelen, beheren en gebruiken. Daarbij staat de behoefte van onze inwoners en ondernemers voorop en geven we ruimte aan initiatieven.

Onze doelen

P2 2.1 Woon-, werk- en recreatiegebied aantrekkelijker maken

Wij willen een aantrekkelijke gemeente blijven om in te wonen, voor bedrijfsvestiging en voor recreatie.

Wat gaan we daarvoor doen

P2 2.1.1 *2023* Omgevingsvisie

In 2023 toetsen we initiatieven aan de hand van de omgevingsvisie.

P2 2.1.2 *2023* Ondersteunen toekomstbestendig religieus erfgoed

De gemeente Zaanstad heeft een kerkenvisie opgesteld en heeft hierin de samenwerking gezocht met Wormerland. De kerkenvisie bevat handvaten op basis waarvan kerken en gemeente de samenwerking kunnen zoeken bij het nadenken over herbestemming. Een instrument dat hiervoor ontwikkeld is, is een zogenaamd paspoort dat voor een kerk ontwikkeld kan worden.

De gemeente Wormerland heeft inmiddels ook een subsidie aangevraagd om met dit onderwerp aan de slag te kunnen. De kerkenvisie zal worden aangeboden aan de gemeenteraad en met het budget kunnen kerken, indien gewenst ondersteund worden bij het uit laten werken van een eigen paspoort.

P2 2.1.3 *2023* Actualisatie erfgoedverordening

De actualisatie van de erfgoedverordening is noodzakelijk. Aanpassing vindt uiterlijk 2023 plaats.

P2 3. Wij zijn een duurzame samenleving

Bij de ontwikkeling van ons leefgebied kijken wij hoe we het leefklimaat en de luchtkwaliteit kunnen verbeteren. Daarbij staan betaalbare en schone energievoorzieningen voorop.

Onze doelen

P2 3.1 Energie opwekken met hernieuwbare bronnen

Wij werken ernaartoe om als gemeente energieneutraal te worden. In 2030 willen we een CO₂-reductie realiseren van 49%.

Wat gaan we daarvoor doen

P2 3.1.1 *2023* Opwekken en inkopen hernieuwbare energie

Door het plaatsen van zonnepanelen op onze gebouwen, zorgen we als organisatie voor opwekking van onze eigen energie. Daarnaast gaan we als gemeente zo veel als mogelijk groene stroom inkopen, waarbij we streven naar 100% groene stroom in de gemeentelijke gebouwen.

P2 3.1.2 *2023* Aansluiten bij de regio

We werken aan de grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit, zoals zonne-energie op grote daken en parkeerplaatsen. Ook vindt er een verkenning plaats van bovengemeentelijke duurzame warmtebronnen.

Onze doelen

P2 3.2 Verduurzaming bestaande bouw

In 2050 moeten in Nederland 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen van het aardgas af. Dat betekent voor de bestaande bouw beter isoleren en gebruikmaken van duurzame warmte en elektriciteit.

Wat gaan we daarvoor doen

P2 3.2.1 *2023* Onderzoek naar duurzame warmtebronnen en wijkuitvoeringsplannen

In 2022 is onderzoek gedaan naar de potentie van aquathermie als alternatieve verwarmingsbron. We starten met 1 of 2 wijkuitvoeringsplannen, waarin we op een meer gedetailleerd niveau voor en door de wijk onderzoeken wanneer we van het aardgas af gaan en welk duurzaam alternatief daarvoor in de plaats komt.

P2 3.2.2 *2023* Stimuleren duurzame opwek

Net als isoleren, is het plaatsen van zonnepanelen een no-regret maatregel. Daarom stimuleren we dit als gemeente onder onze inwoners, onder meer door het organiseren van een collectieve inkoopactie voor zonnepanelen. Ook organiseren we een jaarlijkse duurzame openhuizenroute en stimuleren we het plaatsen van zonnepanelen op daken van bedrijven en instellingen, zoals scholen.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten						

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
064 Verkeer	64.442	33.866	100.832	100.832	100.831	100.831
083 Toerisme en streekmarketing	58.606	69.178	52.492	52.492	52.492	52.492
130 Natuur en landschap	119.202	103.900	109.825	109.825	109.825	109.825
240 Omgevingsplannen (voorheen Bestemmings- en structuurplannen)	124.314	73.610	74.899	74.899	74.899	74.899
242 Vrijstelling en wijziging WRO	18.995	17.028	17.403	17.403	17.403	17.403
243 Ruimtelijke ordening	424.925	221.892	199.013	199.013	199.013	199.013
250 Woonruimte- zaken	21.532	48.699	50.866	46.778	46.778	46.778
251 Volkshuisvestingsbeleid	69.002	69.026	49.151	48.158	47.160	46.155
279 Monumentenzorg	91.934	101.788	107.344	107.344	107.344	107.344
Totaal Lasten	992.952	738.987	761.825	756.744	755.745	754.740
Baten						
064 Verkeer	190	0	0	0	0	0
130 Natuur en landschap	14.199	14.143	14.454	14.454	14.454	14.454
240 Omgevingsplannen (voorheen Bestemmings- en structuurplannen)	0	0	0	0	0	0
242 Vrijstelling en wijziging WRO	3.615	3.846	3.931	3.931	3.931	3.931
243 Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0	0
250 Woonruimte- zaken	690	309	316	316	316	316
251 Volkshuisvestingsbeleid	16.798	20.987	15.061	14.128	13.188	12.241
270 Bouwgrondexploitatie	0	0	0	0	0	0
279 Monumentenzorg	18.703	19.941	20.380	20.380	20.380	20.380
Totaal Baten	54.194	59.226	54.142	53.209	52.269	51.322
Resultaat baten minus lasten	-938.758	-679.761	-707.683	-703.535	-703.476	-703.418
Gerealiseerd resultaat	-938.758	-679.761	-707.683	-703.535	-703.476	-703.418

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2022.

Product	Verschil	Toelichting
064 Verkeer	€ 67.000	De lasten voor 2023 zijn hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestemmingsreserve Monumentenzorg	44.851	41.851	38.851	35.851	32.851	29.851
Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplannen	53.270	56.270	59.270	62.270	65.270	68.270

Fonds Volkshuisvesting	919.600	919.600	919.600	919.600	919.600	919.600
Ontwikkelingsfonds	477.125	477.125	477.125	477.125	477.125	477.125
Totaal reserves	1.494.846	1.494.846	1.494.846	1.494.846	1.494.846	1.494.846

1-nov-2022

Toelichting reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2023 en eind 2022

Bestemmingsreserve Monumentenzorg

We verwachten in 2023 € 3.000 te onttrekken aan deze reserve voor bijvoorbeeld onderzoekskosten of andere uitgaven, niet zijnde verstrekte subsidies aan reeds bestaande monumenten.

Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplannen

De (jaarlijkse) toevoeging bedraagt € 18.000. We verwachten voor 2023 €15.000 aan kosten te onttrekken aan deze reserve.

Fonds Volkshuisvesting

We verwachten in 2023 geen mutaties in deze reserve. De hoogte van de reserve bepaalt het maximaal beschikbare bedrag waar leningen t.b.v. volkshuisvesting en startersleningen voor verstrekt kunnen worden.

Ontwikkelingsfonds

Op dit moment zijn er geen mutaties in deze reserve bekend voor 2023 en verder.

De reserves die te maken hebben met Duurzaamheid zijn opgenomen in programma 5.

Programma 3 - Sociaal domein

Waar gaat dit programma over?

In dit programma worden de doelen en acties benoemd en uitgaven en inkomsten geraamd van de activiteiten die de gemeente Wormerland ontplooit op de terreinen van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Participatiewet en de Wet publieke gezondheid.

Wat willen we bereiken?

In Wormerland staat niemand aan de kant. Het is voor ons belangrijk dat onze inwoners verbonden (kunnen) zijn met de samenleving en zich gesteund voelen bij het vervullen van zorgtaken. Wie zorg of hulp van de gemeente nodig heeft, krijgt zo snel mogelijk – en zo nodig op maat – een goed afgestemde oplossing. De menselijke maat staat hierbij voorop. Daarbij is het belangrijk dat de toegang tot voorzieningen laagdrempelig is en dat inwoners weten waar ze terecht kunnen. Bij hulp en ondersteuning spreken we zo veel mogelijk de zelfredzaamheid van de persoon aan en die stimuleren en ondersteunen we.

Inwoners creëren zo op eigen kracht en binnen hun eigen netwerk kansen en mogelijkheden om naar vermogen mee te doen in de samenleving. Daar waar hun eigen netwerk niet toereikend is, kan een inwoner een beroep doen op ondersteuning vanuit de gemeente. Voor de kwetsbaarste inwoners is er een vangnet beschikbaar, bijvoorbeeld op basis van de Jeugdwet, de Wmo, de Participatiewet of de Wet publieke gezondheid.

Programma 3: Doelenboom

Kerndoel	Operationeel doel	Acties 2023
P3 1. Onze inwoners zijn zelfredzaam	P3 1.1 Ons aanbod effectiever maken door te sturen op resultaat en in te zetten op preventie	1.1.1 - Jeugd: Wij gaan uitvoering geven aan 'Sterke Basis voor de Jeugd' (voorheen "Doorgaande Zorglijn Jeugd") 1.1.2 - WMO: het geven van adequate ondersteuning aan met name overbelaste mantelzorgers 1.1.3 - Werk & Inkomen: Wij onderzoeken interventies om de bijstandsinstream te beperken
	P3 1.2 Maatwerk bieden bij ondersteuning	1.2.1 - Jeugd: Op basis van de pilot 2021/2022 maken we de inzet van gezinscoaches vanaf 2023 structureel 1.2.2 - WMO: We monitoren de nieuwe aanbesteding voor leerlingenvervoer en Aanvullend Openbaar Vervoer 1.2.3 - WMO: We voeren in 2023 een aanbesteding rond woningaanpassingen uit 1.2.4 - WMO: Wij monitoren de levering van hulpmiddelen en trapliften 1.2.5 - Werk & Inkomen: Wij zorgen voor een sluitende aanpak voor laaggeletterdheid 1.2.6 - Uitvoeren wettelijke taken inburgering 1.2.7 - Statushouders en asielzoekers opvangen en begeleiden 1.2.8 - Ondersteunen slachtoffers toeslagenaffaire
	P3 1.3 Transformeren in het sociaal domein	1.3.1 - Wij borgen de integrale samenwerking
	P3 1.4 Grip op de financiële middelen jeugdhulp	1.4.1 - Jeugd: Op basis van de nieuwe aanbestedingsvoorwaarden Jeugdzorg 2022 (A, B en C) sturen wij op juiste en doelmatige inzet van jeugdzorg
	P3 1.5 Bevorderen gezondheid en gezond gedrag	1.5.1 - Nieuwe nota gezondheidsbeleid 2023/2026

P3 2. Participatie in de samenleving van nieuwkomers

P3 2.1 Handelen naar de wet inburgering

2.1.1 - Uitvoeren wettelijke taken inburgering

ONZE DOELEN EN WAT WE HIERVOOR IN 2023 GAAN DOEN

P3 1. Onze inwoners zijn zelfredzaam

Iedereen in onze gemeente is maatschappelijk actief en doet mee naar vermogen. Hierbij zijn de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van inwoners belangrijk. Als meedoen niet zelfstandig lukt, dan helpt de gemeente bij het organiseren van ondersteuning. Maatwerk bieden is uitgangspunt. Voor die inwoner die niet of weinig zelfredzaam is en langdurige ondersteuning nodig heeft, werken we samen met maatschappelijke partners aan een passende oplossing dicht bij huis. Daarbij is inzet van vrijwilligers en mantelzorgers van onschatbare waarde.

In het geval dat direct handelen vanwege zorg- of veiligheidsredenen nodig is, neemt de gemeente regie in het uitvoeren van de noodzakelijke ondersteuning.

Om intensieve ondersteuning te voorkomen is preventie en vroeg signalering belangrijk. Met maatschappelijke partners worden afspraken gemaakt om inwoners zo goed mogelijk voor te lichten, door te verwijzen of direct ondersteuning te bieden.

Invloed van coronamaatregelen op het maatschappelijk leven en verdere decentralisatie van wetgeving hebben in 2022 een grote impact gehad en zullen doorwerken naar 2023. De rijksoverheid heeft budgetten verstrekt om tegemoet te komen in de uitvoeringskosten en de gevolgen voor inwoners en bedrijven te compenseren. In hoeverre deze maatregelen afdoende zijn geweest valt nu nog niet te bepalen, vooraf wordt niet uitgesloten dat er na-ijleffecten zullen optreden op maatschappelijke en financieel vlak.

Onze doelen

P3 1.1 Ons aanbod effectiever maken door te sturen op resultaat en in te zetten op preventie

Diverse organisaties bieden algemene ondersteuning en zorg, vooral gericht op kwetsbare doelgroepen zoals jeugd en ouderen. Sturen op maatschappelijke impact en het monitoren van prestatieafspraken maken dat wij als gemeente de verantwoordelijkheid nemen voor de kwaliteit van de geboden hulp door aanbieders. Het is belangrijk om met de gesubsidieerde organisaties (liefst meerjarige) afspraken te maken over de hoogte van de subsidie, hun activiteiten de daarmee te bereiken resultaten en regelmatig met ze in gesprek te zijn over de voortgang en over ontwikkelingen. Als gemeente willen we bijvoorbeeld dat organisaties vraaggerichte hulp bieden in plaats van aanbodgerichte hulp om zo beter aan te sluiten op de behoeften van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen

P3 1.1.1 *2023* Wij gaan uitvoering geven aan de sterke basis voor de jeugd, voorheen Doorgaande Zorglijn Jeugd.

In de aanpak sterke basis voor de jeugd zijn Centrum Jong en het jeugdteam cruciale partners. Naast het bieden van ondersteuning aan ouder en kind kunnen zij vroeg signaleren en preventiemaatregelen inzetten. Op dit ogenblik sluiten de taken van Centrum Jong en het jeugdteam niet goed op elkaar aan. Als gemeente willen wij concrete en transparante afbakening van de taakvelden zodat deze complementair zijn. Wij willen dit borgen door concrete doelstellingen op te nemen in de subsidiebeschikking 2022 voor Centrum Jong en de nieuwe aanbestedingsovereenkomst voor het

Jeugdteam. Daarnaast gaat Centrum Jong middels een nieuwe aanpak gezinnen begeleiden waarbij de zorgvraag te licht is voor het jeugdteam, maar te zwaar voor het aanbod dat Centrum Jong tot op heden bood. In de kwartaalgesprekken met beide organisatie zullen we monitoren en zo nodig bijsturen.

P3 1.1.2 *2023* Het geven van adequate ondersteuning aan met name overbelaste mantelzorgers.

De rol van mantelzorgers is cruciaal in onze maatschappij. Mantelzorgers zorgen dat onze inwoners langer thuis kunnen blijven wonen en zijn daarmee een onmisbare schakel. Dit legt echter ook een grote druk op de mantelzorgers en de kans op overbelasting. Een van de ondersteuning mogelijkheden voor mantelzorgers is respijtzorg. Respijtzorg is de tijdelijke en volledige overname van zorg met als doel de mantelzorger een adempauze te gunnen. Begin 2022 hebben we in samenwerking met andere gemeenten in de regio een Respijthuis opgezet. In 2023 zullen we dit respijthuis integreren in de zorgketen – mits de evaluatie eind 2022 positief uitgevallen is. We willen 2023 benutten om te onderzoeken welke vormen van ondersteuning mantelzorgers nog meer helpen om hen te ontlasten, met name denkend aan de groepen die het zwaar hebben, zoals mantelzorgers van mensen met dementie en/of psychische problematiek.

P3 1.1.3 *2023* Wij onderzoeken interventies om de bijstandsstroom te beperken.

Met verschillende interventies willen we zoveel mogelijk voorkomen dat mensen hun baan verliezen en daardoor zijn aangewezen op een uitkering. Veel van deze interventies zijn regionaal ingeregeld en hebben als doel om de inwoner mee te laten doen naar vermogen. Door de coronacrisis neemt de kans op werkloosheid toe. We gaan onderzoeken welke maatregelen ingezet kunnen worden om instroom in de bijstand te beperken.

Onze doelen

P3 1.2 Maatwerk bieden bij ondersteuning

Iedere inwoner krijgt ondersteuning die past bij zijn persoonlijke situatie. Op professionele wijze wordt bepaald welke inzet moet worden gepleegd. Samen met maatschappelijke partners biedt de gemeente een snelle en doeltreffende voorziening, waarbij het accent komt te liggen op vraaggericht aanbod.

Wat gaan we daarvoor doen

P3 1.2.1 *2023* Op basis van de pilot 2021/2022 maken we de inzet van gezinscoaches vanaf 2023 structureel.

Eind 2020 zijn we gestart met de pilot gezinscoaches en inmiddels zijn er resultaten zichtbaar geworden. Op basis van de doelstelling en deze resultaten willen we de positie van de gezinscoaches continueren en structureel maken. We ontwikkelen daarnaast instrumenten om het effect van de inzet van gezinscoaches in kwalitatieve en financiële zin zichtbaar te maken.

P3 1.2.2 *2023* We monitoren de uitvoeringsafspraken van de nieuwe aanbesteding voor Vervoer

In 2022 is het regionale aanbestedingstraject gestart en afgerond voor Aanvullend Openbaar Vervoer en Leerlingenvervoer. Voor het eerst zijn deze twee gecombineerd uitgevoerd. Wij zullen de uitvoering van dit vervoer blijven monitoren.

P3 1.2.3 *2023* We voeren een aanbesteding woningaanpassingen uit

In 2023 voeren we een nieuwe aanbesteding voor Woningaanpassingen uit.

P3 1.2.4 *2023* We monitoren de kwaliteit van levering van hulpmiddelen en trapliften

Wij blijven de reeds ingezette verbeteringslag rond de levering van hulpmiddelen en trapliften nauwlettend volgen. De kwaliteit van deze voorzieningen staat namelijk door gebrek aan (voldoende gekwalificeerd) personeel onder druk.

P3 1.2.5 *2023* Wij zorgen voor een sluitende aanpak voor laaggeletterdheid

Wij willen zorgen voor een sluitende aanpak voor laaggeletterdheid. Voor de arbeidsmarktregio is in 2020 een regionaal plan Aanpak Laaggeletterdheid opgesteld. In dit plan is taalstimulering op de werkvloer en binnen het gezin belangrijk. Specifiek is ook aandacht voor herkennen en signaleren van laaggeletterdheid in de keten van hulpverleners en het goed helpen naar een ondersteuningsaanbod. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om samen te werken met basisscholen om laaggeletterde ouders te bereiken. Samen met taalpartners voeren wij het regionale plan lokaal uit. De aanpak Laaggeletterdheid maakt ook integraal onderdeel uit van het inburgeringstraject.

P3 1.2.6 *2023* Uitvoeren wettelijke taken inburgering

Sinds de invoering van de nieuwe Wet Inburgering (1-1-2022) heeft de gemeente een regierol gekregen in de uitvoering van de inburgering. Hierbij ligt de nadruk op het leren van de Nederlandse taal in combinatie met werk en participatie. Met als doel dat alle nieuwkomers zo snel mogelijk volwaardig kunnen meedoen in de samenleving. Ook in 2023 zullen we in Wormerland voldoen aan de wettelijke taken voortvloeiend uit deze Wet Inburgering.

P3 1.2.8 *2023* Ondersteunen slachtoffers toeslagenaffaire

We bieden ondersteuning aan slachtoffers van de toeslagenaffaire. Alle gedupeerden, waarvan de problematiek toegewezen kan worden aan de toeslagenproblematiek, kunnen indien gewenst een gemeentelijk hulpverleningstraject volgen op gebied van financiën, wonen, zorg, gezin en werk.

P3 1.2.7 *2023* Asielzoekers opvangen en begeleiden

De gemeente ziet het als haar verantwoordelijkheid om zich te blijven inzetten voor een goede huisvesting van statushouders en indien noodzakelijk ook voor de opvang van asielzoekers. Deze laatste rol opvatting ligt in lijn met de mogelijke wettelijke taak tot opvang van asielzoekers die provincies en gemeenten vanaf 2023 zullen krijgen; hierover zullen de Tweede en Eerste Kamer waarschijnlijk in het najaar van 2022 beslissen.

Onze doelen

P3 1.3 Transformeren in het sociaal domein

Gemeentelijke activiteiten in het Sociaal Domein zijn gericht op werk, participatie en zelfredzaamheid, zorg en jeugd. Het wettelijk kader betreft Wmo 2015, de Participatiewet, Jeugdwet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Vragen van inwoners met meervoudige en complexe problemen bewegen zich dwars door alle wettelijke kaders heen. Dit vraagt van professionals in het Sociaal Domein dat zij dezelfde ambities, kernwaarden, doelen en resultaten voor ogen hebben. Door middel van Ambities en Visie Sociaal Domein 2021 en het opstellen van de integrale verordening Sociaal Domein en beleidsregels in 2021, is de volgende fase (borging) ingegaan van de transformatie.

Wat gaan we daarvoor doen

P3 1.3.1 *2023* Wij borgen integrale samenwerking

Binnen deze fysieke Integrale Toegang werken de collega's van het Sociaal Domein onderling én met de professionals uit het maatschappelijke veld integraal samen. Uitgangspunt hierbij is dat de inwoner voor zijn zorg- of ondersteuningsvraag op één plek terecht kan door te bellen, te mailen of binnen te lopen op de locatie en dat zijn hulpvraag direct breed uitgevraagd wordt. In 2023 willen wij de fysieke integrale toegang verbeteren. Wij worden daardoor meer zichtbaar en de inwoner wordt hierdoor deskundig en klantvriendelijk geholpen en hoeft maar eenmaal zijn verhaal te doen. De medewerker zorgt er, indien nodig, voor dat de verschillende expertises ingezet worden en blijft vast aanspreekpunt voor de inwoner.

De collega's én professionals werken intensief samen om de inwoner zoveel mogelijk te betrekken in het proces, zo veel mogelijk in de eigen kracht te zetten maar ook om direct door te kunnen pakken wanneer dit noodzakelijk is.

Onze doelen

P3 1.4 Grip op de financiële middelen Sociaal Domein

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor de jeugdzorg, participatie en wet maatschappelijke ondersteuning. Doel van deze transitie was dat de gemeente inwoners sneller en beter kan helpen met zorg- of ondersteuningsvragen. Bij de overheveling van taken van de Rijksoverheid naar gemeenten heeft een aanzienlijk korting plaatsgevonden. Daarnaast is bij de Jeugdzorg sprake van een opneemfinanciering. Indicatiestelling vindt plaats door andere partijen, terwijl de gemeente verantwoordelijk is voor het betalen van de kosten zonder te beschikken over sturingsmogelijkheden t.a.v. de toegang tot de jeugdzorg. Ook de toenemende vergrijzing en de maatschappelijke trend om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven wonen zijn van grote invloed op het Sociaal Domein. Dit alles maakt dat de kosten van het Sociaal Domein sterk zijn gestegen in de afgelopen jaren. De komende jaren zal dat niet anders zijn. Sterker nog: de vergrijzing gaat voor onze gemeente nu pas goed beginnen. Wij zullen proberen, door in te zetten op preventie, monitoring en sturing op doelmatige inzet van zorg en voorzieningen, de stijging van de kosten binnen de perken te houden.

Wat gaan we daarvoor doen

P3 1.4.1 *2023* Op basis van de nieuwe aanbestedingsvoorwaarden specialistische Jeugdhulp 2022 (A, B en C) sturen wij op een doelmatige inzet van jeugdhulp.

Als gemeente willen we meer grip krijgen op de kosten en een doelmatige inzet van jeugdhulp. In 2021 is het aanbestedingstraject voor de regio Zaanstreek-Waterland gestart en afgerond. Per 1 januari 2022 werken we volgens de uitgangspunten van de nieuwe aanbesteding. We versterken de

voorkant van het jeugdstelsel (A) en we geven aandacht aan de doorontwikkeling van C naar B naar A (verschuiving van zwaardere naar lichtere vormen van jeugdhulp). We streven naar een zichtbare verschuiving naar lichtere vormen van zorg. We monitoren frequent of deze gewenste ontwikkeling zich ook daadwerkelijk voordoet in zowel kwantitatieve als kwalitatieve zin.

Onze doelen

P3 1.5 Bevorderen gezondheid en gezond gedrag

De GGD behartigt voor de gemeentemaatregelen om de gezondheid van (risicogroepen uit) de bevolking te beschermen en te bevorderen. Jeugd en ouderen zijn daarbij bijzondere doelgroepen. Naast het bekostigen van de GGD voor de wettelijke taken en lopende projecten formuleert de gemeente periodiek een lokaal gezondheidsbeleid. Begin 2019 is de nota Gezondheid Telt vastgesteld. Hoofddoel is het bevorderen van gezondheid door preventie: voorkomen van gezondheidsproblemen, en dan vooral door verandering van levensstijl (zoals het project 'Bruggen naar gezond gewicht'). Na de nota is een uitvoeringsplan gemaakt die we gefaseerd uitvoeren.

Wat gaan we daarvoor doen

P3 1.5.1 *2023* Nieuwe nota gezondheidsbeleid 2023/2026

De Wet Publieke Gezondheid (WPG) verplicht iedere gemeente om periodiek een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast te stellen met daarin de ambities, keuzes en prioriteiten op het gebied van volksgezondheid en collectieve preventie. De huidige nota belooft de periode 2019/2022. We gaan de nota actualiseren voor de periode 2023/2026.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten						
140 Integrale aanpak sociaal domein	9.188	0	0	0	0	0
150 Inkomensvoorziening	3.549.645	3.642.768	3.812.900	3.812.900	3.812.900	3.812.900
152 Armoedebeleid	616.398	678.931	702.879	702.879	702.879	702.879
155 Sociale werkvoorziening	67.713	75.105	75.970	75.970	75.970	75.970
157 Participatiebudget	336.100	466.199	474.324	474.324	474.324	474.324
163 Volksgezondheid	0	0	779.015	779.015	779.015	779.015
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	4.591.265	4.644.697	4.594.004	4.594.004	4.594.004	4.594.004
170 Oekraïne crisis	0	250.000	0	0	0	0
181 Jeugd specialistisch (niet vrij toegankelijke hulp)	2.545.936	2.889.344	2.900.099	2.900.008	2.899.882	2.899.882
182 Jeugdhulp Lokaal (vrij toegankelijke hulp)	1.700.514	1.866.419	1.903.170	1.903.170	1.903.170	1.903.170
285 Kwijtschelding gemeentebelastingen	3.168	1.032	1.055	1.055	1.055	1.055
Totaal Lasten	13.419.927	14.514.495	15.243.416	15.243.325	15.243.199	15.243.199
Baten						

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
140 Integrale aanpak sociaal domein	21.367	0	0	0	0	0
150 Inkomensvoorziening	3.536.730	3.312.379	3.384.823	3.384.823	3.384.823	3.384.823
152 Armoedebeleid	14.869	30.670	31.345	31.345	31.345	31.345
155 Sociale werkvoorziening	4.376	0	0	0	0	0
157 Participatiebudget	0	107.061	107.061	107.061	107.061	107.061
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	104.588	109.437	111.844	111.844	111.844	111.844
182 Jeugdhulp Lokaal (vrij toegankelijke hulp)	13.824	0	0	0	0	0
Totaal Baten	3.695.754	3.559.547	3.635.073	3.635.073	3.635.073	3.635.073
Resultaat baten minus lasten	-9.724.173	-10.954.948	-11.608.343	-11.608.252	-11.608.126	-11.608.126
Gerealiseerd resultaat	-9.724.173	-10.954.948	-11.608.343	-11.608.252	-11.608.126	-11.608.126

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2022.

Product	Verschil	Toelichting
150 Inkomensvoorziening	€ 170.000	De lasten 2023 zijn voornamelijk hoger door de reguliere inflatiestijging en de hogere doorberekening van de werkorganisatie. In de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, staat een algemeen geldende toelichting over de doorberekening van de werkorganisatie.
	€ 72.000	De baten 2023 zijn eveneens hoger door de reguliere inflatiestijging.
163 Volksgezondheid	€779.000	Vanaf 2023 is het product "Volksgezondheid" verplaatst van Programma 4 naar Programma 3. De reden is meer uniformiteit met de begrotingsopbouw van de gemeente Oostzaan en daarmee verbetering van de efficiency in bedrijfsvoering.
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	€ -51.000	De lasten voor Wmo zijn in totaliteit €51.000 lager dan begroot voor 2022. Hoofdzakelijk wordt dit veroorzaakt door het benodigde budget voor het AOV (Aanvullend Openbaar Vervoer). Naar aanleiding van het nieuwe vervoerscontract na aanbesteding medio 2022, is hiervoor €97.000 minder budget nodig. Daar staat een kostenstijging van het product Leerlingenvervoer van € 167.000 tegenover (zie progr. 4). Deze beide soorten vervoer zijn nu gezamenlijk aanbesteed. Daarnaast zijn er een aantal budgettenverschuivingen binnen het product Wmo, omdat er voor een aantal budgetten een tariefsverhoging van 10% wordt verwacht in 2023.
170 Oekraïne crisis	€-250.000	In het Voorjaarsbericht 2022 is €250.000 aan de Algemene Reserve onttrokken en toegevoegd aan het product 'Oekraïne crisis' om de eerste kosten van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne te bekostigen, vooruitlopend op verwachte rijksbijdragen. Omdat dit een incidenteel budget in 2022 is, ontstaat er een verschil met de begroting 2023 van €250.000.
182 Jeugdhulp lokaal	€ 37.000	De lasten zijn voor 2023 hoger, voornamelijk door reguliere inflatiestijging.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestemmingsreserve Innovatie Sociaal Domein (onderdeel van Reserve Sociaal Domein)	115.914	115.914	115.914	115.914	115.914	115.914
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	478.833	478.833	478.833	478.833	478.833	478.833
Totaal reserves	594.747	594.747	594.747	594.747	594.747	594.747

1-nov-2022

Toelichting reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2023 en eind 2022

Reserve Innovatie Sociaal Domein

Deze (sub)reserve maakt deel uit van de reserve Sociaal Domein. Er zijn op dit moment nog geen concrete mutaties aan deze reserve bekend.

Reserve Sociaal Domein

Er zijn op dit moment nog geen mutaties voor het jaar 2023 bekend.

Programma 4 - Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs

Waar gaat dit programma over?

In dit programma noemen we de doelen en acties, en ramen we de uitgaven en inkomsten van de activiteiten die de gemeente Wormerland ontplooit op de terreinen sport, sociaal-cultureel werk, kinderopvang, onderwijs en jongerenwerk.

Wat willen we bereiken?

In onze gemeente kan iedereen meedoen. Er is een samenhangend en breed activiteiten- en voorzieningenaanbod in onderwijs, kinderopvang, sport en sociaal-cultureel werk. Daarnaast bieden we onze inwoners genoeg mogelijkheden om hun talenten te ontwikkelen. We werken aan kwalitatief goed, bereikbaar en betaalbaar onderwijs voor alle kinderen. Een belangrijk instrument hiervoor is samenwerking tussen peuterspelen, voorschoolse educatie, scholen en de gemeente (waaronder het jeugdteam). We werken vanuit een brede visie waarin ruimte is voor samenwerking tussen onderwijs en andere maatschappelijke voorzieningen. De gemeente heeft oog voor aansluiting op het vervolgonderwijs en kansen op de arbeidsmarkt.

Initiatieven die duidelijk bijdragen aan onze samenleving, krijgen van ons de ruimte. Want wie weet nu beter wat de maatschappelijke vraag en de oplossing is dan de betrokken mensen of organisaties zelf? Dat geldt zowel voor initiatieven van inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) partners als voor initiatieven vanuit de gemeente. Goede voorbeelden uit onze samenleving inspireren ons om ze gemeentebreed toe te passen. Aan burgerparticipatie hechten wij grote waarde. We willen anders kijken en anders doen. In ons denken en doen verschuiven we van aanbod naar vraag. We spelen in op wat er in de maatschappij leeft, denken oplossingsgericht mee en faciliteren de oplossingen. Als we de maatschappelijke opgaven verkennen en meedenken over oplossingsrichtingen of de best passende oplossing, betrekken we de belanghebbenden daar zo vroeg mogelijk in het proces bij. Daarbij kan het gaan om ouderen, jongeren of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar ook om ketenpartners zoals vrijwilligers, zorginstellingen, verenigingen, kinderopvang en scholen. We geven zowel inwoners als ketenpartners de ruimte om zelf te handelen en verantwoordelijkheid te nemen binnen de beleidskaders en wettelijke regelgeving. Daardoor zijn en voelen zij zich betrokken en gehoord. Dit draagt bij aan meer draagvlak voor beslissingen van de gemeente.

Programma 4: Doelenboom

Kerdoel	Operationeel doel	Acties 2023
P4 1. Er is een breed activiteiten- en voorzieningen aanbod dat voorziet in de behoefte van de inwoners	P4 1.1 Bevordering van aanbod van en deelname aan activiteiten: erbij horen en meedoen	1.1.1 - Verstrekken van subsidies 1.1.2 - Actualiseren subsidieregelingen 1.1.3 - Stimuleren combinatiefuncties 1.1.4 - Bevorderen deelname maatschappelijk leven 1.1.5 - Uitvoeren project kindergemeenteraad
	P4 1.2 Zorgen voor voldoende passende huisvesting van de basisscholen	1.2.1 - Ontwikkelingen in beeld houden
	P4 1.3 Lokaal Sportakkoord	1.3.1 - Uitvoering van de acties van het lokale sportakkoord
	P4 1.4 Toekomstbestendig maken en verduurzamen van onze sportvoorzieningen	1.4.1 - Vervangen sporthallen/ verplaatsen tenniscomplexen i.c.m. woningbouw
	P4 1.5 Meer aansluiten bij de behoefte van de lokale jeugd	1.5.1 - Eigen initiatief en ontplooiing jongeren stimuleren

P4 2. Onze jeugd kan haar talenten ontwikkelen

P4 2.1 Verder ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid en bestendigen en borgen voor- en vroegschoolse educatie

2.1.1 - Ontwikkelen onderwijsachterstandbeleid

ONZE DOELEN EN WAT WE HIERVOOR IN 2023 GAAN DOEN

P4 1. Er is een breed activiteiten- en voorzieningenaanbod dat voorziet in de behoefte van de inwoners

Er is in onze gemeente een samenhangend en breed aanbod van maatschappelijke activiteiten en voorzieningen voor jong en oud. Daarbij staan wij open voor initiatieven van verenigingen en inwoners.

Het is belangrijk dat inwoners samen met anderen kunnen meedoen aan maatschappelijke activiteiten en het verenigingsleven. Het verenigingsleven draagt bij aan belangrijke waarden zoals betrokkenheid van leden, sociale cohesie, voorkomen van isolement en eenzaamheid, sportief gedrag, culturele en kunstzinnige ontwikkeling, zelfbeheer van accommodaties, en de ontwikkeling van talenten van leden in besturen en bij de organisatie van activiteiten. Verenigingen zijn niet alleen trefpunt voor activiteiten maar ook kleine democratieën waarin mensen met elkaar zaken moeten regelen.

Onze doelen

P4 1.1 Bevordering van aanbod van en deelname aan activiteiten: erbij horen en meedoen

We erkennen het verenigingsleven als een ruggengraat van de samenleving en het is belangrijk dit te ondersteunen met waarderingssubsidies. We zien graag dat zo veel mogelijk mensen -- en in het bijzonder de kwetsbaren -- betrokken zijn bij en meedoen aan het maatschappelijk leven.

Wat gaan we daarvoor doen

P4 1.1.1 *2023* Uitvoering subsidieverordening 2021-2023

Het jaar 2023 is het laatste jaar van de driejarige subsidieperiode 2021/2023. We verzorgen de waarderingssubsidies voor het verenigingsleven op het gebied van kinderopvang, onderwijs, sport en sociaal-culturele activiteiten. We hebben daarbij oog voor nieuwe initiatieven in de gemeenschap. In 2023 bereiden we de nieuwe subsidieperiode 2024/2026 voor.

P4 1.1.2 *2023* Actualiseren subsidieregelingen

We onderzoeken of de subsidieverordening en de specifieke subsidieregelingen aangepast moeten worden aan de eisen van de tijd en doen daarvoor voorstellen aan de raad.

P4 1.1.3 *2023* Stimuleren combinatiefuncties

We blijven de brede school steunen via subsidie voor combinatiefuncties met een aanbod van inschoolse en buitenschoolse activiteiten voor de kinderen in alle kernen, en we zien graag een voortzetting van een breed aanbod in de zomervakantie. Een en ander is vanaf het schooljaar 2023/2024 nog afhankelijk van de vraag of en hoe de rijksregeling voor combinatiefuncties wordt voortgezet.

P4 1.1.4 *2023* Bevorderen deelname maatschappelijk leven

De medewerkers van Werk en Inkomen, Wmo en het Jeugdteam wijzen klanten op de mogelijkheden om mee te doen aan maatschappelijke activiteiten en gebruik te maken van sociale voorzieningen.

P4 1.1.5 *2023* Uitvoeren project kindergemeenteraad

Voorbereiding en uitvoering in 2023/2026 loopt via Scwo samen met de basisscholen en de gemeenteraad.

Onze doelen

P4 1.2 Zorgen voor voldoende passende huisvesting van de basisscholen

De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende huisvesting van de basisscholen. De gemeente stelt daarvoor budget en een plek (terrein) beschikbaar. We hebben daarbij oog voor de huisvesting van de kinderopvang in of nabij de scholen.

Wat gaan we daarvoor doen

P4 1.2.1 *2023* Ontwikkelingen in beeld houden

We brengen jaarlijks met een leerlingenprognose de ruimtebehoefte van de scholen in beeld. We doen dat aan de hand van de bestaande situatie (capaciteit van de gebouwen), de woningbouwverwachting, de bevolkingssamenstelling en de historie van de belangstelling voor de scholen. Vervolgens bezien we waar actie nodig is.

Onze doelen

P4 1.3 Lokaal Sportakkoord

Lokale sportverenigingen en ander maatschappelijke organisaties hebben in 2020 een lokaal sportakkoord opgesteld dat wij hebben onderschreven. Deze ontwikkeling zorgt voor samenhang tussen organisaties en geeft een impuls aan samenwerking en nieuwe activiteiten voor sport en bewegen.

Wat gaan we daarvoor doen

P4 1.3.1 *2023* Wij gaan zorgen voor uitvoering van de acties van het lokale sportakkoord

We voeren in 2020/2023 met Team Sportservice als aanjager samen met betrokken maatschappelijke organisaties de acties van het lokale sportakkoord uit. Daarbij wordt ook de relatie gelegd met bijvoorbeeld (bewegings)onderwijs en de uitvoering van de nota gezondheidsbeleid.

Onze doelen

P4 1.4 Toekomstbestendig maken en verduurzamen van onze sportvoorzieningen

We staan voor verduurzaming van de sportaccommodaties, waaronder eventuele nieuwbouw van de sporthal Wormer, het samenbrengen van tenniscomplexen in Wormer en het verduurzamen van zwembad het Zwet.

Wat gaan we daarvoor doen

P4 1.4.1 *2023* Vervangen sporthallen/ verplaatsen tenniscomplexen i.c.m. woningbouw

In 2021/2022 is nader onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van verplaatsing van de tenniscomplexen en de nieuwbouw van de sporthal(len), in combinatie met woningbouw. Aan de hand van dat onderzoek kunnen we concrete keuzes maken voor het treffen van maatregelen in de loop van de collegeperiode 2022/2026.

Onze doelen

P4 1.5 Meer aansluiten bij de behoefte van de lokale jeugd

Een belangrijke succesfactor in het jongerenwerk is helder krijgen waar de lokale jeugd behoefte aan heeft. Na een duidelijke vraag kan de uitvoering snel volgen, zodat de jeugd die input heeft gegeven, ook daadwerkelijk profijt heeft van het aanbod.

Wat gaan we daarvoor doen

P4 1.5.1 *2023* Eigen initiatief en ontplooiing jongeren stimuleren

Wij gaan stimuleren dat jongeren initiatief nemen en zich ontplooien. Dit gaan we via het jongerenwerk samen met de jongeren invullen. De behoefte van jongeren verandert snel. We halen activiteiten op bij de jongeren die snel uitvoerbaar zijn en die passen bij hun belevingswereld en de actualiteit. Daarbij maken we scherper dan voorheen onderscheid in leeftijdsgroepen om een betere aansluiting te krijgen tussen leeftijd en behoefte. We hebben voor de periode 2021/2023 afspraken met Scwo gemaakt over voortzetting van een activiteitenaanbod dat aansluit bij wat er leeft onder de jeugd in Wormerland. We zijn regelmatig in gesprek over de ontwikkelingen en veranderingen die misschien nodig zijn. De jongerenwerkers zullen strategischer worden ingezet waarbij meer de focus zal gaan liggen op enkele wijken in plaats van heel Wormerland. Ook gaan we meer gebruik maken van sociale media om de jongeren meer bij het jongerenbeleid te betrekken.

P4 2. Onze inwoners kunnen hun talenten ontwikkelen

We faciliteren organisaties die activiteiten organiseren waardoor talentontwikkeling van vooral de jeugd wordt gestimuleerd.

Onze doelen

P4 2.1 Verder ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid en bestendigen en borgen voor- en vroegschoolse educatie

Er zijn vanuit het rijk extra gelden beschikbaar gesteld om het onderwijsachterstandenbeleid (vve) vorm te geven. Voor- en vroegschoolse educatie is daarvan het hoofdbestanddeel. Hierbij komt ook de relatie met jeugdzorg aan de orde, met de verbinding tussen kinderopvang, basisonderwijs en jeugdhulp. Dit heeft een plek in de doorgaande zorglijn/een sterke basis voor de jeugd en dat is onderdeel van programma 3, jeugd: doorgaande zorglijn/integrale aanpak/een sterke basis.

Wat gaan we daarvoor doen

P4 2.1.1 *2023* Ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid

We ontwikkelen het onderwijsachterstandenbeleid met samenhang tussen de kinderopvang en de basisscholen. We zijn daarvoor periodiek in gesprek met diverse partijen (de kinderopvang, de basisscholen en Centrum Jong). Dat heeft in 2021 geleid tot het vaststellen van de onderwijsagenda onderwijsachterstandenbeleid 2021/2023. Deze agenda gaan we uitvoeren en doorontwikkelen. We leggen daarbij verbinding met laaggeletterdheid (Taal en Gezin). We betrekken hierbij het Nationaal Programma Onderwijs dat is bedoeld voor het aanpakken van achterstanden die door corona zijn ontstaan of zijn versterkt en waarvoor het onderwijs rijksmiddelen krijgt. Ook de gemeente ontvangt NPO-middelen om in de periode 2021/2025 waar nodig flankerende maatregelen te treffen. De gemeente zal waar nodig een verbindende rol of medewerking bieden, bijvoorbeeld bij de inzet van jeugdgezondheidszorg, sociaal-cultureel werk sport of kinderdagopvang en buitenschoolse opvang en bij het werk van Team Sportservice.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten						
090 Onderwijshuisvesting	497.514	389.626	390.882	390.880	390.880	390.881
091 Bewegingsonderwijs	63.389	63.555	68.153	68.153	68.153	68.153
092 Leerlingenvervoer	238.583	255.102	439.611	439.611	439.611	439.611
093 Overige lokale onderwijstaken	500.139	388.857	441.848	397.412	397.412	397.412
100 Multifunctionele accommodaties	444.064	399.427	401.306	401.080	400.855	400.631
102 Peuterspeelzalen	59.935	61.046	62.117	62.117	62.117	62.118
103 Openbare bibliotheek	273.506	277.335	293.936	293.936	293.936	293.936
104 Club- en buurthuiswerk	443.001	449.203	459.085	459.085	459.085	459.085
105 Muziekonderwijs	70.424	71.420	72.991	72.991	72.991	72.991
107 Kunst en Cultuur	266.943	220.402	252.705	239.809	239.952	239.952
110 Sportstimulering	97.287	59.617	60.928	60.928	60.928	60.928
111 Sportterreinen	241.844	235.916	233.006	233.006	233.006	233.006
112 Sportzalen	90.049	86.039	98.217	98.216	98.216	98.217
113 Sporthal	425.393	149.522	152.710	152.710	152.710	152.710

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
114 Zwembad	386.322	320.485	281.593	281.593	281.593	281.593
115 Burgerparticipatie	61.883	37.871	38.704	38.704	38.704	38.704
163 Volksgezondheid	638.861	771.614	0	0	0	0
180 Jongerenbeleid	59.128	81.181	102.050	102.050	102.050	102.050
190 Kinderopvang	34.237	32.948	48.978	48.978	48.978	48.978
Totaal Lasten	4.892.501	4.351.166	3.898.820	3.841.259	3.841.177	3.840.956
Baten						
092 Leerlingenvervoer	2.427	3.034	3.101	3.101	3.101	3.101
093 Overige lokale onderwijstaken	356.865	229.328	278.809	234.373	234.373	234.373
100 Multifunctionele accommodaties	386.955	390.861	398.438	398.438	398.438	398.438
110 Sportstimulering	42.571	0	0	0	0	0
111 Sportterreinen	42.823	48.340	49.404	49.404	49.404	49.404
112 Sportzalen	17.163	8.548	8.736	8.736	8.736	8.736
113 Sporthal	336.534	60.564	61.896	61.896	61.896	61.896
114 Zwembad	181.230	73.686	75.307	75.307	75.307	75.307
163 Volksgezondheid	1.149	0	0	0	0	0
190 Kinderopvang	0	507	518	518	518	518
Totaal Baten	1.367.716	814.868	876.209	831.773	831.773	831.773
Resultaat baten minus lasten	-3.524.785	-3.536.298	-3.022.611	-3.009.486	-3.009.404	-3.009.183
Gerealiseerd resultaat	-3.524.785	-3.536.298	-3.022.611	-3.009.486	-3.009.404	-3.009.183

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2022.

Product	Verschil	Toelichting
092 Leerlingenvervoer	€ 185.000	Het budget voor het contract leerlingenvervoer moet, naar aanleiding van de recente aanbesteding vervoer, met €167.000 omhoog. Er is een gezamenlijke aanbesteding gehouden met het AOV (zie progr.3). De kosten van de AOV zijn behoorlijk lager (-€97.000) uitgevallen, met name door de schaalvergroting. Per saldo moet het vervoersbudget met €70.000 verhoogd worden. Dit komt onder andere door hoge inflatie, stijging van brandstofkosten, stijging van personeelskosten door schaarste en doordat het vorige aanbod van leerlingenvervoer eigenlijk te scherp bleek te zijn.
093 Overige lokale onderwijstaken	(lasten) € 53.000 (baten) € 49.000	De lasten en de baten 2023 zijn beiden hoger dan begroot in 2022, door een budgettair neutrale bijstelling in zowel de baten als de lasten in verband met de NPO-gelden (Nationaal Programma Onderwijs). De kosten die we maken voor dit Onderwijsprogramma zijn declarabel bij het rijk, dus budgettair neutraal.
107 Kunst en cultuur	€ 32.000	In de Kadernota 2023 heeft de raad voor 2023 een eenmalig budget van €15.000 beschikbaar gesteld voor kunst in de openbare ruimte tbv groot achterstallig onderhoud. Daarnaast zijn de lasten voor 2023 hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
114 Zwembad	€ -39.000	Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in de begroting 2022 een budget voor verduurzaming van het zwembad geraamd staat die in de begroting 2023 niet terugkomt omdat het een incidenteel budget betreft.

164 Volksgezondheid	€ -772.000	Vanaf 2023 is het product "Volksgezondheid" verplaatst van Programma 4 naar Programma 3. De reden is meer uniformiteit met de begrotingsopbouw van de gemeente Oostzaan en daarmee verbetering van de efficiency in bedrijfsvoering.
---------------------	------------	--

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestemmingsreserve Blijversleningen	150.376	150.376	150.376	150.376	150.376	150.376
Totaal reserves	150.376	150.376	150.376	150.376	150.376	150.376

1-nov-2022

Toelichting reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2022 en eind 2023

Reserve Blijversleningen

Er is vanuit de Raad een maximaal bedrag van €150.000 beschikbaar gesteld voor Blijversleningen. Per 1 januari 2022 was er voor €13.000 aan lening(en) verstrekt. De hoogte van de reserve blijft op het niveau van de beschikbaar gestelde gelden (de verstrekte leningen komen bij de Overige vorderingen op de balans te staan).

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Voorziening meerjaren onderhoudsplannen (MOPs)	1.459.486	1.525.731	1.554.506	1.577.396	1.600.286	1.623.176
Voorziening vervanging gymnastiekinrichting	35.913	39.023	42.133	45.243	48.353	51.463
Totaal voorzieningen	1.495.399	1.564.754	1.596.639	1.622.639	1.648.639	1.674.639

1-nov-2022

Toelichting voorzieningen

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2023 en eind 2022

Voorziening meerjaren onderhoudsplannen (MOPs)

De jaarlijkse toevoeging bedraagt € 329.000. We verwachten op basis van MOPs dat er in 2023 voor € 300.000 aan onderhoud wordt uitgegeven.

Voorziening vervanging gymnastiekinrichting

De jaarlijkse toevoeging bedraagt €12.500 en de verwachte uitgaven in 2023 bedragen € 9.400. Er moet een nieuwe meerjarenplanning worden opgesteld, waarna deze bedragen geactualiseerd zullen worden.

Programma 5 - Leefomgeving

Waar gaat dit programma over?

In dit programma worden de doelen en acties en uitgaven en inkomsten geraamd van de activiteiten die Wormerland ontplooit voor het woon-, werk- en leefklimaat binnen onze gemeente. Bij het beheer van de openbare ruimte gaat het zowel om het planmatige beheer als om het ad hoc (dagelijkse) onderhoud. In programma 5 valt qua begroting ook de afdeling Openbare Orde & Veiligheid.

Wat willen we bereiken?

Wormerland is een groene gemeente met dorpen in een open landschap tussen de Zaan en Purmerend. Onze gemeente heeft een aantrekkelijk leefklimaat met een schone en veilige leefomgeving. We willen de gemeente duurzaam onderhouden, en waar nodig verder ontwikkelen en voor de toekomst behouden.

Onze ambitie is een gezonde, veilige en goed onderhouden leefomgeving voor onze inwoners, de bedrijven en verenigingen en een goede bereikbaarheid voor onze bezoekers. In de gemeente Wormerland zorgen we ervoor dat onze openbare ruimte schoon, heel en veilig is.

We hebben een voldoende onderhouden woon- en werkomgeving, die voldoet aan de behoeften van inwoners, bedrijven en verenigingen. Wat we doen (en niet doen) moet ertoe leiden dat onze inwoners de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte met een voldoende waarderen.

Doelenboom

Programma 5: Doelenboom

Kerdoel	Operationeel doel	Acties 2023
P5 1. Wij hebben een veilige leefomgeving	P5 1.1 Overlast aanpakken	1.1.1 - Overlast verminderen veroorzaakt door (criminele) jongeren en personen met onbegrepen gedrag 1.1.2 - Woninginbraken en babbeltucs terugdringen 1.1.3 - Intervenieren bij zeer ernstige woonoverlast 1.1.4 - Drugshandel en hennepsteelt bestrijden 1.1.5 - Vaaroverlast verminderen 1.1.6 - Crisisbeheersing 1.1.7 - Bewustwording verhogen inzake contraterrorisme 1.1.8 - Cybercrime 1.1.9 - Ondersteunen Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)
	P5 1.2 Actualiseren regelgeving om de openbare orde te handhaven	1.2.1 - De Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) actualiseren
	P5 1.3 Ondernijende criminaliteit tegengaan	1.3.1 - Ondernijende criminaliteit herkennen en bestrijden 1.3.2 - Versterken van integriteit
	P5 1.4 Verkeersveiligheid verbeteren	1.4.1 - Snelheidsverlagende maatregelen toepassen
P5 2. Ons leefklimaat is aantrekkelijk en	P5 2.1 Leefomgeving groener en	2.1.1 - Leefomgeving groen en schoon houden

past bij de behoefte van onze inwoners, ondernemers en bezoekers	schoner maken	2.1.2	- Restafval terugdringen
	P5 2.2 Woon- en leefomgeving verbeteren	2.2.1	- Groot onderhoud openbare ruimte
		2.2.2	- Professionaliseren gegevensbeheer openbare ruimte

ONZE DOELEN EN WAT WE HIERVOOR IN 2023 GAAN DOEN

P5 1. Wij hebben een veilige leefomgeving

Om onze inwoners en ondernemers een goed leefklimaat te blijven bieden, is het belangrijk dat onze leefomgeving veilig is. Om de openbare ruimte als een veilige leefomgeving te behouden, zoeken wij nadrukkelijk de samenwerking met onze inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners. We zetten in op het voorkomen van overlast en onveilige situaties en op het tegen gaan van ondermijnende activiteiten. Tevens wordt de samenwerking gezocht tussen veiligheid en zorg om casuïstiek adequaat op te pakken en beleidsplannen op elkaar af te stemmen. Het is belangrijk dat het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke regelgeving voor openbare orde en veiligheid actueel zijn. Dit stelt de gemeente en de politie in staat om onder andere drugsoverlast en woonoverlast adequaat te bestrijden. Daarnaast moet er voldoende capaciteit zijn om de openbare orde te handhaven.

Onze doelen

P5 1.1 Overlast aanpakken

Om overlast en het aantal handhavingstaken terug te dringen, zetten we in op preventie.

Wat gaan we daarvoor doen

P5 1.1.1 *2023* Overlast verminderen veroorzaakt door (criminele) jongeren en personen met onbegrepen gedrag

We gaan de samenwerking van de taakvelden openbare orde en veiligheid, het sociaal team en het jeugdteam versterken. Het voordeel van Wormerland als kleine gemeente is dat er op casusniveau gericht aandacht is voor een op elkaar aansluitende aanpak van het sociaal domein, de zorgketen en het veiligheidsdomein. Wanneer hierin haperingen optreden is het contact tussen betrokkenen waaronder de bestuurders snel gelegd. Het beoogde resultaat is het borgen van een sluitende keten met alle betrokken hulpverleners gericht op voorkomen van criminalisering (zie ook programma 3). Hierbij richten we ons op de preventie van jeugdoverlast en -criminaliteit. We zetten in op een methodische aanpak met alle partijen om zo vroeg mogelijk te interveniëren om overlast en criminaliteit te voorkomen of te doen stoppen. Ook kijken we in samenspraak met onze ketenpartners specifiek welke interventies passend zijn bij personen met verward gedrag zodat zij minder overlast geven. Deze aanpak zorgt voor minder inzet van zware middelen (bijvoorbeeld gebiedsverbod). Om samenwerking met alle betrokken hulpverleners te ondersteunen gaan we werken aan een stelsel van formele afspraken.

P5 1.1.2 *2023* Woninginbraken en babbeltuics terugdringen

We blijven maatregelen stimuleren gericht op het voorkomen van woninginbraken en babbeltucs. Zo gaan wij onze inwoners informeren over maatregelen die zij zelf kunnen nemen om woninginbraken en babbeltucs te voorkomen. Deze preventiemaatregelen worden ook meegenomen bij het maken van prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties (zie ook programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling). Ook faciliteren we het gebruik van WhatsApp buurtpreventie-groepen.

P5 1.1.3 *2023* Intervenieren bij zeer ernstige woonoverlast

Iedereen moet fijn kunnen wonen, overlast pakken we samen met omwonenden en partners aan. De gemeente heeft een samenwerkingsovereenkomst met Beter Buren teneinde burengeschillen in een vroeg stadium op te lossen. Bij extreme overlast kan de APV worden ingezet om te intervenieren op woonoverlast. Het aspect openbare orde en veiligheid speelt hierbij een centrale rol.

P5 1.1.4 *2023* Drugshandel en hennepcultuur bestrijden

Om de drugshandel en hennepcultuur beter te kunnen aanpakken, handelen wij strikt overeenkomstig de gemeentelijke beleidsregels voor toepassing van het zogenoemde Damoclesbeleid. Dit beleid maakt het mogelijk om lokalen en woningen te sluiten wanneer er een handelshoeveelheid verdovende middelen wordt aangetroffen. Het doel van een sluiting is onder andere om overtredingen van de Opiumwet te beëindigen en beëindigd te houden en de bekendheid van een pand als drugspand te doorbreken. De uitvoering van het Damoclesbeleid gebeurt in nauwe samenwerking met veiligheidspartners en waar nodig sociale partners. Daarnaast werken we samen binnen de regio om het zogeheten waterbed-effect tegen te gaan.

P5 1.1.5 *2023* Vaaroverlast verminderen

Om vaaroverlast aan te pakken zetten we de ingezette lijn op preventie en handhaving voort. Dit houdt in dat we samen met de politie en natuurbeheerorganisaties inzetten op preventie en handhaving op overlast.

P5 1.1.6 *2023* Crisisbeheersing

We zetten ons actief in de veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland voor lokale en regionale onderwerpen zoals de dekkingsgraad van de brandweerzorg. Het college heeft wel zorgen over de financiële gevolgen en het toekomstig dekkingsplan naar aanleiding van de nieuwe rechtspositie voor de vrijwillige brandweer die door de Europese unie wordt opgelegd.

P5 1.1.7 *2023* Bewustwording verhogen inzake signalen van terrorisme

We zetten ons in om de bewustwording bij medewerkers van de gemeente te verhogen van signalen van mogelijk terrorisme en van afnemend vertrouwen in de overheid, zodat deze herkend kunnen worden en hierop geacteerd kan worden.

P5 1.1.8 *2023* Cybercrime signaleren

Met diverse afdelingen wordt ingezet op communicatie en bewustwording rondom cybercrime. We richten ons daarbij op actuele ontwikkelingen in het kader van cybercrime en daarop acteren we waar

nodig. Daarnaast wordt deelgenomen aan het regionale project 'Het slachtoffer spreekt' en worden mogelijkheden onderzocht om aan overige projecten deel te nemen.

P5 1.1.9 *2023* Ondersteunen Keurmerk Veilig Ondernemen

We ondersteunen en faciliteren het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO).

Onze doelen

P5 1.2 Actualiseren regelgeving om de openbare orde te handhaven

Het is belangrijk dat het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke regelgeving voor openbare orde en veiligheid actueel zijn. Dit stelt de gemeente en politie in staat om onder andere drugsoverlast en woonoverlast adequaat te bestrijden.

Wat gaan we daarvoor doen

P5 1.2.1 *2023* De Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) actualiseren

Aangezien zowel maatschappelijke omstandigheden als wet- en regelgeving veranderen bekijken we jaarlijks of de APV geactualiseerd moet worden.

Onze doelen

P5 1.3 Ondermijnende criminaliteit tegengaan

Criminelen schuwen het niet om legale partijen te beïnvloeden of te onderdrukken. Het effect is dat de bovenwereld en onderwereld met elkaar verweven raken. Ondermijning bedreigt onze samenleving en rechtsstaat. College en raad spannen zich in om ondermijning te herkennen en te bestrijden. Activiteiten en maatregelen in de leefomgeving, waaronder het handhavingsbeleid, worden beschreven in programma 5 Leefomgeving. Hier leest u wat het bestuur van de gemeente Wormerland doet om zichzelf en de ambtelijke organisatie toe te rusten om ondermijning te herkennen en te bestrijden.

Wat gaan we daarvoor doen

P5 1.3.1 *2023* Ondermijnende criminaliteit herkennen en bestrijden

In het kader van ondermijning heeft de gemeente een samenwerking met het RIEC, die wordt voortgezet. Daarin wordt met diverse partners samengewerkt aan de signalering en bestrijding van ondermijnende criminaliteit. Daarnaast nemen we deel aan diverse projecten waarin meerdere partijen samenwerken in de aanpak van ondermijning.

We beschouwen de weerbaarheidscan tegen ondermijning specifiek gericht op de gemeente nader en bekijken mogelijke implementatie van de aanbevelingen.

P5 1.3.2 *2023* Versterken van integriteit

De beoordelen of de weerbaarheidscan ondermijning aanbevelingen bevat die het noodzakelijk achten om de organisatie te verstevigen op het vlak van integriteit en ondermijning. Daarnaast stellen we geactualiseerde gedragscodes op voor de raad en het college. Deze gedragscodes stemmen we voor gemeente Wormerland en Oostzaan op elkaar af.

Onze doelen

P5 1.4 Verkeersveiligheid verbeteren

We beoordelen of snelheidsverlagende maatregelen mogelijk en wenselijk zijn.

Wat gaan we daarvoor doen

P5 1.4.1 *2023* Snelheidsverlagende maatregelen toepassen

Tijdens groot onderhoud van de wegen wordt beoordeeld of (uitbreiding van) snelheidsverlagende maatregelen mogelijk en wenselijk is, in overleg met de bewoners.

P5 2. Ons leefklimaat is aantrekkelijk en past bij de behoefte van onze inwoners, ondernemers en bezoekers

Voor een aantrekkelijk leefklimaat is een schone en veilige openbare ruimte van belang en staan wij voor duurzame mobiliteit.

Onze doelen

P5 2.1 Leefomgeving groener en schoner maken

We zetten in op voldoende groen van passende kwaliteit en op een schone omgeving zonder zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen

P5 2.1.1 *2023* Leefomgeving groen en schoon houden

Het onderhoud vindt plaats conform het groencontract. De plantvakken van de gemeente worden verbeterd, of aangepast aan de nieuwe groenstructuurvisie. Bij grootschalige onderhoudswerkzaamheden in de straat toetsen we of er voldoende plantvakken en/of bomen terugkomen, en beoordelen we of er gekapt mag worden.

P5 2.1.2 *2023* Restafval terugdringen

Om onder andere de hoeveelheid restafval terug te dringen binnen onze gemeente en om te voldoen aan de wettelijke opgave, voeren wij acties uit vanuit het landelijke programma VANG. Dit is een stappenplan naar een circulaire economie, waarin – naast afvalscheiding – preventie en het sluiten van grondstofketens belangrijke speerpunten zijn. De raad heeft besloten om in 2022 te starten met inzameling volgens het recycletarief. Dat houdt in

dat men vastrecht betaalt voor een kleine of grote container en daarnaast betaalt voor het aantal keer dat men de restafvalcontainer aanbiedt per jaar.

Onze doelen

P5 2.2 Woon- en leefomgeving verbeteren

Om beter aan te sluiten bij de huidige en toekomstige behoeftes van onze inwoners, is het van belang om de straatinrichting – in overleg met de inwoners – te actualiseren.

Wat gaan we daarvoor doen

P5 2.2.1 *2023* Groot onderhoud openbare ruimte

In 2023 staan de projecten Torensloot-Zuid (Herderstraat e.o.) en Wezenland op de planning.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten						
041 Integraal Veiligheidsbeleid	240.890	366.985	352.985	352.985	350.910	350.910
042 Rampenbestrijding	1.291.216	1.364.284	1.414.856	1.414.856	1.414.856	1.414.856
049 Burgerhulpverleningsposten	12.631	23.725	15.957	15.957	15.957	15.957
055 Gebouwenbeheer brandweer	116.310	100.411	101.849	101.850	101.849	101.849
060 Wegen	1.292.629	1.295.388	1.436.548	1.665.281	1.665.279	1.660.616
061 Bruggen en kunstwerken	504.135	456.691	522.138	976.437	972.074	967.715
062 Pontveren	111.647	104.569	106.650	106.650	106.650	106.650
063 Openbare verlichting	182.472	163.860	171.886	171.886	171.886	171.886
070 Waterpartijen en -gangen	62.761	101.113	100.562	100.562	100.562	100.562
071 Kaden en oevers	170.231	132.212	187.701	189.673	189.675	189.674
101 Speelplaatsen	173.385	139.236	166.947	166.947	166.947	166.946
120 Openbaar groen	607.668	674.066	708.287	733.624	733.624	733.623
125 Openbare ruimte algemeen	203.448	187.210	249.862	249.863	241.912	240.445
200 Afval	2.690.874	2.724.513	2.839.633	2.839.632	2.839.632	2.839.632
210 Rioolbeheer	1.863.154	1.837.327	2.015.868	2.056.185	2.097.309	2.139.256
220 Milieubeleid algemeen	413.427	537.735	503.794	461.794	461.794	461.794
225 Klimaatbeleid	71.654	168.738	142.692	142.692	132.692	132.692
230 Begraafplaatsen	106.091	114.911	453.135	453.135	453.135	453.135
231 Begraven	24.422	24.168	10.804	10.804	10.804	10.804
278 Beheer panden en gronden	537.680	447.948	459.149	459.434	459.789	460.253
Totaal Lasten	10.676.725	10.965.090	11.961.303	12.670.247	12.687.336	12.719.255
Baten						
060 Wegen	55.475	44.165	45.137	45.137	45.137	45.137
062 Pontveren	46.254	38.204	39.045	39.045	39.045	39.045
200 Afval	2.543.409	2.707.139	2.839.633	2.839.632	2.839.632	2.839.632
210 Rioolbeheer	1.863.154	1.837.327	2.015.868	2.056.185	2.097.309	2.139.256

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
225 Klimaatbeleid	28.685	43.899	12.891	12.891	2.891	2.891
230 Begraafplaatsen	92.289	73.486	75.103	75.103	75.103	75.103
231 Begraven	102.954	93.878	95.944	95.944	95.944	95.944
278 Beheer panden en gronden	656.670	791.810	650.995	650.995	650.995	650.995
Totaal Baten	5.388.889	5.629.908	5.774.616	5.814.932	5.846.056	5.888.003
Resultaat baten minus lasten	-5.287.837	-5.335.182	-6.186.687	-6.855.315	-6.841.280	-6.831.252
Gerealiseerd resultaat	-5.287.837	-5.335.182	-6.186.687	-6.855.315	-6.841.280	-6.831.252

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2022.

Product	Verschil	Toelichting
042 Rampenbestrijding	€ 51.000	De lasten zijn voor 2023 hoger, voornamelijk door reguliere inflatiestijging.
060 Wegen	€ 141.000	De lasten voor 2023 zijn hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst. Daarnaast zijn de kapitaallasten voor 2023 hoger dan in 2022.
061 Bruggen en kunstwerken	€ 65.000	De lasten voor 2023 zijn hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
071 Kaden en oevers	€ 55.000	Het reguliere budget voor schouwen en maaien van walkanten moet met €48.000 worden verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door een onvermijdelijke indexatie van 18,8% van de eenheidsprijzen, klimaatverandering waardoor in hete zomers vaker moet worden geschoofd en uitstel van baggerwerkzaamheden, waardoor een aantal watergangen handmatig moet worden onderhouden in plaats van machinaal.
101 Speelplaatsen	€ 28.000	De lasten voor 2023 zijn hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst. Daarnaast zijn de kapitaallasten voor 2023 hoger dan in 2022.
120 Openbaar groen	€ 34.000	Naast de reguliere ophoging van het budget met inflatie zijn de lasten voor 2023 hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
125 Openbare ruimte algemeen	€ 63.000	Naast een ophoging van €5.000 van het budget in verband met de gestegen brandstofprijzen zijn de lasten voor 2023 hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
200 Afval	€115.000 lasten €132.000 baten	Vanaf 2022 betalen burgers het recycle-tarief voor restafval. De begrote lasten en baten voor 2023 zijn gebaseerd op de conceptbegroting van HVC, de begroting van Cocensus, doorberekening van ambtelijke uren en voor een deel op de prognoses die we bij de invoering van het recycletarief hebben gedaan. Er zijn namelijk nog geen recente gegevens over de frequentie van het aanbieden van restafval over 2022 tot nu toe. De lasten zijn voor 2023 hoger dan in 2022 door reguliere inflatie, hogere kosten HVC en hogere ambtelijke kosten. De baten zijn eveneens hoger, voornamelijk door de reguliere inflatie, maar ook doordat binnen dit product de lasten en de baten gelijk moeten zijn, met andere woorden: alle lasten moeten opgebracht worden door ontvangen subsidie voor de PMD (Plastic Metaal en Drinkenkartons) en de ontvangen reinigingsrechten.

210 Rioolbeheer	€ 179.000 lasten € 179.000 baten	De begrote lasten 2023 zijn hoger door de reguliere inflatie en actualisatie van de kapitaallasten. Ook de begrote baten zijn door inflatie op de riolrechten hoger dan in 2022. Dit product is per saldo €0, waardoor er een zeer geringe toevoeging aan de egalisatievoorziening is van ruim €2.000.
220 Milieubeleid algemeen	€ -34.000	De gemeente Wormerland heeft voor 3,5 jaar een Duurzaamheidsmanager begroot. Het jaar 2023 is het laatste (halve) jaar van deze kosten. De begrote kosten 2023 zijn €39.000 lager dan in 2022 omdat 2023 een half jaar betreft. Daarnaast worden er €17.000 minder kosten van de werkorganisatie doorberekend aan het product 'Milieubeleid algemeen' dan in de begroting 2022. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst. Tot slot is de bijdrage aan ODIJmond verhoogd vanaf 2023 met €22.000 ten opzichte van 2022. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat met inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet er een aantal bodemtaken verschuiven van de provincies naar de gemeenten. Deze taken zullen door de omgevingsdienst worden uitgevoerd.
225 Klimaatbeleid	(lasten) € -26.000 (baten) € -31.000	In 2022 is een incidenteel budget begroot voor "Aquathermie" (€87.000), voor de Transitievisie Warmte (€10.000) en voor gesubsidieerde lasten voor "stimulerend energietoezicht bedrijven" (€29.000). Omdat deze lasten in 2023 niet meer begroot zijn zorgt dit voor een begrotingsverschil ten opzichte van 2022. Daarnaast zijn de lasten voor 2023 hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie (€102.000). Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst. In 2022 is een incidentele budgetten begroot voor "stimulerend energietoezicht bedrijven" ad €29.000. Omdat deze baten in 2023 niet meer begroot is, zorgt dit voor een begrotingsverschil ten opzichte van 2022.
230 Begraafplaatsen	€ 338.000	De lasten voor 2023 zijn hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst. Vanaf 2023 laten we op dit product ook de doorberekening van de overheadkosten zien ad €222.000. Dit betreft een administratieve verschuiving van product 'Overhead' (Programma 6) om transparanter te zijn in de toerekening van de kosten aan dit product i.v.m. de kostendekkendheid van leges (max 100%). Deze kosten namen we altijd al mee in de berekening van de kostendekkendheid van de leges zoals ook te zien is in de Paragraaf Lokale Heffingen in deze begroting in de tabel 'Begraafrechten'.
278 Beheer panden en gronden	€ -141.000	De baten waren in 2022 incidenteel hoger dan vanaf 2023 door de raming van de verkoopopbrengst van grond in 2022.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestemmingsreserve Brandweerkazerne Wormer	625.624	598.423	571.222	544.021	516.820	489.619
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	1.061.313	813.349	746.349	721.349	696.349	671.349
Bestemmingsreserve Duurzame vervanging openbare verlichting	383.044	353.044	323.044	293.044	263.044	233.044
Bestemmingsreserve Onderhoud vaarwegen	129.476	129.476	129.476	129.476	129.476	129.476
Bestemmingsreserve Speelplaatsen	76.758	71.758	66.758	61.758	56.758	51.758
Fonds Duurzaamheidsleningen	830.817	830.817	830.817	830.817	830.817	830.817
Reserve Nog uit te voeren werken	229.549	1.691.856	1.691.856	1.691.856	1.691.856	1.691.856
Reserve Zaanbrug	7.270.632	7.270.632	7.270.632	6.979.807	6.688.982	6.398.157
Totaal reserves	10.607.215	11.759.357	11.630.156	11.252.130	10.874.104	10.496.078

1-nov-2022

Toelichting reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2022 en eind 2023.

Reserve brandweerkazerne Wormer

Aan deze reserve wordt jaarlijks het bedrag aan kapitaallasten van de opstallen van de brandweerkazerne onttrokken van ruim € 27.000 per jaar.

Reserve Duurzaamheid

Conform de nota Duurzaamheid wordt er ieder jaar een budget van € 25.000 vanuit deze reserve beschikbaar gesteld voor duurzaamheidsinitiatieven. Daarnaast wordt er in 2023 €42.000 onttrokken ten behoeve van de Duurzaamheidsmanager die Wormerland voor 3,5 jaar in dienst heeft genomen. Het jaar 2023 is het laatste (halve) jaar dat deze kosten voor de duurzaamheidsmanager uit deze reserve gedekt worden.

Reserve Duurzame vervanging openbare verlichting

Ieder jaar wordt er € 30.000 vanuit deze reserve beschikbaar gesteld voor het vervangen van openbare verlichting door ledverlichting.

Reserve onderhoud vaarwegen

De jaarlijkse toevoeging bedraagt € 90.000. We verwachten in 2023 aan het baggeren van vaarwegen eveneens € 90.000 uit te geven.

Reserve speelplaatsen

De jaarlijkse toevoeging bedraagt € 60.000. We verwachten in 2023 € 65.000 uit te geven aan het onderhoud van speelplaatsen.

Reserve Fonds Duurzaamheidsleningen

Deze reserve is ingesteld voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen. We verwachten voor 2023 geen mutaties in deze reserve. De hoogte van de reserve bepaalt het maximaal beschikbare bedrag waar leningen voor verstrekt kunnen worden. Per 1 januari 2022 was er nog €171.000 beschikbaar voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen aan particulieren en €449.600 voor duurzaamheidsleningen aan verenigingen, stichtingen en huurders.

Reserve Nog uit te voeren werken

Deze reserve is ingesteld om beschikbaar gestelde gelden voor projecten die aan het eind van enig boekjaar nog niet zijn afgerond te reserveren voor de afronding in het jaar daarna. Er is op dit moment nog geen zicht op de bedragen die in 2023 hierin zullen muteren.

Reserve Zaanbrug

Deze reserve gaat pas aangesproken worden in het jaar nadat de nieuwe brug gereed is. De verwachting is dat de Zaanbrug eind 2023 gereedkomt, dus dan starten de jaarlijkse afschrijvingslasten in 2024. Deze afschrijvingslasten worden aan deze reserve onttrokken.

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Voorziening Bruggen en kunstwerken	126.912	126.912	126.912	126.912	126.912	126.912

Voorziening Egalisatie afval	0	1.239	11.239	21.239	31.239	41.239
Voorziening Egalisatie riolering	1.882.021	1.947.725	1.949.861	1.953.623	1.982.401	1.992.844
Totaal voorzieningen	2.008.934	2.075.877	2.088.013	2.101.775	2.140.553	2.160.996

1-nov-2022

Toelichting voorzieningen

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2022 en eind 2023

Bruggen en kunstwerken

Zowel de jaarlijkse toevoeging aan deze voorziening, als de verwachte uitgaven in 2023, bedragen €181.000.

Egalisatievoorziening Afval

Per eind 2021 is de egalisatievoorziening leeg en is de bufferfunctie die deze voorziening beoogt nihil en dienen de inkomsten aan afvalstoffenheffing dus minimaal gelijk te zijn aan de verwachte lasten. Vanaf het jaar 2022 rekenen we met een recycletarief voor restafval. Omdat 2022 het eerste jaar met dit recycletarief is en de Begroting 2023 al in de zomer van 2022 is opgesteld kunnen we nog niet terugvallen op ervaringscijfers en is reëel ramen vanaf 2023 nog lastig. Onder voorbehoud van deze genoemde onzekerheden zijn de baten en lasten 2023 geactualiseerd en verwachten we in 2023 een toevoeging aan de voorziening van € 10.000 te kunnen doen.

Egalisatievoorziening Riolering

Voor het jaar 2023 verwachten we op het product Riolbeheer een voordelig saldo van € 2.136, welke wordt toegevoegd aan deze voorziening.

Programma 6 - Bestuur en organisatie

Waar gaat dit programma over?

In dit programma noemen we de doelen, acties en ramen we de uitgaven en inkomsten van de activiteiten die de gemeente Wormerland ontplooit op de terreinen van de bestuursorganen, communicatie, juridische zaken, algemene financiële zaken en belastingen.

Wat willen we bereiken?

Wormerland is een zelfstandige gemeente die dicht bij haar inwoners, ondernemers en verenigingen staat, met een krachtig en slagvaardig bestuur. Hierdoor houden wij ons goed staande in het complexe regionale krachtenveld, waarin schaalvergroting vaak een rol speelt. Zowel de raad, het college en de ambtelijke organisatie spannen zich in voor (regionale) samenwerkingsvormen die eraan bijdragen dat onze gemeente bestuurlijk zelfstandig kan blijven.

Het thema bestuurlijke toekomst is actueel en heeft een relatie met het financiële meerjarenperspectief en de ontwikkelingen binnen de gemeenschappelijke regeling OVER-gemeenten, de organisatie van waaruit de gemeente wordt ondersteund. De raad heeft op 30 juni 2020 een motie aangenomen om het behoud en de versterking van de bestuurlijke toekomst van de gemeente verder te verkennen. De toekomst van de regio, die van OVER-gemeenten en die van de gemeente Wormerland zijn nauw aan elkaar verbonden en vragen om heldere besluiten over de toekomst van Wormerland.

De kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming is gebaat bij goede afstemming tussen de gemeenteraad, het college en verbonden partijen. Binnen het besluitvormingsproces is ruimte voor inbreng van inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.

Wij werken aan de maatschappelijke opgaves, waarbij participatie voorop staat. Hierbij stellen we ons open op, waarbij helpt dat de lijnen tussen bestuur en samenleving kort zijn.

We voeren verantwoord financieel beleid en vinden het belangrijk een evenwichtig risicomanagement te voeren, omdat de omgeving continu verandert en steeds complexer wordt. We zoeken hierbij een gezonde balans tussen risico's afwegen en ondernemend zijn.

Programma 6: Doelenboom

Kerdoel	Operationeel doel	Acties 2023
P6 1. Wij hebben een goed en krachtig gemeentebestuur	P6 1.1 Bestuurlijke besluitvorming verbeteren	1.1.1 - Periodiek inzicht in bestuurlijke planning 1.1.2 - De gemeenteraad vroeg betrekken bij de voorbereiding van besluitvorming
	P6 1.2 Bestuurlijke samenwerking verbeteren	1.2.1 - Gemeenschappelijke regelingen actualiseren
P6 2. Onze ambtelijke organisatie is doelmatig, doeltreffend en toekomstbestendig	P6 2.1 Meer efficiency en effectiviteit in processen	2.1.1 - Optimaliseren proces m.b.t. zienswijzen gemeenschappelijke regelingen
	P6 2.2 Oriëntatie op bestuurlijke toekomst	2.2.1 - Bestuurlijke toekomst Wormerland onderzoeken
P6 3. Wij zijn financieel gezond	P6 3.1 Onze inkomsten en uitgaven nog beter beheersen	3.1.1 - De financiële gevolgen van de Oekraïne-crisis inzichtelijk maken

		3.1.2	- Sluitende meerjarenbegroting 2024-2027
		3.1.3	- Weerstandsvermogen naar status 'voldoende' (ratio 1)
	P6 3.2 Risicomanagement versterken	3.2.1	- Versterken risicomanagement
		3.2.2	- Aanpassing proces rechtmatigheidsverantwoording

ONZE DOELEN EN WAT WE HIERVOOR IN 2023 GAAN DOEN

P6 1. Wij hebben een goed en krachtig gemeentebestuur

Het gemeentebestuur is en blijft toegankelijk voor inwoners, ondernemers en organisaties in de gemeente. Goed contact en korte lijnen maken dat wij als gemeentebestuur in staat zijn keuzes te kunnen en te durven maken.

Onze doelen

P6 1.1 Bestuurlijke besluitvorming verbeteren

We verbeteren de bestuurlijke besluitvorming continu. Hierbij gaat het om de kwaliteit van advisering en de doelmatigheid van het besluitvormingsproces. Dit versterkt het democratisch proces.

Wat gaan we daarvoor doen

P6 1.1.1 *2023* Periodiek inzicht in bestuurlijke planning

We verstrekken de raad elk kwartaal een update met betrekking tot de bestuurlijke planning.

P6 1.1.2 *2023* De gemeenteraad betrekken bij de voorbereiding van besluitvorming

Doorgaan in de procesontwikkeling om de raad tijdig te betrekken bij besluitvorming.

Onze doelen

P6 1.2 Bestuurlijke samenwerking verbeteren

Wij werken aan complexe en gemeentee overstijgende opgaven door krachten te bundelen en kennis te delen binnen de regio.

Wat gaan we daarvoor doen

P6 1.2.1 *2023* Gemeenschappelijke regelingen actualiseren

In het kader van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022 is het noodzakelijk om de gemeenschappelijke regelingen te actualiseren. Wij hebben tot 2 jaar na invoering de tijd om de gemeenschappelijke regelingen aan te passen aan de nieuwe Wgr. Het streven is om dit in 2023 tot bestuurlijke besluitvorming te laten komen.

P6 2. Onze ambtelijke organisatie is doelmatig, doeltreffend en toekomstbestendig

Om bestuurlijk slagvaardig te zijn en te blijven, moeten wij kunnen rekenen op een effectieve en efficiënte ambtelijke organisatie.

Onze doelen

P6 2.1 Meer efficiency en effectiviteit in processen

We verbeteren processen gericht op het vergroten van efficiency en effectiviteit van bestuurlijke ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen

P6 2.1.1 *2023* Optimaliseren proces m.b.t. zienswijzen gemeenschappelijke regelingen

Bij het opstellen van de planning- en controlkalender houden we rekening met de wettelijke aanlevertermijn van gemeenschappelijke regelingen zodat de raad tijdig haar zienswijze kan geven op de externe planning- en controldocumenten.

Onze doelen

P6 2.2 Oriëntatie op bestuurlijke toekomst

We willen een toekomstbestendige constructie voor wat betreft bestuur en organisatie die ons in staat stelt als kleine gemeente bestuurlijk zelfstandig te blijven.

Wat gaan we daarvoor doen

P6 2.2.1 *2023* Bestuurlijke toekomst Wormerland onderzoeken

De bestuurlijke toekomst van gemeenten verkeert in stevige dynamiek binnen het openbaar bestuur. Daarbij is het onder meer de vraag of en in hoeverre gemeenten opgewassen zijn tegen de taken die zij van hogerhand krijgen en die zij zichzelf verder stellen. Zeker onder het gesternte van nieuwe taken van het rijk en het nieuwe coalitieakkoord is het daarom zaak voor de nieuwe gemeenteraad om af te wegen hoe de bestuurlijke toekomst eruit moet zien en in stand kan worden gehouden. Wil en kan de gemeente zelfstandig regie houden over de actuele ambities, al dan niet in aangepaste samenwerkingsallianties? Wil de gemeente zelf regie houden, dan zal de raad eigenstandig serieuze keuzes moeten maken voor de bestuurlijke toekomst van de gemeente.

Wat dit betreft deed de vorige gemeenteraad in zijn nadagen een richtinggevend voorstel aan de nieuwe gemeenteraad ter bespreking. In het coalitieakkoord 2022 / 2026 "Voor en met elkaar in zelfstandig Wormerland" staat hierover:

“Wormerland is een kleine zelfstandige gemeente. De zelfstandigheid van kleine gemeenten staat onder druk. Voor het strategisch perspectief van de bestuurlijke toekomst stelde de gemeenteraad van Wormerland d.d. 28-2-2022 een aanbeveling op aan de nieuwe gemeenteraad. Die aanbeveling wordt aan de nieuwe raad voorgelegd om strategisch koers te bepalen voor de verdere bestuurlijke toekomst van Wormerland.”

Het college beraadt zich op aangeven van de burgemeester in 2e helft 2022 over de uitvoering van deze passage uit het coalitieakkoord en zal daartoe een raadsvoorstel opmaken. Afhankelijk van de uitkomsten van de raadsbehandeling wordt een verder stappenplan uitgewerkt, inclusief een financiële paragraaf.

P6 3. Wij zijn financieel gezond

De externe ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op en hebben de nodige impact op onze financiële huishouding. Ons financieel beleid is erop gericht om ook in de toekomst financieel gezond te zijn en te blijven.

Onze doelen

P6 3.1 Onze inkomsten en uitgaven nog beter beheersen

Om de begroting niet te overschrijden, is het van belang dat wij inzicht hebben in onze inkomsten en uitgaven. Hierop baseren wij onze budgettaire keuzes.

Wat gaan we daarvoor doen

P6 3.1.1 *2023* De financiële gevolgen van de Oekraïne-crisis inzichtelijk maken

We rapporteren periodiek aan de raad om de financiële gevolgen van de Oekraïne-crisis inzichtelijk te maken zodat de raad verantwoorde keuzes kan maken.

P6 3.1.2 *2023* Sluitende meerjarenbegroting

In 2023 presenteren wij de raad een sluitende Meerjarenbegroting 2024-2027.

P6 3.1.3 *2023* Versterken weerstandspositie

De hoogte van de Algemene Reserve is momenteel niet voldoende om onze risico's voldoende af te dekken. In de Meerjarenbegroting 2023-2026 brengen het weerstandsvermogen terug naar de minimale norm die de raad heeft vastgesteld, zijnde status 'voldoende' (= ratio 1).

Onze doelen

P6 3.2 Risicomanagement versterken

Wij streven naar een gezonde balans tussen risico's afwegen en ondernemend zijn.

Wat gaan we daarvoor doen

P6 3.2.1 *2023* Versterken risicomanagement

In 2022 is organisatiebreed het in 2021 vastgestelde beleid rondom risicomanagement geïmplementeerd en onderdeel geworden van de reguliere P&C-documenten. In 2023 zetten we deze werkwijze voort en verbeteren we organisatiebreed de bewustwording en benoeming van risico's en nemen daar waar mogelijk maatregelen om de risico's te reduceren.

P6 3.2.2 *2023* Aanpassing proces rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf verslagjaar 2023 is het college van burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk voor het afleggen van de rechtmatigheidsverklaring. De accountant toetst de rechtmatigheid niet meer. Die geeft alleen nog een controleverklaring, waarin staat of de jaarrekening getrouw tot stand is gekomen. In 2023 passen we onze processen aan op deze wetwijziging. Om dit doel te bereiken is reeds in 2022 een controller rechtmatigheid aangesteld bij OVER-gemeenten.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten						
010 Raad, commissies en griffie	615.399	628.242	634.667	596.900	593.120	607.900
011 Overige kosten bestuur	14.405	24.510	25.050	25.050	25.050	25.050
012 Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsprojecten	65.155	51.893	81.804	81.804	81.804	81.804
013 College van B&W	831.049	775.958	798.891	798.891	798.891	798.891
015 Feesten en gedenkdagen	962	4.551	4.651	4.651	4.651	4.651
017 Communicatie	29.023	53.927	89.451	89.451	89.450	55.113
021 Bezwaar- en beroepschriften	3.020	6.591	6.736	6.736	6.736	6.736
022 Juridische zaken	53.878	77.214	78.572	78.572	78.572	78.572
025 Organisatie	2.182.303	1.166.845	670.265	360.265	160.265	160.265
026 Kwaliteitszorg	3.858	4.113	13.967	4.203	13.967	4.203
027 Overhead	4.606.462	5.425.321	5.101.971	5.101.971	5.101.971	5.101.971
028 Corona	396.580	76.363	0	0	0	0
281 Vastgoedbestand	15.557	90.610	35.041	35.041	35.041	35.041
284 Hondenbelasting	285	327	371	371	371	371
289 Lasten heffing en invordering gem. belastingen	266.665	261.971	277.256	277.256	277.256	277.256
290 Planning en Control-cyclus	62.359	27.237	27.836	27.836	27.836	27.836
291 Algemene uitkering uit het gemeentefonds	-531.950	-469.754	-348.093	-435.025	-424.047	-419.005
292 Financiering	-188.304	-331.209	-302.458	-219.254	-200.668	-245.328
293 Onvoorzien	27.079	26.117	26.117	26.117	26.117	26.117
294 Meerjarenplan	0	11.597	24.829	58.460	98.544	166.069
295 Inflatie volgende begrotingsjaren	0	0	0	833.877	1.686.951	2.560.889
Totaal Lasten	8.453.786	7.912.424	7.246.924	7.753.173	8.481.878	9.354.402
Baten						
013 College van B&W	18.146	17.533	18.164	18.164	18.164	18.164

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
022 Juridische zaken	928	0	0	0	0	0
028 Corona	84.103	0	0	0	0	0
281 Vastgoedbestand	0	890.174	269	269	269	269
282 Onroerende zaakbelasting	3.614.838	3.752.947	3.847.692	3.866.487	3.866.487	4.014.107
283 Forensenbelasting	20.859	31.071	31.755	31.755	31.755	31.755
284 Hondenbelasting	92.620	90.948	92.771	92.771	92.771	92.771
286 Roerende zaakbelasting	18.307	22.571	18.068	18.068	18.068	18.068
287 Overige belastingen	349.040	23.806	29.000	29.000	29.000	29.000
289 Lasten heffing en invordering gem. belastingen	5.338	18.623	19.033	19.033	19.033	19.033
291 Algemene uitkering uit het gemeentefonds	23.959.755	25.392.497	27.373.854	28.237.505	29.802.340	28.248.155
292 Financiering	1.096.760	226.664	237.843	237.843	237.843	237.843
293 Onvoorzien	45.053	0	0	0	0	0
295 Inflatie volgende begrotingsjaren	0	0	0	324.621	658.671	1.076.539
Totaal Baten	29.305.747	30.466.834	31.668.449	32.875.516	34.774.401	33.785.704
Resultaat baten minus lasten	20.851.962	22.554.410	24.421.525	25.122.343	26.292.523	24.431.302
Gerealiseerd resultaat	20.851.962	22.554.410	24.421.525	25.122.343	26.292.523	24.431.302

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2022.

Product	Verschil	Toelichting
012 Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsprojecten	€ 30.000	De behoefte aan menskracht bij de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is toegenomen. Zaanstreek-Waterland dient jaarlijks 1.9 fte om niet te leveren, oftewel €213.000. Deze last komt voor 4,8% (€10.200) ten laste van de gemeente Wormerland. De gemeente Purmerend gaat deze fte's namens de gemeente Wormerland leveren en de gemeente Wormerland zal financieel bijdragen aan de gemeente Purmerend. Naast bovenstaand is het verschil grotendeels ontstaan doordat in het Voorjaarsbericht 2022 van de gemeente Wormerland de bijdrage voor de samenwerkingsagenda incidenteel is afgeraamd (€16.000). Vanaf 2023 betalen we deze kosten weer wel aan de Metropoolregio Amsterdam (MRA).
017 Communicatie	€ 36.000	De stijging van de lasten in 2023 ten opzichte van 2022 komt doordat vanaf 2023 de kapitaallasten gestegen zijn in verband met de afschrijving van de investeringen t.b.v. de nieuwe website.
025 Organisatie	€ -697.000	In de begroting 2023 is het saldo van de hulpkostenplaats Werkorganisatie een stuk lager dan in 2022. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de bijraming van de bijdrage 2022 aan OVER-gemeenten zoals verwerkt in het Voorjaarsbericht 2022 van de gemeente Wormerland. Deze extra lasten worden in 2022 niet over de producten verdeeld in de begroting 2022. Dit is een administratieve exercitie. Dit is echter wel een reden waarom er nu in de begroting 2023 hogere doorberekeningen dan in 2022 vanuit de werkorganisatie op diverse producten te zien zijn.
027 Overhead	€ -323.000	Dit is de tegenhanger van hetgeen hierboven is beschreven. Daarnaast is de begroting 2023 van OVER-gemeenten ook hoger dan voor 2022, waardoor er meer overheadkosten zijn. Dit betreft de salariskosten van de mensen die niet in het primaire proces werkzaam zijn. Ook heeft er vanaf 2023 een administratieve wijziging plaatsgevonden in de transparantie van de doorberekening van de overheadkosten naar de diverse

		producten waarin kostendekkendheid een rol speelt. Dit betreft een budgettaire neutrale administratieve verschuiving. Deze kosten namen we altijd al mee in de berekening van de kostendekkendheid van de diverse leges zoals ook te zien is in de Paragraaf Lokale Heffingen in deze begroting.
028 Corona	€ -76.000	Het coronabudget in 2022 is gevormd door de compensatie die we vanuit het Rijk hebben ontvangen. Vanaf 2023 is er (vooralsnog) geen coronabudget.
281 Vastgoedbestand	(lasten) € -56.000 (baten) € -890.000	In dit product zijn de aan- en verkoop van de woningen aan de Zandweg opgenomen. Dit betreft eenmalige opbrengsten (€889.900) die we vooralsnog in 2022 hebben begroot en de daarmee samenhangende begrote incidentele kosten in 2022 (€69.000). Daarnaast zijn de lasten voor 2023 €14.000 hoger dan in de begroting 2022 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
282 Onroerende zaakbelasting	€ 95.000	De OZB-opbrengst 2023 is met het inflatiepercentage van 2,2% gestegen ten opzichte van 2022. Daarnaast is er een stelpost voor OZB ivm areaaluitbreiding, die voor 2023 €13.000 bedraagt, voor nieuwe woningen die in de loop van 2022 naar verwachting worden opgeleverd.
291 Algemene Uitkering	(lasten) € 122.000 (baten) € 1.981.000	Aan de lastenkant van het product 'Algemene uitkering' zijn gelden gereserveerd waar claims te verwachten zijn naar aanleiding van de ontvangen rijksmiddelen waar nog geen raadsbesluit over is gevallen op het moment van het opstellen van de begroting 2023 (zomer 2022). Om de dekking van die te verwachten kosten te reserveren in de begroting ramen we deze op het product "Algemene uitkering" tot besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden. Het gaat hier om extra ontvangen BOA-gelden en gelden voor de verlenging van de inhuur van een GGZ-psycholoog. De raad is hierover geïnformeerd in het Raadsbericht "Meicirculaire 2022 Wormerland (incl def herijking)" (Kenmerk 823099). De raming van de Algemene Uitkering 2023 in bovenstaande financiële tabel is een stuk hoger dan in 2022. Dit komt onder andere doordat de positieve effecten van de Meicirculaire 2022 voor het jaar 2022 (€444.000) nog niet in de begroting 2022 verwerkt zijn. De effecten voor de begroting 2022 worden in het Najaarsbericht 2022 pas verwerkt. Naast bovenstaande mutatie ontvangen we vanaf 2023 €1.547.000 meer Algemene Uitkering dan in 2022, voornamelijk ontstaan door de effecten van de Meicirculaire 2022 en de Herijking van het gemeentefonds per 1 januari 2023.
292 Financiering	€ 29.000	De lasten voor rente langlopende geldleningen zijn ruim €23.000 hoger dan voor 2022, dit komt doordat we in 2022 een lening hebben afgesloten waarover we in 2023 voor het eerst rente betalen.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Algemene reserve	3.186.308	3.413.500	4.413.500	5.763.500	5.763.500	5.763.500
Egalisatiereserve Algemene uitkering	37.514	287.514	537.514	787.514	1.037.514	1.287.514
Totaal reserves	3.223.822	3.701.014	4.951.014	6.551.014	6.801.014	7.051.014

1-nov-2022

Toelichting reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2022 en eind 2023

Algemene Reserve

Van de extra ontvangen rijksmiddelen naar aanleiding van de Septembercirculaire 2021 heeft de raad in december 2021 besloten hiervan in 2022 € 750.000 en in 2023 € 250.000 toe te voegen aan de Algemene Reserve om het weerstandsvermogen van de gemeente Wormerland te verhogen. De gewenste ratio 1 ("voldoende") is hiermee nog niet bereikt. De Algemene Reserve is na deze toevoeging nog steeds te laag. Belangrijk uitgangspunt is dat de Algemene Reserve niet als

algemeen dekkingsmiddel ingezet kan worden zolang de hoogte van de Algemene Reserve onvoldoende is (< ratio 1). Zie voor de uitgebreide toelichting in de paragraaf 'Weerstandsvormogen en risicobeheersing' in deze begroting.

Egalisatiereserve Algemene Uitkering

De hoogte van de algemene uitkering fluctueert enorm door wijzigingen op de rijksbegroting (samen-de-trap-op/af-methode). Deze fluctuaties in onze belangrijkste inkomstenbron bemoeilijken het begroten en daarmee samenhangend de beleidskeuzes die de raad kan maken. Om deze fluctuaties (deels) op te vangen heeft de raad in december 2021 besloten een structurele toevoeging van € 250.000 aan de Egalisatiereserve Algemene uitkering te doen om zo meer begrotingsrust te creëren en risico's te beperken.

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Voorziening Pensioenen wethouders	2.709.845	2.721.126	2.732.407	2.743.688	2.754.969	2.766.250
Voorziening Personele Maatregelen	0	0	0	0	0	0
Voorziening Wachtgelden gewezen wethouders	0	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	2.709.845	2.721.126	2.732.407	2.743.688	2.754.969	2.766.250

1-nov-2022

Toelichting voorzieningen

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2022 en eind 2023

Voorziening pensioenen wethouders

De jaarlijkse toevoeging bedraagt € 123.000. De geraamde pensioenuitgaven bedragen voor 2022 €112.000.

Voorziening personele maatregelen

Vanuit deze in 2018 gevormde voorziening is in 2019 het laatste bedrag betaald. Er zijn dus geen claims en er is ook geen saldo meer aanwezig vanaf eind 2019.

Voorziening wachtgelden gewezen wethouders

In het Najaarsbericht 2022 zal deze voorziening geactualiseerd worden naar aanleiding van de collegewisseling in 2022.

Programma 40 - Mutaties in reserves

Wat gaat het kosten?

Mutatie in reserves	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten:						
401 Mutaties in reserves: Programma 1 Dienstverlening	31.123	31.123	31.123	31.123	31.123	31.123
402 Mutaties in reserves: Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling	19.410	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
403 Mutaties in reserves: Programma 3 Sociaal domein	350.217	0	0	0	0	0
405 Mutaties in reserves: Programma 5 Leefomgeving	560.241	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
406 Mutaties in reserves: Programma 6 Bestuur en organisatie	1.758.989	2.152.675	1.250.000	1.600.000	250.000	250.000
Totaal Lasten:	2.719.980	2.351.798	1.449.123	1.799.123	449.123	449.123
Baten:						
401 Mutaties in reserves: Programma 1 Dienstverlening	25.000	30.000	45.000	30.000	30.000	30.000
402 Mutaties in reserves: Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling	35.545	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
403 Mutaties in reserves: Programma 3 Sociaal domein	161.188	0	0	0	0	0
404 Mutaties in reserves: Programma 4 Maatschappelijke participatie	62.838	0	0	0	0	0
405 Mutaties in reserves: Programma 5 Leefomgeving	495.712	460.165	279.201	528.026	528.026	528.026
406 Mutaties in reserves: Programma 6 Bestuur en organisatie	1.547.403	882.356	0	0	0	0
Totaal Baten:	2.327.686	1.390.521	342.201	576.026	576.026	576.026
Totaal 40 Mutaties in reserves	392.294	961.277	1.106.922	1.223.097	-126.903	-126.903

1-nov-2022

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De gemeente Wormerland ziet het belang van risicomanagement. Zo beheersen we de risico's die de bedrijfsvoering kunnen belemmeren. In deze paragraaf leggen we een relatie tussen de risico's en de financiële weerstand.

Deze paragraaf is een onderdeel van het risicomanagementproces en geeft inzicht in het weerstandsvermogen van de Gemeente. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële draagkracht als zich tegenvallers voordoen.

De paragraaf geeft in het kort weer waar de uitgangspunten van risicomanagement zijn vastgelegd (beleid) en uit welke componenten het weerstandsvermogen bestaat. Verder geven we inzicht in de opbouw van het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's), de opbouw van de beschikbare weerstandscapaciteit (vrije middelen om de gesignaleerde risico's in financiële zin op te kunnen vangen), het ratio weerstandsvermogen en de kengetallen.

Risicomanagementbeleid

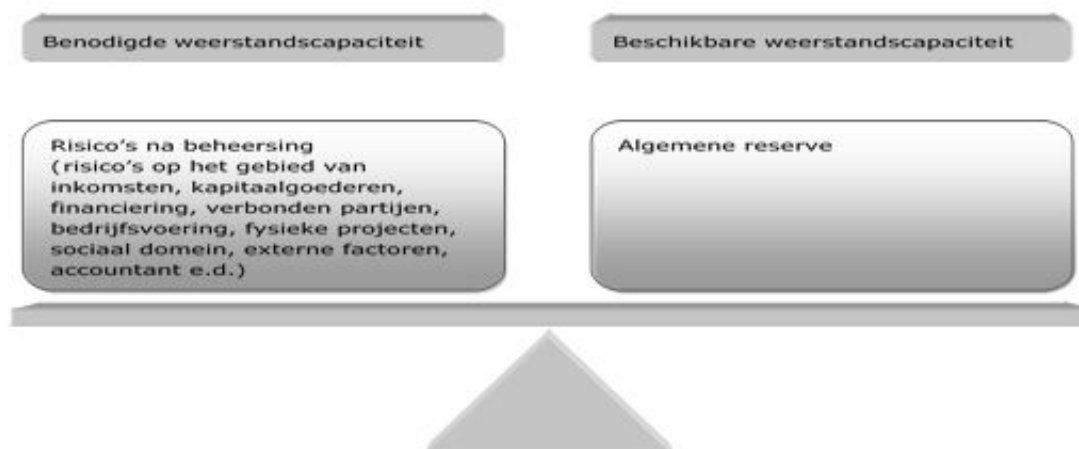
Het beleid (uitgangspunten en werkwijze) dat wij voeren ten aanzien van risicomanagement staat in het beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen Wormerland. Goedgekeurd door de raad van Wormerland d.d. 29 juni 2021 (RV-nummer: 2021/24).

Risicomanagement heeft op het niveau van de raad, het college van B&W en het ambtelijk management een structurele plek gekregen binnen de planning- en control cyclus. Eén van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat bestuurlijke doelstellingen voor programma's, strategische projecten en grondexploitaties helder zijn. Verder is het noodzakelijk dat zowel bestuur als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen/managen van de gemeente. Dit betekent dat we het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van beheersmaatregelen voortdurend in de praktijk toepassen. Het risicoprofiel van de gemeente is namelijk dynamisch. Er doen zich nieuwe risico's voor en risico's verdwijnen of verminderen in omvang (gevolg en/of kans van optreden).

Wat is weerstandsvermogen?

Risicomanagement en het weerstandsvermogen zijn nauw met elkaar verbonden. Het doel van het hebben van weerstandsvermogen is dat er een buffer aanwezig is om de financiële tegenvallers op te vangen zodra risico's werkelijkheid worden. Kortom: weerstandsvermogen is het vermogen om risico's te kunnen dekken.

Het weerstandsvermogen kan afgebeeld worden als onderstaande weegschaal:

Risico-inventarisatie

We hebben de risico's systematisch in kaart gebracht en beoordeeld. Er zijn 27 (begroting 2022: 17)

risico's in beeld gebracht. Verder is inzichtelijk wat de risicoscore (kans x gevolg) is voor en na het implementeren van beheersmaatregelen. Om een risicoweging mogelijk te kunnen maken zijn alle risico's gewogen op kans van voorkomen en financieel gevolg. Voor de kans en het gevolg zijn scoreklassen gedefinieerd waardoor de uiteindelijke risicoscore ligt tussen de 0 (minimaal) en 25 (maximaal).

Impact	Finandeel					
Rampzalig	€ > € 500.000	5	10	15	20	25
Ernstig	€ 250.000 < x < € 500.000	4	8	12	16	20
Hevig	€ 100.000 < x < € 250.000	3	6	9	12	15
Matig	€ 25.000 < x < € 100.000	2	4	6	8	10
Klein	x < € 25.000	1	2	3	4	5
	kans	10%	30%	50%	70%	90%
		Zeer klein	Klein	Midden	Groot	Zeer Groot

Een risicoscore in het groene gebied, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Risico's die in het oranje gebied zitten vragen om aandacht. Ze vormen individueel nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de organisatie, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Een risico dat zich in het rode gebied bevindt, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie in gevaar komt.

De risicokaart

Om meer inzicht te krijgen in de spreiding van de risico's naar kansen impact, gebruiken we de risicokaart (zie hieronder). De nummers geven de aantallen risico's weer die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Dit maakt inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied.

Impact	Risico's				
	10%	30%	50%	70%	90%
Rampzalig				1	
Ernstig	1				
Hevig	2	2	3	4	1
Matig	3	3	3	2	1
Klein			1		
kans	10%	30%	50%	70%	90%
	Zeer klein	Klein	Midden	Groot	Zeer Groot

De gemiddelde risicoscore voor de gemeente is 7,3 (begroting 2022: 4,7). De gemiddelde risicoscore is verslechterd door verhoogde impact (inflatie/energiekosten en openeinderegelingen) en verhoogde kans (bepaalde risico's worden duidelijker/realistischer).

Risico top 10

In de hiernavolgende tabel geven we de top 10 risico's van de gemeente Wormerland weer, gerangschikt naar financiële impact. Het percentage geeft in grote lijnen de weging van het betreffende risico aan t.o.v. het totaal aan risico's.

Top 10	Risico	Programma	Toelichting	Financieel 2023	Score 2023	Financieel 2022	Score 2022
1	Zaanbrug	Leefomgeving	Door hoge inflatie stijgen de bouwkosten van de Zaanbrug. Dit zijn kosten die contractueel terecht komen bij de gemeenten Wormerland en Zaanstad. Voorheen werd gerekend met een indexeringspercentage van 2%. Voor 2022 is dit omhoog bijgesteld naar 6%. Desondanks is niet uitgesloten dat de daadwerkelijke indexering over 2022 hoger uitvalt dan 6%. De definitieve indexering over 2022 wordt verwerkt in 2023. Daarom nemen we voor 2023 een extra risico op van €300.000 voor een mogelijk hogere indexering over 2022.	€1.000.000	20	€ 700.000	20
2	Aandeelhouderschap HVC	Bestuur en organisatie	Gemeente Wormerland is partner van de gezamenlijke regeling Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI). Vanuit de VVI is de NV HVC opgericht. Hierdoor is er minder directe bestuurlijke invloed. Het is mogelijk dat Wormerland financieel wordt aangesproken indien HVC onverhoopt in financiële problemen komt. Wormerland staat namelijk mede garant voor de door HVC aangetrokken langlopende geldleningen en eventuele verliezen.	€ 294.579	4	€ 272.810	4
3	Weerstandscapaciteit OVER-gemeenten	Bestuur en organisatie	De GR Over-gemeenten heeft een lage weerstandscapaciteit. Bij risico's die de organisatie niet zelf kan dragen komt 62% van het meerdere voor rekening van Wormerland.	€ 201.875	3	€ 155.000	3
4	Juridische procedures	Bestuur en organisatie	Er lopen medio 2022 een aantal juridische procedures op meerdere terreinen. Hier kan een mogelijk financieel effect door ontstaan. Op dit moment dat dit het geval is zullen wij de gemeenteraad inlichten en betrekken bij de besluitvorming.	€ 200.000	9	€ 50.000	6
5	Algemene uitkering (AU)	Bestuur en organisatie	Bij de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds wordt de "samen trap op/samen trap af" systematiek gehanteerd. Als de rijksuitgaven dalen, daalt de Algemene Uitkering voor de gemeente mee en vice versa. Uit ervaring blijkt dat dit zowel negatieve als positieve effecten kan hebben voor de gemeente.	€ 200.000	9	€ 400.000	12
6	WMO lopende voorzieningen	Sociaal Domein	Regionale inkoop Wmo voorzieningen (trapliften, hulpmiddelen, dagbesteding, huishoudelijke hulp, begeleiding) zullen fors in prijs gaan stijgen door inflatie en effect van krapte op de arbeidsmarkt.	€ 200.000	12		
7	Gemeentegaranties	Bestuur en organisatie	Het huidige beleid van de gemeente is om geen garanties op geldleningen meer te verstrekken tenzij er zwaarwegende belangen zijn waarbij het verstrekken van een garantie toch gewenst is. Wormerland staat nog (gedeeltelijk) garant voor in het verleden verstrekte leningen van derden. Naast het hierboven beschreven risico van de garantstelling voor leningen afgesloten door de HVC, staan we garant voor leningen van het verenigingsgebouw, een zorgcentrum en de Veiligheidsregio. Hoewel we hier in het verleden nog nooit een nadeel door hebben ervaren, bestaat er een risico dat één van de partijen niet aan zijn verplichtingen kan voldoen en de gemeente op de garantstelling wordt aangesproken.	€ 185.920	6	€ 209.338	6
8	Leerlingen- + WMO-vervoer	Sociaal Domein	De kosten van leerlingenvervoer en WMO-vervoer worden gefinancierd op basis van een openeinderegeling. Het aantal kinderen/mensen dat gebruik maakt van de regeling is onvoorspelbaar en varieert per (school)periode. Deze open einderegeling in combinatie met de	€ 150.000	12	€ 54.000	6

			aanbesteding in 2022 met hogere tarieven als gevolg zijn een risico voor Wormerland.				
9	Energieprijzen gebouwen	Sociaal Domein	De gemeente koopt samen in met andere gemeenten. De prijzen, vooral de gasprijzen zullen zeer fors stijgen.	€ 150.000	15		
10	Toenemende en onbeheersbare kosten Jeugdzorg	Sociaal Domein	De kosten van de Jeugdzorg stijgen en kennen een opneinde financiering. Ingezette beheersmaatregelen leiden pas op langere termijn tot resultaat. Individuele casussen kunnen leiden tot zeer hoge kosten en zijn vaak niet te voorzien.	€ 125.000	12	€ 125.000	12

Tabel: Top 10 risico's begroting 2023.

In totaal zijn er voor de gemeente 27 risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd met een risicobedrag van € 3,702 miljoen. Van de 27 risico's zijn er nul als niet financieel beoordeeld.

Weerstandscapaciteit

Met het risicoprofiel van Wormerland kunnen we bepalen hoeveel geld nodig is om alle risico's te kunnen financieren. De benodigde weerstandscapaciteit berekenen we met een risicosimulatie.

Berekening van de benodigde weerstandscapaciteit verslagjaar 2023

Het totaalbedrag van eventueel zich voor doende risico's bedraagt € 3.702.374, waarvan € 815.000 met een structurele consequentie. De benodigde (berekende) weerstandscapaciteit voor 2023 bedraagt € 5.691.891.

Berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit verslagjaar 2023

De verwachte omvang van de algemene reserve bepaalt de beschikbare weerstandscapaciteit.

Omvang Algemene Reserve per 1 januari 2022	€ 3.186.308
Resultaatbestemming jaarrekening 2021	€ 27.438
Versterken Weerstandsvermogen (2022)	€ 750.000
Versterken Weerstandsvermogen (2023)	€ 250.000
Actueel begrotingssaldo 2022 (na VJN'22)	-€ 150.246
t.b.v. (inc.) budget gezinscoaches 2022	-€ 150.000
Voorschot budget opvang vluchtelingen Oekraïne	-€ 250.000
Omvang van de post Onvoorzien	€ 26.117
Verwachte weerstandscapaciteit per ultimo 2023	€ 3.689.617

Ratio weerstandsvermogen

In deze paragraaf leggen we een relatie tussen de twee componenten om het ratio weerstandsvermogen van Wormerland te bepalen. De benodigde weerstands-capaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kunnen we afzetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

$$\text{Ratio Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Benodigde weerstandscapaciteit

Beoordeling ratio weerstandsvermogen

De ratio kan aan de hand van onderstaande tabel (weerstandsnorm) worden beoordeeld.

Ratio	Waardering	Betekenis
> 2	A	Uitstekend
1,5 - 2,0	B	Ruim voldoende
1,0 - 1,5	C	Voldoende
0,8 - 1,0	D	Matig
0,6 - 0,8	E	Onvoldoende
< 0,6	F	Ruim onvoldoende

In het beleidskader is vastgelegd dat de ratio minimaal 1,0 moet bedragen (waarderingscijfer C zijnde voldoende) waarbij we ons richten op 1,5.

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per ultimo 2023, in totaal € 3.689.617,-.

Als we de beschikbare weerstandscapaciteit afzetten tegen de benodigde (berekende) weerstandscapaciteit € 5.691.891 dan is de ratio voor Wormerland 0,6 (begroting 2022: 0,9): wat betekent dat de weerstandscapaciteit onvoldoende is.

Versterken weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit)

De hoogte van de Algemene Reserve is gerelateerd aan het weerstandsvermogen van de gemeente. Hiermee wordt bedoeld de relatie tussen de gekwantificeerde risico's en het eigen vermogen en de mate waarin de gemeente in staat is om de geprognosticeerde risico's op te vangen. Hoe hoger de omvang van de Algemene reserve, hoe beter de gemeente in staat is om tegenvallers op te vangen. De Algemene reserve kan worden verhoogd door toevoegingen aan deze reserve. Gelet op de aaneensluitende periodes van bezuinigingen op de begroting, is het haast onmogelijk om een positief jaarrekeningresultaat te bereiken. De Algemene reserve moet dus met name worden gevoed met incidentele opbrengsten, zoals meevallers in Algemene Uitkering (Meicirculaire 2022).

Financiële kengetallen

Uitbreiding BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) worden deze onderstaande financiële getallen opgenomen. Deze moeten meer zicht geven over de financiële positie en de vergelijkbaarheid daarvan met andere gemeenten.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
	Jaarrekening	Begroting	Meerjarenbegroting 2023-2026			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
A Vaste schulden	€ 15.347	€ 17.286	€ 28.131	€ 27.775	€ 29.485	€ 30.130
B Netto vlottende schulden	€ 4.190	€ 800	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
C Overlopende passiva	€ 2.383	€ 500	€ 1.000	€ 1.000	€ 500	€ 500
D Financiële activa (incl. verstr. len.)	€ 4.768	€ 4.072	€ 4.251	€ 3.986	€ 3.719	€ 3.487
E Uitzettingen < 1 jaar	€ 7.390	€ 1.500	€ 2.700	€ 3.500	€ 4.000	€ 3.500
F Liquide middelen	€ 451	€ 306	€ 336	€ 1.145	€ 1.631	€ 489
G Overlopende activa	€ 437	€ 2.200	€ 3.000	€ 3.000	€ 4.000	€ 4.000
H Totale baten (excl. mut. reserves)	€ 40.312	€ 39.686	€ 45.132	€ 43.732	€ 45.661	€ 44.714
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	22%	26%	42%	40%	37%	44%

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
	Jaarrekening	Begroting	Meerjarenbegroting 2023-2026			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
A Vaste schulden	€ 15.347	€ 17.286	€ 28.131	€ 27.775	€ 29.485	€ 30.130
B Netto vlottende schulden	€ 4.190	€ 800	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
C Overlopende passiva	€ 2.383	€ 500	€ 1.000	€ 1.000	€ 500	€ 500
D Financiële activa (excl. verstrekte leningen)	€ 803	€ 803	€ 803	€ 803	€ 803	€ 803
E Uitzettingen < 1 jaar	€ 7.390	€ 1.500	€ 2.700	€ 3.500	€ 4.000	€ 3.500
F Liquide middelen	€ 451	€ 306	€ 336	€ 1.145	€ 1.631	€ 489
G Overlopende activa	€ 437	€ 2.200	€ 3.000	€ 3.000	€ 4.000	€ 4.000

H Totale baten (excl. mutaties reserves)	€ 40.312	€ 39.686	€ 45.132	€ 43.732	€ 45.661	€ 44.714
(A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	32%	35%	50%	47%	43%	50%

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio geeft aan het Eigen Vermogen als percentage van het Totale Vermogen.

Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de financieringspositie van de gemeente.

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
	Jaarrekening	Begroting	Meerjarenbegroting 2023-2026			
	2023	2022	2023	2024	2025	2026
A Eigen vermogen	€ 16.119	€ 16.381	€ 19.064	€ 20.236	€ 22.643	€ 20.665
B Balanstotaal	€ 44.629	€ 41.732	€ 57.163	€ 57.680	€ 61.024	€ 59.398
Solvabiliteit (A/B) x 100%	36%	43%	33%	35%	37%	35%

Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Zoals uit onderstaand staatje blijkt, is er in Wormerland geen sprake meer van boekwaarden van grondexploitaties. De kengetallen zijn vanaf 2016 dan ook 0%.

Kengetallen grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	31-12-2021 Jaarrekening 2021	31-12-2022 Begroting 2022	31-12-2023 Begroting 2023	31-12-2024 Begroting 2024	31-12-2025 Begroting 2025	31-12-2026 Begroting 2026
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
B Bouwgronden in exploitatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
C Totale baten (exclusief mutaties reserves)	€ 40.312	€ 39.686	€ 45.132	€ 43.732	€ 45.661	€ 44.714
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger

zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Structurele exploitatieruimte (bedragen x € 1.000)	31-12-2021 Jaarrekening 2021	31-12-2022 Begroting 2022	31-12-2023 Begroting 2023	31-12-2024 Begroting 2024	31-12-2025 Begroting 2025	31-12-2026 Begroting 2026
A Totale structurele lasten	€39.040	€ 39.615	€ 43.817	€ 42.817	€ 43.098	€ 44.001
B Totale structurele baten	€ 39.654	€ 39.686	€ 45.132	€ 43.732	€ 45.661	€ 44.714
C Totale structurele toevoegingen aan reserves	€ 650	€ 199	€0	€ 0	€ 0	€ 0
D Totale structurele onttrekkingen aan reserves	€ 1.807	€ 366	€ 27	€ 318	€ 318	€ 318
E Totale baten (exclusief mutaties reserves)	€ 40.312	€ 39.686	€ 45.132	€ 43.732	€ 45.661	€ 44.714
Structurele expl.ruimte ((B-A)+ (D-C))/E x 100%	4%	1%	3%	4%	6%	2%

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde van het jaar daarvoor en dit uit te drukken in een percentage. Voor de berekening van de meerjarige belastingcapaciteit is vanaf 2024 doorgerekend met het voor 2023 gehanteerde inflatiepercentage (2,2%) en de reguliere extra tariefstijging vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) van 2%.

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A OZB-lasten gezin bij gem. WOZ-waarde *)	€ 367	€ 373	€ 381	€ 389	€ 398	€ 407
B Rioolheffing gezin	€ 243	€ 251	€ 262	€ 273	€ 285	€ 297
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 336	€ 279	**€ 285	€ 291	€ 298	€ 304
D Evt. heffingskorting						
E Totale woonlasten gezin bij gem. WOZ-waarde	€ 946	€ 903	€ 928	€ 954	€ 980	€ 1.008
F Woonlasten landelijk gem. gezin t-1	€ 773	€ 811	€ 904	€ 924	€ 944	€ 965
Woonlasten t.o.v. landelijk gem. jaar ervoor (E/F) x 100%	122%	111%	103%	103%	104%	104%

*) Bij de OZB-lasten is uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde, tegen het eigenaarstarief. Hierin is dus niet meegenomen dat een deel van de gezinnen geen eigen woning heeft. Niet bekend is hoe dit bij de landelijk gemiddelde woonlasten is verwerkt.

**) Vanaf 2022 geldt het variabele afvalstoffenheffingstarief. Het tarief is afhankelijk van hoe vaak de restafvalbak aan de weg wordt gezet in combinatie met het formaat van de bak (laagbouw) of hoe vaak men afval aanbiedt in de (ondergrondse) container voor restafval (hoogbouw). Daarmee hebben inwoners invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. In de begroting wordt de benodigde opbrengst bepaald naar aanleiding van de prognose van de werkelijke kosten. Het streven is een kostendekkend tarief. In de Tarievennota welke jaarlijks op de raadsagenda staat in december, volgt besluitvorming over de geldende tarieven voor het komende jaar. Voor het begrotingsjaar 2023 zijn de tarieven dus nog niet definitief.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Waar gaat het over

Alle kapitaalgoederen moeten worden onderhouden. De onderhoudsstatus bepaalt de kwaliteit van het voorzieningenniveau. Deze paragraaf beschrijft welke werkzaamheden in 2023 worden uitgevoerd en vormt daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting.

Onderhoud kapitaalgoederen

In onderstaande tabel zijn de van belang zijnde gegevens per kapitaalgoed weergegeven:

Categorie	Beleidskaders	Niveau ¹	Looptijd ²	Cons? ³	Raming 2023 t.l.v. exploitatie/voorziening	Raming volledig ⁴	AOH? ⁵	Vold. Res? ⁶
Wegen	Planmatig integraal onderhoud	Voldoende	2020-2030		€ 3.230.128 (MIP 2023) t.l.v. exploitatie over 20 jaar	ja	nee	n.v.t.
Openbare verlichting	Invoeren led-verlichting/vervangen masten	Voldoende	2015-2030		€ 96.751 t.l.v. exploitatie (deels gedekt uit reserve)	ja	nee	n.v.t.
Riolering	GRP	Voldoende	2018-2023		€ 2.719.464 (MIP 23) t.l.v. exploitatie over 40 jaar en € 530.887 t.l.v. exploitatie	ja	nee	n.v.t.
Water	Waterbeheerplan (walkanten/onderhoud beschoeiingen en baggeren)	Voldoende	2021		€ 59.000 t.l.v. exploitatie (krediet beschoeiing) € 143.000 exploitatiebudget walkanten € 90.000 t.l.v. reserve Onderhoud vaarwegen	ja	nee	n.v.t.
Groen	Groenbeheerplan	Voldoende	2017-2027		€ 517.652 t.l.v. exploitatie	ja	nee	n.v.t.
Bruggen en kunstwerken	Civieltechnische kunstwerken	Voldoende	2020-2049		€ 180.704 t.l.v. voorziening	ja	nee	n.v.t.
Gebouwen (incl. onderwijs)	Meerjarenonderhoudsplannen (MOP's)	Goed	2019-2040		€ 300.000 t.l.v. voorziening	ja	nee	n.v.t.

¹. Gewenst kwaliteitsniveau

². Beheers- en onderhoudsplannen / looptijd

³. Financiële consequenties conform plannen

⁴. Raming volledig en reëel in begroting

⁵. Is er sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?

6. Zo ja, zijn er voldoende reserves/voorzieningen voor het achterstallig onderhoud (AOH)?

Ontwikkelingen

Integrale projecten

Het Wezenland gaat in 2023 in uitvoering. Dit betreft integraal groot onderhoud van de openbare ruimte in deze wijk.

De Kalanderswijk zal in 2023 worden voorbereid waarna de uitvoering in 2024 zal plaats vinden.

Water

De gemeente Wormerland heeft een intentieovereenkomst 'Overname Stedelijk Water' afgesloten met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) waarin partijen de intentie hebben uitgesproken om het onderhoud van het stedelijke water, dit bestaat onder andere uit het maaien van waterplanten en baggeren, over te dragen van de gemeente naar het HHNK. Naar verwachting is de overname vanaf 2023 een feit.

Wegen

De gemeente Wormerland heeft een intentieovereenkomst 'Overdracht wegen buitengebied' gesloten met het HHNK. Naar verwachting zullen deze wegen in 2024 worden overgenomen.

Gebouwen

Voor het onderhoud aan de gebouwen is een Meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld. Het onderhoud zal conform deze MOP plaatsvinden. Voor elk gebouw wordt een MJOP (meerjaren onderhoudsplanning) vastgesteld. Uitgangspunt is een onderhoudsniveau van voldoende tot goed.

Paragraaf Grondbeleid

Visie grondbeleid

De visie voor het in deze gemeente te voeren grondbeleid is door de gemeenteraad verwoord in de vastgestelde Nota Grondbeleid Wormerland. In de nota is uitgesproken, dat het grondbeleid moet worden beschouwd als een instrument om andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren. Bevestigd is, dat de gemeente geen actieve grondpolitiek voert en dat voortgegaan wordt met het huidige facilitaire beleid, waarbij gebruikgemaakt wordt van alle ten dienste staande instrumenten en mogelijkheden.

Uitgangspunt blijft, dat de gemeente allereerst tracht te komen tot kostenverhaal door middel van het sluiten van een anterieure exploitatieovereenkomst. Afdwingbaar kostenverhaal zal worden toegepast indien geen of onvoldoende resultaat kan worden bereikt. Het vaststellen van een exploitatieplan op basis van de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) is daarvoor het geëigende instrument. Bij de uitgifte van gronden en panden wordt een marktconforme prijs gehanteerd. Uitsluitend indien sprake is van uitgifte van grond ten behoeve van een maatschappelijke, niet commerciële functie kan een lagere prijs worden gehanteerd in bijzondere door het college te bepalen gevallen.

Bouwgrondexploitaties

Er zijn geen gronden meer in eigendom die vallen onder de bouwgrondexploitatie.

Prognose nieuwe woningen

Prognoses

- Complexen Gele Lisstraat: circa 94 woningen (saldo van nieuwbouw minus sloop)
- Wormervelden circa 205
- Zaandriehoek, circa 210 woningen
- Sluisstraat en vm. school Oostknollendam, circa 15 woningen
- Veerdijk 56, circa 5 woningen

- Veerdijk 57, circa 15 woningen
- Veerdijk 58, circa 39 woningen
- Veerdijk 59: circa 5 woningen
- Veerdijk 41; circa 13 woningen
- Veerdijk 42; circa 18 woningen
- Veerdijk 44; circa 100 woningen
- Bruynvisweg 2, 2a en 3; circa 240 woningen
- Lepelbladstraat 5: circa 12 woningen

Op verzoek van de controlecommissie: vanaf de volgende begroting (2024) de prognose PER JAAR laten zien (wel met een disclaimer dat grote projecten soms in de tijd schuiven door allerlei externe oorzaken, zoals wet- en regelgeving)

De nieuwbouw van woningen vindt voornamelijk plaats op locaties binnen de bestaande kernen. Bouwen binnen bestaand stedelijk gebied blijft daarbij het uitgangspunt, immers het behoud van het groene en landelijke karakter is een belangrijke peiler. De komende jaren vindt (vervolg)nieuwbouw plaats op diverse (grotere) locaties. Wormervelden en de Zaandriehoek zijn hier voorbeelden van. De woningprogramma's van nieuwbouw- en herstructurering opgaven worden getoetst aan de hand van de streefpercentages voor de inrichting van woningbouwprogramma's zoals opgenomen in de omgevingsvisie

We koersen in de nieuwbouw op de volgende streefpercentages:

- 30% sociale huur
- 10% middel dure huur

Paragraaf Verbonden partijen

Waar gaat het over

In deze paragraaf geven wij u het totaal overzicht van onze samenwerkingsverbanden. Deze staan ook uitgesplitst bij de programma's.

De gemeenschappelijke regelingen voeren het beleid en het beheer op de betreffende terreinen uit voor de gemeente. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen indien de gemeente dit beleid niet alleen, dan wel niet doeltreffend en doelmatig kan uitvoeren. Via deze 'verbonden partijen' (samenwerkingsverbanden) werken wij met andere partijen samen om onze lokale ambities en doelen te bereiken.

Waarom samenwerking?

De gemeente Wormerland werkt al jaren intensief samen met gemeente Oostzaan. Net als onze eigen organisatie draagt dit samenwerkingsverband bij aan het realiseren van onze lokale doelen en ambities. Samenwerkingsverbanden dienen dus een publiek belang.

De organisaties waarin wij deelnemen, dus onze verbonden partijen, maken voor ons beleid of voeren voor ons beleid uit. In principe zouden wij dat ook zelf kunnen doen. Er zijn vier redenen waarom wij een aantal van onze taken toch door een verbonden partij laten oppakken:

1. Via samenwerkingsverbanden kan worden samengewerkt aan beleidsuitdagingen die gemeentegrensoverschrijdend zijn of die voor meerdere gemeenten van groot belang zijn;
2. Sommige taken vragen specialistische kennis die onze eigen organisatie niet kan bieden;
3. Het beleggen van taken bij een samenwerkingsverband kan efficiënter/goedkoper zijn dan de taken in de eigen organisatie te beleggen, waardoor voor minder geld minstens dezelfde (maar vaak een hogere) kwaliteit geleverd kan worden;
4. Voor sommige beleidsterreinen is het wettelijk verplicht om een samenwerkingsverband op te richten.

De ambtelijke organisatie zorgt ervoor dat de afstemming tussen gemeente en regionale samenwerkingsverbanden goed verloopt.

Wat is een verbonden partij precies?

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel én bestuurlijk belang heeft:

- de gemeente financiert (samen met de andere deelnemers) de verbonden partij. Mocht de verbonden partij onverhoopt failliet gaan of zijn financiële verplichtingen niet na kunnen komen, dan is de gemeente aansprakelijk;
- de gemeente heeft zeggenschap door vertegenwoordiging (via bijvoorbeeld de burgemeester, een collegelid of een raadslid), dan wel via hoofde van stemrecht in het bestuur van de verbonden partij.

Een belangrijk onderscheid is het verschil tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast bestaat er nog een mengvorm, de zogenaamde publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS-constructies).

Programma 1 Dienstverlening

Overzicht verbonden partijen

Geen verbonden partijen

Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling

Overzicht verbonden partijen

GR Recreatieschap Twiske Waterland	
Site	http://www.hettwiske.nl
Kerngegevens	Recreatieschap Twiske-Waterland, gevestigd in Haarlem. 31.000 hectare werkgebied, waarvan 718 hectare beheergebied met 200 hectare water. Het werkgebied van het recreatieschap beslaat de gemeenten Amsterdam (Noord), Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad en het grondgebied van de voormalige gemeente Graft de Rijp (nu gemeente Alkmaar). Deze gemeenten (met uitzondering van Alkmaar) participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland.
Missie	Recreatie in het gebied Twiske-Waterland versterken. Het doel van de Gemeenschappelijke Regeling is: A. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie; B. in samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; C. het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt; D. het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.
Visie	Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: - Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; - Beheren en in stand houden routenetwerken en boerenlandpaden; - Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.

Doel / openbaar belang	Het besturen en beheren van recreatiegebieden. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Ontwikkelingen	Uitvoeringsprogramma Het uitvoeringsprogramma werd in 2021 aangevuld met recreatieve ambities uit de omgevingsvisies van gebiedspartners. Er is vaak grote afhankelijkheid van prioritering door de partners, doorlopen van participatieprocessen, procedureverloop, beschikbare externe financiering en regeling van beheer en onderhoud. Daarnaast worden ook in 2023 voorbereidingen gestart voor besluiten over en vormgeven van de projecten die in de jaren erna aan de orde komen (AB 11 mei 2022 04a: investeringsstrategie uitvoeringsprogramma). Externe invloeden in 2023 De uitvoering van beleid, beheer en onderhoud wordt in 2023 en de jaren erna beïnvloed en soms gestuurd door ontwikkelingen buiten het recreatieschap. De onzekerheid rond de coronacrisis in de jaren 2020-2021 is daarvan een duidelijk bewijs. Ten tijde van het vaststellen van de begroting is nog niet de invloed van de nieuwe college- en raadsprogramma's bekend. Belangrijke invloeden waarop in (al) 2023 moet worden geanticipeerd, zullen onder meer zijn: acceptatie van evenementen in het natura2000-gebied; toenemende recreatiedruk, verdroging en waterkwaliteit (klimaatadaptatie) et cetera.
Eigen Vermogen 1 januari 2021	€ 4.971.000
Eigen Vermogen 31 december 2021	€ 5.092.000
Vreemd Vermogen 1 januari 2021	€ 572.000
Vreemd Vermogen 31 december 2021	€ 469.000
Bijdrage gemeente aan GR 2023	€16.051
Resultaat van de GR 2021	€ 120.345
Mogelijke risico's voor de gemeente	Risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen: stormschade, natuurbrand en vandalisme. Daarnaast heeft de coronapandemie geleerd dat er (onvoorziene) risico's met betrekking tot inkomsten uit evenementen kunnen ontstaan en toenemende kosten voor handhaving. De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 427.400. De huidige weerstandscapaciteit liggen boven het niveau van de berekende risico's.

Programma 3 Sociaal Domein

Overzicht verbonden partijen

	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)
Site	ggdzw.nl
Kerngegevens	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland, Zaandam
Missie	GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de sociale veiligheid van alle mensen in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop. Uiteraard met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van mensen. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeentelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein. Het sociale domein gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt, zoals (gezondheids)zorg en welzijn.
Visie	De GGD werkt vanuit de bedoeling dat mensen in Zaanstreek-Waterland gezond en veilig kunnen leven. Daarbij zetten in op de volgende speerpunten: • Preventie • Kennis, kunde en ervaring • Verbinding De GGD gaat voor doorontwikkeling van de eigen kwaliteiten, aansluiten bij en inspelen op nieuwe ontwikkelingen, hantering van een helder afwegingskader voor de uitvoering van contracttaken, investeren in verbinding.
Doel / openbaar belang	Bevorderen en uitvoeren van de collectieve preventie en andere activiteiten in het kader van de gezondheidszorg.
Ontwikkelingen	De begroting 2023 van de GGD is een beleidsarme begroting. Deze is opgesteld aan de hand van de beleidsarme kadernota 2023. Reden voor de beleidsarme begroting betreft GGD 3.0.. GGD 3.0 is een programma voor het herijken van de GGD waarbij in regionaal verband wordt onderzocht welke GR-taken en contracttaken GGD Zaanstreek-Waterland voor de gemeenten uitvoert en welke financieringsstromen er zijn. Aan de hand van dit onderzoek wordt bekeken welke taken er onder de GR gebracht kunnen worden in de toekomst en tegen welke prijs. Onderwerpen van onderzoek zijn o.a. ICT, archivering, huisvesting en de doorbelasting van de kosten voor bedrijfsvoering / overhead, waarbij de eerste inschatting is dat er sprake is van achterstanden vanuit het verleden. Tot het onderzoek is afgerond kunnen wij nog geen uitspraak doen over de hoogte van het bedrag, maar we verwachten een aanzienlijke stijging van de kosten. Deze stijging van de kosten wordt waarschijnlijk aangevraagd middels een 2e Begrotingswijziging 2022.
Eigen Vermogen 1 januari 2021	€ 959.319
Eigen Vermogen 31 december 2021	€ 1.129.650
Vreemd Vermogen 1 januari 2021	€ 10.785.071
Vreemd Vermogen 31 december 2021	€ 13.628.182
Bijdrage gemeente aan GR 2023	€ 664.230
Resultaat van de GR 2021	€ 148.832

Mogelijke risico's voor de gemeente	Als zich in de regio calamiteiten voordoen die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld uitbraak infectieziekte), of in het kader van de rampenbestrijding inzet vragen van de GGD, zullen hieruit kosten voortvloeien. Met deze kosten is in de begroting geen rekening gehouden. In dit kader kan de coronacrisis worden aangehaald. Deze crisis heeft echter niet geleid tot financiële risico's. Vanaf het allereerste begin van de crisis was duidelijk dat de GGD de uit deze crisis voortkomende extra kosten niet zelf zou kunnen dragen. Hiervoor is financiële ondersteuning van het Rijk ontvangen. Vanuit de strategische risicoinventarisatie worden drie risico's benoemd door de GGD: - beleidsveranderingen van de gemeenten; - veranderde werkwijze politie; - veranderende werkwijze GGZ. Daarnaast betekent de hierboven genoemde ontwikkeling rond het project GGD 3.0 een financieel risico voor de deelnemende gemeenten. De uitkomst van dit project zou namelijk kunnen betekenen dat de gemeentelijke bijdrage omhoog gaat.
-------------------------------------	---

Programma 4 Maatschappelijke ontwikkeling

Overzicht verbonden partijen

Geen verbonden partijen

Programma 5 Leefomgeving

Overzicht verbonden partijen

Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond)	
Site	www.odijmond.nl
Kerngegevens	
Missie	ODIJmond draagt bij aan het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen ons werkgebied. Daarbinnen inspireert OD IJmond burgers en bedrijven tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Het resultaat is een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie waar partners met vertrouwen mee samenwerken.
Visie	ODIJmond werkt, als onderdeel van het openbaar bestuur, samen met burgers, bedrijven en overheden aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van onze leefomgeving. Naast vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven, adviseert ODIJmond over de verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving en duurzaamheid binnen het ruimtelijke domein. In de uitvoering van onze taken vervult ODIJmond een proactieve, regisserende en vooral verbindende rol. Als procesregisseur met kennis van zowel inhoud als uitvoering bevordert OD IJmond een integrale aanpak binnen het ruimtelijk domein en koppelt ODIJmond de juiste partijen aan elkaar. Daarbij is kwalitatieve en adequate dienstverlening leidend. Initiatieven van burgers en bedrijven vragen van ODIJmond een open houding, gericht op wederzijds vertrouwen. Als kennisorgaan anticipeert ODIJmond hierop en faciliteert met een helder inzicht in het speelveld, binnen de kaders van de wet- en regelgeving.
Doel / openbaar belang	De beleidslijnen die door de gemeenten Beemster, Beverwijk, Haarlem, Heemskerk, Purmerend, Uitgeest en Velsen en de Provincie Noord-Holland in hun milieubeleidsplannen en overeenkomsten zijn neergelegd, bepalen welke werkzaamheden uitgevoerd worden en worden vastgelegd in het uitvoeringsprogramma van ODIJmond. ODIJmond heeft namelijk zelf geen milieubeleidsdoelstellingen en is een uitvoerende dienst.
Ontwikkelingen	Belangrijke ontwikkelingen die op de Omgevingsdienst afkomen zijn: - De Omgevingswet: Naar verwachting treedt per 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet resulteert in een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving, die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal ook de werkwijze voor de uitvoering van VTH-taken vanaf dat moment zijn afgestemd op de Omgevingswet. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vindt voor een aantal taken een herverdeling van bevoegdheden plaats. Zo wijzigt het bevoegd gezag van bodemverontreiniging. Deze bevoegdheid en taken gaan over van provincie naar gemeenten waarbij de Omgevingsdienst deze taken voor de gemeenten zal gaan uitvoeren. - Energie- en warmtetransitie: De energietransitie vormt ook in 2023 een majeur thema binnen het overheidsbeleid op het gebied van milieu en duurzaamheid. Eind 2019 is het landelijke Klimaatakkoord vastgesteld. Hierin zijn maatregelen opgenomen op het gebied van elektriciteit, industrie, mobiliteit, gebouwde omgeving en landbouw en landgebruik. Opgeteld dienen de maatregelen te leiden tot een landelijke CO2-reductie

	van 49% in het jaar 2030 en 95% in 2050 (t.o.v. 1990). Op rijks, provinciaal en regionaal niveau worden verschillende agenda's en programma's uitgerold om in 2050 een energie neutrale samenleving te realiseren. Lokale overheden hebben een belangrijke rol bij het behalen van deze doelstelling. Op regionaal niveau worden hiertoe regionale energiestrategieën en op lokaal niveau transitievisies warmte ontwikkeld. De Omgevingsdienst IJmond ondersteunt gemeenten bij het opstellen van het uitvoeren van de energietransitie.
Eigen Vermogen 1 januari 2021	€ 861.191
Eigen Vermogen 31 december 2021	€ 648.213
Vreemd Vermogen 1 januari 2021	€ 10.410.251
Vreemd Vermogen 31 december 2021	€ 9.285.001
Bijdrage gemeente aan GR 2023	€ 162.359
Resultaat van de GR 2021	€ 160.362
Mogelijke risico's voor de gemeente	De door de GR geïdentificeerde risico's betreffen met name de bedrijfsvoering. Daarnaast zullen kosten gemaakt worden in geval van calamiteiten die de normale uitoefening van taken te boven gaan. Risico's zijn uiteindelijk voor rekening van de deelnemende gemeenten.

Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI) (contract met de HVC)	
Site	hvcgroep.nl
Kerngegevens	Gemeente Wormerland is partner van de gezamenlijke regeling Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI). Vanuit de VVI is de NV HVC opgericht (www.hvcgroep.nl/gemeenten). De gemeenteraad kan een zienswijze geven op begroting van de VVI. Op deze wijze kan de Raad de regie houden.
Missie (HVC)	De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen ter behartiging van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten ingevolge de Afvalstoffenwet verkregen afvalstoffen. Het lichaam tracht dit te bereiken door de oprichting en instandhouding van een vuilverbrandingsinstallatie in de gemeente Alkmaar met inbegrip van een stortplaats voor niet voor verbranding in deze installatie in aanmerking komende afvalstoffen, die in deze regeling tezamen worden aangeduid als "de installatie".
Visie (HVC)	De bestuursorganen van het lichaam oefenen de bevoegdheden uit, die ingevolge de Afvalstoffenwet voor de verwerking van afvalstoffen aan de raden der deelnemende gemeenten zijn opgedragen.
Doel / openbaar belang (HVC)	De basis voor het afvalbeheer vormt de Dienstverlenings-overeenkomst (DVO), die tussen de gemeente Wormerland en HVC is afgesloten en waarin de inhoud, de omvang en garanties van de afvalbeheertaken zijn vastgelegd. De DVO is ingegaan op 1 januari 2009 en heeft een looptijd van 10 jaar. Hiermee is zeker gesteld op een verantwoorde wijze en met een zo hoog mogelijk milieurendement tegen verantwoorde kosten het Wormerlandse afval wordt verwerkt.
Ontwikkelingen	geen
Eigen Vermogen 1 januari 2021	€ 24.000
Eigen Vermogen 31 december 2021	€ 24.000
Vreemd Vermogen 1 januari 2021	€ 1378.000

Vreemd Vermogen 31 december 2021	€ 918.000
Bijdrage gemeente aan GR 2023	VVI: € 0 (HVC: € 1.935.296)
Resultaat van de GR 2021	€ 0
Mogelijke risico's voor de gemeente	De risico's van de gemeenschappelijke regeling VVI houden hoofdzakelijk verband met de continuïteit van de afvalverwerking en het financiële risico van het aandeelhouderschap A in NV HVC. Een ander risico dat in ogenschouw dient te worden genomen betreft conformiteit met regelgeving op het gebied van staatssteun, mededinging, Wet Markt en Overheid en aanbesteding. Op basis van aandeelhouderschap kunnen gemeenten een gezamenlijk beleidsstandpunt innemen richting VVI; - De gemeenteraad kan haar controlerende en toezichhoudende taak op HVC uitoefenen door een zienswijze te geven op de begroting en jaarrekening van de VVI; - Garantstelling voor investeringen van de HVC: gemeente Wormerland staat per 2018 op basis van het aantal aandelen garant en niet meer voor het volledige bedrag van de gegarandeerde leningen.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW) (incl. Regionale Brandweer Zaanstreek-Waterland (RBZW) en GHOR/CPA)	
Site	veiligheidsregiozaanstreekwaterland.nl
Kerngegevens	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, Zaandam
Missie	De partners in de veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland gaan 'arm in arm voor veiligheid' om het samenwerkingsverband te bestendigen en uit te bouwen. Dit samenwerkingsverband helpt maatschappelijke verstoringen voorkomen of beperken in het belang van en samen met de burgers.
Visie	- Wij werken adequaat en effectief samen op het gebied van integrale veiligheid; - Wij treden adequaat en snel op bij rampen en crises; - Wij gaan in onze organisatievorming mee in de ontwikkelingen rond bestuurlijke schaalvergroting; - Wij hebben wederzijds werkbare afspraken met de nieuwe politieregio; - Wij werken actief samen met de burger opdat deze bewust en zelfredzaam handelt.
Doel / openbaar belang	Het bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van brandweer/GHOR/CPA-taken in ruime zin met inbegrip van het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen en overigens een goede hulpverlening bij een ongeval of een ramp te bevorderen in het gebied met negen deelnemende gemeenten. De Veiligheidsregio/RWBZ voert regiotaken op het gebied van preventie, preparatie en alarmcentrale. Daarnaast is de gemeentelijke crisisorganisatie inmiddels regionaal georganiseerd als gevolg van de wet op de Veiligheidsregio's. Deze processen worden steeds verder geprofessionaliseerd. De nafase van een crisis blijft een taak van de gemeente. De VRZW ondersteunt gemeenten om deze taken te organiseren.
Ontwikkelingen	Beleidsplan 2021-2024 In het beleidsplan 2021-2024 geeft de VrZW aan hoe zij zich de komende jaren gaan inzetten om te voldoen aan hun wettelijke taken en zich voor te bereiden op de (effecten van) nieuwe crisistypen, technologische ontwikkelingen en digitalisering. Er is in het beleidsplan aandacht voor 'activiteiten aan de voorkant van de veiligheidsketen' zoals brandveiligheid, integrale evenementenadvisering en het uitbreiden van het netwerk van (flexibele) expertise op 'nieuwe' incidenten en risico's zoals digitalisering. Prioriteiten 2023: - In kaart brengen van de risico's van de energietransitie voor de fysieke veiligheid - Gevolgen van klimaatverandering door extremere weersomstandigheden - Technologische ontwikkelingen (informatieveiligheid en privacybescherming) - Veranderende wet en regelgeving zoals de WNRA/Taakdifferentiatie vrijwilligers en de veranderende Omgevingswet - Ontwikkeling omgeving Prins Bernhardplein. De huurovereenkomst betreffende de locatie Prins Bernhardplein tussen de gemeente Zaanstad en VrZW is verlengd tot 2037 waardoor o.a. de investeringen in het oefengebouw op verantwoorde wijze kunnen plaatsvinden. De lasten die deze investering met zich meebrengt zijn reeds in de gemeentebegroting meegenomen. De ontwikkelingen rond de omgeving Prins Bernhardplein en de gevolgen daarvan blijven ook in 2023 in beeld.

Eigen Vermogen 1 januari 2021	€ 2.187.000
Eigen Vermogen 31 december 2021	€ 2.082.000
Vreemd Vermogen 1 januari 2021	€ 16.812.000
Vreemd Vermogen 31 december 2021	€ 17.041.000
Bijdrage gemeente aan GR 2023	€ 1.401.898
Resultaat van de GR 2021	€ 620.000
Mogelijke risico's voor de gemeente	Uit de Jaarstukken 2021 blijkt dat de weerstandscapaciteit van de VrZW als 'voldoende' gekwalificeerd kan worden.

Vervoerregio Amsterdam	
Site	https://vervoerregio.nl/
Kerngegevens	Jodenbreestraat 25, 1011 NH Amsterdam
Doel / openbaar belang	Samenwerking versterken op het gebied van verkeer en vervoer, bevorderen van bereikbaarheid
Missie	Verkeer en vervoer ondersteunt de ruimtelijk-economische ontwikkelingen en de ontplooiingskansen van mensen. Dat vraagt om intensieve samenwerking afstemming tussen het mobiliteitsbeleid en de andere beleidsvelden.
Visie	Het versterken van de samenwerking op het gebied van Verkeer en Vervoer in regio Amsterdam-Almere
Ontwikkelingen	De Vervoerregio Amsterdam heeft, meer nog dan het openbaar vervoer in de rest van het land, het heel erg lastig gehad door de Corona-pandemie. Er is nav Corona financiële steun geweest. Dit is onvoldoende geweest om te voorkomen dat er gesneden moet worden in het aanbod. De gevolgen hiervan moeten nog duidelijk worden en de ontwikkeling hiervan wordt gemonitord om te voorkomen dat het aanbod van openbaar vervoer verschaalt.
Eigen Vermogen 1 januari 2021	€ 1159.794
Eigen Vermogen 31 december 2021	€ 221.863
Vreemd Vermogen 1 januari 2021	€ 255.499.122
Vreemd Vermogen 31 december 2021	€ 333.131.004
Bijdrage gemeente aan GR 2023	€ 0

Resultaat van de GR 2021	€ 0
Mogelijke risico's voor de gemeente	geen

Programma 6 Bestuur en organisatie

Overzicht verbonden partijen

Programma 6 Bestuur en organisatie

Cocensus	
Site	cocensus.nl
Kerngegevens	Openbaar lichaam genaamd 'gemeenschappelijke regeling Cocensus', gevestigd te Hoofddorp, gemeente Haarlemmermeer
Missie	Cocensus is de partner voor het integraal waarderen, heffen en invorderen van decentrale belastingen en heffingen.
Visie	Cocensus heeft een bedrijfsmatige grondslag en zal tegen een zo laag mogelijk tarief en zo hoog mogelijke kwaliteit haar diensten integraal aanbieden. De belangrijkste waarden hierbij zijn: · klantgericht · kwalitatief · innovatief · efficiënt en effectief · resultaatgericht · integriteit
Doel / openbaar belang	Cocensus is een gemeenschappelijk regeling (GR) van de gemeenten Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland, Alkmaar, Bergen, Dijk en Waard, Den Helder, Uitgeest, Castricum en Heiloo. In deze GR zijn de uitvoeringswerkzaamheden in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen ondergebracht. Cocensus verzorgt het bestandsonderhoud, de heffing, de invordering, de behandeling van bezwaar- en beroepschriften en de behandeling van verzoeken om kwijtschelding.
Ontwikkelingen	Voor het begrotingsjaar 2023 is de bijdrage aan Cocensus geïndexeerd met 2,0%. Het Dagelijks Bestuur van Cocensus heeft ingestemd met het ontwikkelen van een voorstel om voor 2023 voor alle deelnemende gemeenten de front-office en dus het KCC-belastingen uit te voeren. We zien een forse toename van het aantal bezwaren dat is ingediend door de zogenaamde No Cure No Pay bureaus (NCNP). Met een verkregen doorlopende machtiging maken de bureaus bezwaar en gaan vervolgens in beroep. Indien de rechter besluit tot een aanpassing van de waarde ontvangt het bureau een proceskostenvergoeding van 600-1.200 euro. Er zijn reeds (bij de VNG) initiatieven aangedragen om het begrip modelwaarde in de Wet te krijgen. Daarnaast is gevraagd om het fenomeen van de doorlopende machtiging te stoppen. De volgende stap zou kunnen zijn dat het verdienmodel wordt teruggebracht. Op moment dat het model tot redelijke proporties wordt teruggebracht is er bij Cocensus in de volle breedte al snel sprake van een besparing van € 500.000 (€ 250.000 proceskostenvergoeding + € 250.000 kosten afhandelen bezwaar/beroep).
Eigen Vermogen 1 januari 2021	€ 853.928

Eigen Vermogen 31 december 2021	€ 822.400
Vreemd Vermogen 1 januari 2021	€ 15.895.419
Vreemd Vermogen 31 december 2021	€ 15.876.900
Bijdrage gemeente aan GR 2023	€ 353.000
Resultaat van de GR 2021	€ 553.928
Mogelijke risico's voor de gemeente	In het verlengde van de ISO-certificering vindt jaarlijks bij Cocensus een uitgebreide risico-inventarisatie plaats. Deze inventarisatie met de daaraan gekoppelde beheersmaatregelen wordt elk half jaar besproken in het MT van Cocensus en éénmaal per jaar in de vergadering van het Dagelijks en Algemeen Bestuur van Cocensus. De beheersmaatregelen worden jaarlijks in de externe ISO-audit tegen het licht gehouden. Naar aanleiding daarvan worden weer separaat een inventarisatie en de bijbehorende (al dan niet aangepaste) beheersmaatregelen voorgelegd aan het Bestuur. Hierdoor is het risicomanagement geborgd binnen de organisatie van Cocensus. Cocensus heeft een zeer beperkt weerstandsvermogen. Dit houdt in dat financiële tegenvallers in rekening worden gebracht bij de deelnemers. Een risico dat altijd blijft spelen ligt op het gebied van het personeel. De laatste jaren verjongt de populatie van Cocensus, echter er zijn relatief nog veel 55-plusser in het personeelsbestand. De inflatie stijgt in 2022 sterker dan voorgaande jaren. Met de recente stijging van de olieprijs zou het zelfs tot een forse toename kunnen leiden. Dit zou gevolgen kunnen hebben voor de exploitatie van Cocensus, de bijdragen van de deelnemende gemeenten en de belastingtarieven.

Waterlands Archief	
Site	www.waterlandsarchief.nl
Kerngegevens	ISW, Waterlandlaan 81 te Purmerend.
Missie	De doelstellingen voor het Waterlands Archief zijn: • Uitbreiding en verbetering van de digitale dienstverlening. • Verbreding educatie en verbetering presentatie. • Werken aan digitale duurzaamheid en toegankelijkheid.
Doel / openbaar belang	Het Waterlands archief heeft als doelstelling een zo breed mogelijk publiek te interesseren voor de cultuurhistorie van de regio Waterland en het onderzoek hiernaar zoveel mogelijk te stimuleren.

Ontwikkelingen	Eind 2020 is het Uitvoeringsplan 2022-2025 Van archiefbewaarplaats naar informatieknooppunt door het bestuur van het Waterlands Archief vastgesteld. Het Waterlands Archief is op weg een knooppunt te worden in toezicht op, beheer van en toegang tot informatie. Het jaar 2023 is het tweede uitvoeringsjaar van dit plan. In het uitvoeringsplan zijn specifiek een aantal doelen benoemd. Ieder jaar worden thema's gekozen waaraan speciale aandacht wordt besteed. In 2023 zijn dat de viering van de Eerste Vrije Statenvergadering van Holland in 1572/1573 en het Rampjaar 1672/1673. Uitvoering van de (project)-activiteiten doet het Waterlands Archief samen met de gemeenten, de Bibliotheek Waterland, musea en historische verenigingen, het hoogheemraadschap, en dergelijke. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande activiteiten van de gemeenten en andere organisaties.
Eigen Vermogen 1 januari 2021	€ 377.157
Eigen Vermogen 31 december 2021	€ 220.452
Vreemd Vermogen 1 januari 2021	€ 78.596
Vreemd Vermogen 31 december 2021	€ 177.699
Bijdrage gemeente aan GR 2023	€ 140.938
Resultaat van de GR 2021	€ 7.961
Mogelijke risico's voor de gemeente	Er zou een risico kunnen schuilen in de mogelijkheid dat de kosten van digitalisering door onvoorziene omstandigheden hoger uitkomen dan verwacht.

OVER-gemeenten	
Site	over-gemeenten.nl
Kerngegevens	OVER-gemeenten, Oostzaan en Wormerland.
Missie	- Het zo optimaal mogelijk organiseren van het samenspel tussen colleges, bestuur en organisatie als noodzakelijke voorwaarde voor het functioneren van de serviceorganisatie voor meerdere gemeenten; - Het zo optimaal mogelijk organiseren van de dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen; - Het zo optimaal mogelijk organiseren van de bedrijfsmatige ondersteuning als noodzakelijke voorwaarde voor het goed functioneren van de klantgerichte processen; - Het zo optimaal mogelijk inzetten van personeel, zodanig dat een constante kwaliteit geleverd kan worden.
Visie	In de notitie 'Verbinding te OVER' is de volgende visie opgenomen: "Een lenige en slagvaardige organisatie, gericht op de buitenwereld, samen en voor elkaar, daadkrachtig, en met een positief kritische, lerende en betrokken cultuur" Met daarbij de volgende kernwaarden Verbinding

	• De blik naar de buitenwereld • Duidelijk, lenig en slagvaardig • Hart voor publieke zaak • Vertrouwen en verantwoordelijkheid
Doel / openbaar belang	Op 17 juni 2008 heeft de gemeenteraad van Wormerland besloten in te stemmen met de samenwerking van Wormerland en Oostzaan. Om de uitvoering van beleidsmatige, uitvoerende en organisatorische opgaven te borgen en de dienstverlening verder te verbeteren, is de gemeenschappelijke regeling OVER-gemeenten opgericht. OVER-gemeenten werkt binnen de door de gemeenteraad van Wormerland voor de samenwerking vastgestelde kaders. Deze kaders zijn: • Elke gemeente behoudt haar bestuurlijke zelfstandigheid; • Elke gemeente stelt haar eigen beleids- en uitvoeringskader vast; • De samenwerking heeft als doel het blijvend borgen van dienstverlening, kwaliteit, continuïteit, bestuurskracht en betaalbaarheid; • De dienstverlening van elke gemeente blijft lokaal (front-offices); • Vanuit het uitgangspunt van "handhaven van de bestuurlijke zelfstandigheid van de twee gemeenten" blijft elke gemeente thans en in de toekomst verantwoordelijk voor haar eigen financiële positie.
Ontwikkelingen	Sinds augustus 2021 is door de nieuwe directeur en zijn nieuwe managementteam hard gewerkt om inzichtelijk te maken welke investeringen in de organisatie en de organisatiestructuur noodzakelijk zijn om de door beide gemeenten gewenste ambities in te kunnen vullen. Dit heeft geleid tot een nieuwe visie voor OVER-gemeenten die vanuit verbinding beweegt: "Een lenige en slagvaardige organisatie, gericht op de buitenwereld, samen en voor elkaar, daadkrachtig, en met een positief kritische, lerende en betrokken cultuur". Het voornemen van de directeur en zijn managementteam om colleges en raden periodiek te informeren en te rapporteren over taken, formatie, organisatie en de financiële gevolgen zijn daarbij essentieel. In 2023 gaat de doorontwikkeling van de interne organisatie verder. We willen een slagvaardige en lenige organisatie zijn, die vanuit verbinding beweegt. Nadat in 2022 de structuur is aangepast en volop is geïnvesteerd in het versterken van het leiderschap, onder andere door het aantrekken van teamleiders op alle afdelingen, ligt in 2023 de focus op het verder uitwerken van de gewenste integrale managementstijl, de aanscherping van processen en procedures.
Eigen Vermogen 1 januari 2021	€ 500.235
Eigen Vermogen 31 december 2021	€ 996.034
Vreemd Vermogen 1 januari 2021	€ 1.759.251
Vreemd Vermogen 31 december 2021	€ 3.055.658
Bijdrage gemeente aan GR 2023	€ 11.810.422
Resultaat van de GR 2021	€ 495.798
Mogelijke risico's voor de gemeente	Het risico voor de gemeente zit met name in de financiering van OVER-gemeenten. Zijn de financiële middelen wel voldoende voor de uitvoering van de taken. De twee grootste risico's zijn de personeelslasten, die bij een hoog verloop of ziekte kunnen zorgen voor hoge inhuur. En de constante overdracht van taken van het rijk naar de gemeenten zonder dat het rijk daarvoor voldoende middelen beschikbaar stelt.

Paragraaf Financiering

Waar gaat het over

Deze paragraaf geeft transparantie van de treasuryfunctie (financiering) van decentrale overheden. We zetten hier zo duidelijk mogelijk de plannen, feiten en visie over financiering uiteen.

De Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) schept een duidelijker kader voor de treasuryfunctie en levert een bijdrage aan de kredietwaardigheid van de openbare lichamen en bevordert de transparantie van de treasuryfunctie. Deze wet kent twee instrumenten op het gebied van de treasuryfunctie:

- het treasurystatuut,
- de financieringsparagraaf

De doelstelling van het treasurystatuut is om bestaande verantwoordelijkheden en bevoegdheden te formaliseren en expliciet vast te stellen. De gemeenteraad kan dan goed invulling geven aan zijn verordenende en controlerende bevoegdheid. Het tweede instrument, de financieringsparagraaf, heeft als doel inzicht te geven in de algemene interne en externe ontwikkelingen die van belang zijn voor de treasury en de concrete plannen op het gebied van risicobeheer, financieringspositie en leningen en uitzettingenportefeuille.

Door de raad is op 29 januari 2019 een geactualiseerd treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut zijn de organisatie rondom het opstellen van het treasurybeleid, de planning & control(P&C)-cyclus, de organisatie rondom de uitvoering van treasury-activiteiten en de interne en externe controle geregeld.

Ontwikkelingen

Bij interne ontwikkelingen gaat het onder andere over het afstoten van bedrijfsonderdelen of het oppakken van nieuwe activiteiten. Het komend jaar is van geen van beide sprake. Ten aanzien van de externe ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de treasuryfunctie, zoals de internationale economische ontwikkeling en de geld- en kapitaalmarkt, laten wij ons primair adviseren door onze 'huisbankier' de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Onze adviseurs aldaar volgen de ontwikkelingen nauwlettend en hebben ook de knowhow op dit gebied.

Financieringsbehoefte 2023-2026

De komende jaren verwachten wij een financieringsbehoefte die wordt veroorzaakt door de doorlopende investeringen per balansdatum 2022, het meerjarenplan 2023-2026 en het inzetten van reserves en voorzieningen.

Financieringsbehoefte (bedragen x €1.000)	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldo (uitgangspunt: sluitende begroting)	0	0	0	0
Mutaties reserves en voorzieningen	2.664	-426	-401	-419
Afschrijvingen	1.141	1.604	1.664	1.719
Investeringen 2023-2026 Meerjarenplan	-670	-572	-3.214	-1.908
Investeringen: reeds beschikbaar gestelde kredieten (uitschieter in 2023: nieuwe Zaanbrug)	-13.813	-204	-75	-59

Aflossingen (huidige) langlopende leningen (netto)	-917	-717	-617	-617
Aflossingen nieuwe langlopende leningen	0	-400	-433	-533
Totaal	-11.595	-715	-3.076	-1.817

We volgen de liquiditeiten nauwlettend. De Wet FIDO verplicht gemeenten binnen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm te blijven. Investerings en de daaraan verbonden geldleningen hebben gevolgen voor deze renterisiconorm. Onder 'Risicobeheer' verwerken we de genoemde financieringsbehoefte in de berekening van de renterisiconorm, zodat we kunnen beoordelen of ons voorgenomen beleid voor 2023-2026 binnen de kaders van de Wet Fido valt.

Leningenportefeuille

Hierbij inzicht in de ontwikkeling van de portefeuille van de langlopende leningen.

Mutaties leningenportefeuille (bedragen x €1.000) 2022 / 2023	
Stand per 1 januari 2022 (bron: jaarrekening 2021)	15.340
Aflossingen (regulier) in 2022	-1.054
Nieuwe leningen 2022 (reeds aangetrokken t/m aug. '22)	3.000
Nieuwe leningen 2022 (nog aan te trekken t/m dec. '22)	0
Totaal, stand per 31-12-2022	17.286
Aflossingen: regulier in 2023	-1.155
Nieuw aan te trekken leningen 2023	12.000
Totaal, stand per 31-12-2023	28.131

Rentevisie en -kosten

Rentevisie

We baseren ons op verwachte ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. De grote algemene banken en de banken voor de publieke sector (onder andere onze 'huisbank' BNG) houden deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Met inachtneming van de zogenaamde 'prudente' houding die een gemeente ten aanzien van beleggingen en leningen dient te hebben, zijn we tot een eigen rentevisie gekomen. (Zie ook 'uitgangspunten treasurybeleid 2023-2026').

Rentekosten

In de notitie afschrijving en rentebeleid van 2020 zijn ook de rentekosten voor investeringen en eigen financieringsmiddelen opgenomen. Vanaf het jaar 2022 wordt de rekenrente niet meer voor 4 jaar vastgesteld, maar ieder jaar via de Kadernota bekeken en vastgesteld. Het rentepercentage van de rekenrente wordt voor het desbetreffende jaar in de Kadernota vastgesteld. De rente voor

investeringen en dergelijke is in de uitgangspunten van de Kadernota 2023 ook voor het jaar 2023 vastgesteld op 1,5%.

Risicobeheer

De Wet FIDO verplicht de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in beeld te brengen. De provincie gebruikt deze bij het uitoefenen van haar toezichthoudende functie. De kasgeldlimiet betreft het renterisico van de vlottende schuld. De renterisiconorm betreft het renterisico van de langlopende schuld.

Kasgeldlimiet prognose voor 2023 (bedragen x €1.000)	Bedragen
Omvang begroting over 2023 (=grondslag)	43.817
- in procenten van de grondslag	8,5%
(1) Toegestane kasgeldlimiet	3.724
(2) Omvang vlottende korte schuld	300
(3) Vlottende middelen:	3.036
<i>Contante gelden in kas</i>	0
<i>Tegoeden in rekening courant</i>	336
<i>Overige uitstaande gelden < 1 jaar</i>	2.700
<u>Toets kasgeldlimiet:</u>	
(4) Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-2.736
Toegestane kasgeldlimiet (1)	3.724
Ruimte (+) / Overschrijdingen (-): (1)-(4)	6.460

Renterisiconorm (bedragen x €1.000)		2023	2024	2025	2026
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g (opgenomen geld)	0	2.000	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g (uitgegeven geld)	0	0	0	0
1c	Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	2.000	0	0
2	Betaalde aflossingen reguliere leningen	917	717	617	617
3	Renterisico op vaste schuld (1c)-(2)	0	1.283	0	0

	<u>Berekening renterisiconorm:</u>				
4	Begrotingstotaal (excl. mutaties in reserves)	43.817	42.354	43.098	44.001
5	Normpercentage (ministerieel vastgesteld)	20%	20%	20%	20%
	<u>Toets renterisiconorm:</u>				
6	Renterisiconorm (4*5)	8.763	8.471	8.620	8.800
7	Renterisico op vaste schuld (3)	0	1.283	0	0
Ruimte (+) / Overschrijding (-): (6)-(7)		8.763	7.187	8.620	8.800

In de renterisiconorm wordt rekening gehouden met de renterisico's die gemeenten lopen over nieuw af te sluiten leningen ter vervanging van afgeloste leningen. De renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt zorgen ervoor dat de gemeente een ogenschijnlijk gering risico loopt (zie rentevisie).

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan de mate waarin een onderneming met eigen middelen (eigen vermogen) is gefinancierd. In het bedrijfsleven is deze ratio van belang om te zien in hoeverre de onderneming in staat is om aan haar financiële verplichtingen (betalingen) kan voldoen door inzet van haar eigen vermogen. Voor een gemeente is de hoogte van de solvabiliteit van minder belang dan voor een bedrijf. Toch geeft het een aardig inzicht in de vermogensverhoudingen.

Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de financieringspositie van de gemeente. Afhankelijk van de directe opbrengstwaarde van de activa ligt de minimumnorm voor het bedrijfsleven op een waarde tussen de 25% en 40%. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het totale vermogen x 100%.

In volgend schema is de solvabiliteit berekend op basis van de vastgestelde jaarrekeningen.

Jaar bedragen x €1.000)	(Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Totaal vermogen	Solvabiliteit
2008	€ 13.231	€ 21.306	€ 34.537	38,31%
2009	€ 14.791	€ 20.818	€ 35.609	41,54%
2010	€ 13.707	€ 23.072	€ 36.779	37,27%
2011	€ 16.144	€ 22.471	€ 38.616	41,81%
2012	€ 17.338	€ 22.983	€ 40.322	43,00%
2013	€ 18.974	€ 22.188	€ 41.162	46,10%

2014	€ 18.548	€ 21.400	€ 39.948	46,43%
2015	€ 21.303	€ 20.153	€ 41.456	51,38%
2016	€ 20.975	€ 19.204	€ 40.179	52,20%
2017	€ 21.156	€ 19.143	€ 40.299	52,50%
2018	€ 19.217	€ 22.299	€ 41.515	46,29%
2019	€ 17.980	€ 25.771	€ 43.751	41,10%
2020	€ 16.973	€ 27.903	€ 44.876	37,82%
2021	€ 16.495	€ 28.134	€ 44.629	36,96%

Uitgangspunten treasurybeleid

Het uitgangspunt voor de treasury-activiteiten voor de jaren 2023 tot en met 2026 is dat we de bedragen en looptijden van aan te trekken langlopende leningen afstemmen op het renterisico dat de gemeente loopt. De zogenaamde renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Nieuwe leningen worden aangetrokken voor een looptijd van vijf tot dertig jaar. De looptijd is mede afhankelijk van de dan geldende rentepercentages en de verwachting hiervan naar de toekomst toe. De structurele vermogensbehoefte wordt structureel gefinancierd.

Paragraaf Lokale heffingen

Waar gaat het over

De paragraaf lokale heffingen bevat de geraamde inkomsten op lokale heffingen, het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en een aanduiding van de lokale lastendruk.

Retributies versus belastingen

Er zijn twee soorten gemeentelijke heffingen: retributies en belastingen. Bij de retributies is er sprake van een tegenprestatie van de gemeente en mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten voor de uitoefening van de taak. Dit betekent dat de kostendekkendheid niet meer mag zijn dan 100%. Bij belastingen is er geen directe relatie met een prestatie van de gemeente. Belastingen worden gezien als een algemeen dekkingsmiddel.

Retributies

De BBV stelt eisen over de onderbouwing van de tarieven die hoogstens kostendekkend mogen zijn. De gemeente moet een overzicht van baten en lasten opnemen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Daarnaast moet in een overzicht op hoofdlijnen per type heffing inzichtelijk worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven wordt voldaan aan de eis dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit zijn de beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan de berekening van de tarieven. In deze begroting 2023 zijn de onderbouwingen van de riool- en afvalstoffenheffing en begraafrechten opgenomen.

Beleidsvoornemens lokale heffingen

Het totale pakket aan gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een 14-tal verschillende belastingen/heffingen die jaarlijks door de gemeenteraad worden vastgesteld in een belastingverordening.

Uitgangspunten bij het bepalen van de verschillende tarieven zijn:

- aanpassing van de tarieven met het inflatiepercentage. In 2023 is het inflatiepercentage 2,2%.

Uitzonderingen zijn:

- tarieven gebonden aan een wettelijk maximum (zoals reisdocumenten/rijbewijzen)
- afvalstoffenheffing (maximaal 100% kostendekkend)
- rioolrecht (maximaal 100% kostendekkend). In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is besloten dat de rioolheffing jaarlijks stijgt met 2% alvorens vermeerderd met het desbetreffende inflatiepercentage
- voor OZB en RZB geldt dat niet de tarieven, maar de opbrengst stijgt met het inflatiepercentage¹.
- compensatiestijging OZB: verhoging van de OZB-opbrengst gelijk aan de korting op de algemene uitkering als gevolg van de WOZ-waardestijging²

Toelichting¹:

Bij de Onroerendezaakbelasting (OZB) en de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten wordt de totale opbrengst van het voorgaande jaar in de begroting geïndexeerd met 2,2%. Om de OZB-opbrengst in de begroting op hetzelfde niveau te handhaven, worden bij een stijgende WOZ-waarde de tarieven voor de OZB verlaagd en bij een dalende WOZ-waarde de OZB-tarieven verhoogd. Deze systematiek/berekening is exclusief de extra nieuwgebouwde woningen (areaaluitbreiding). De opbrengst van de OZB stijgt dus met het inflatiepercentage en met de belastingopbrengsten uit nieuwe woningen.

Toelichting²:

De WOZ-waardestijging heeft een negatief effect op de Algemene Uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB.

Cocensus

De gemeente Wormerland heeft de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) en het opleggen van de aanslagen en de invordering van onroerendezaakbelasting (OZB), roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, forensenbelasting, grafrechten en leges omgevingsvergunningen ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling, zijnde Cocensus. Ook de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken en bezwaar- en beroepschriften vinden plaats door Cocensus.

Voor de uitvoering van belastingregelingen brengt Cocensus voor 14 gemeenten met een inwonersaantal van circa 650.000 de gemeenten een bijdrage in rekening. Voor de gemeente Wormerland is de bijdrage over 2023 € 353.000.

Ontwikkelingen

Afwijking op bestaand beleid tariefbepaling OZB

Per 1 januari 2023 gaat de nieuwe verdeelsleutel van de Algemene Uitkering in. In deze herijking van het gemeentefonds zit ook een herverdeeldeffect van de uitname uit de Algemene Uitkering in verband met de WOZ-waarde-stijging verweven. Zoals hierboven beschreven in de alinea "Beleidsvoornemens lokale heffingen" heeft de WOZ-waardestijging een negatief effect op de Algemene Uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB. Door deze herijking is het effect op de Algemene Uitkering 2023 van de WOZ-waardestijging ten opzichte van 2022 gewijzigd. Het effect van

WOZ-waardestijging op de Algemene Uitkering is in de nieuwe situatie groter dan in de oude herverdeling.

Gezien het voordelige effect van de Meicirculaire 2022 hebben we de opbrengst OZB in de begroting 2023 alleen opgehoogd met areaaluitbreiding en het inflatiepercentage (2,2%) en is afgeweken van het bestaande beleid om ook de korting op de Algemene Uitkering i.v.m. WOZ-stijging te compenseren in de OZB-tarieven. Deze (incidentele) afwijking op bestaand beleid is onderdeel van de besluitvorming in deze begroting.

Gemeentelijke belastingen

Belastingen hebben een algemeen karakter. Een directe relatie tussen de belasting en de gemaakte kosten van de gemeente is in het algemeen niet aanwezig. Uitgangspunt bij het vaststellen van de belastingtarieven is dat deze trendmatig worden verhoogd met de verwachte inflatie. In overeenstemming met de Kadernota 2023 is in de Programmabegroting 2023-2026 voor de belastingen rekening gehouden met een inflatiepercentage van 2,2%.

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De grondslag voor de OZB wordt gevormd door de waarde van het onroerend goed, die jaarlijks wordt vastgesteld (de zogenaamde herwaardering). Wormerland hanteert het uitgangspunt dat de gemiddelde waardestijging (of daling), die voortvloeit uit de herwaardering, wordt gecompenseerd door een evenredige tariefsverlaging (of evenredige tariefsverhoging). Daarmee bereikt de gemeente dat waardemutatie niet leidt tot een wijziging in de totale opbrengst, maar slechts tot individuele verschillen in aanslagen. Dat is het geval als de waarde van een woning meer of juist minder is gestegen dan het Wormerlandse gemiddelde. Dan levert de herwaardering een voordeel of juist een nadeel op voor de eigenaar. De WOZ-waarden voor het belastingjaar 2023 worden gebaseerd op het prijspeil 1 januari 2023. Deze waarde is in het vierde kwartaal 2022 bekend.

Naast bovengenoemd effect heeft WOZ-waardestijging een daling van de rijksinkomsten als gevolg. De gemeente ontvangt bij stijgende WOZ-waardes minder Algemene Uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de lokale inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB. Om de opbrengsten voor de gemeente gelijk te houden hanteren we normaliter volgens bestaand beleid voor het OZB-tarief naast de inflatiestijging ook een compensatiestijging in verband met de dalende Algemene Uitkering. In de primaire begroting 2023 wijken we af van dit beleid en is de OZB-opbrengst alleen verhoogd met areaaluitbreiding en inflatie. Besluitvorming in verband met deze afwijking op bestaand beleid volgt bij de begrotingsraad.

Roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting (RWWB)

Eigenaren en gebruikers van *onroerend* goed betalen gemeentelijke belastingen in de vorm van de onroerendezaakbelasting (OZB). Het is wettelijk mogelijk om ook voor eigenaren en gebruikers van *roerende* woon- en bedrijfsruimten (zoals woonboten en woonwagens) een gelijke belasting in te voeren, te weten de Roerende Woon- en bedrijfsruimte belasting (RWWB). Om eigenaren en gebruikers van roerend en onroerend goed gelijk te behandelen is het tarief van die belasting gelijk aan het tarief van de OZB.

Hondenbelasting

Onder de naam "hondenbelasting" heft de gemeente een belasting op het houden van honden binnen de gemeente. Belastingplichtige is de houder van de hond. Het aantal honden is bepalend voor de opbrengst van de belasting.

Gemeentelijke retributies

Onder de naam retributies heft de gemeente tarieven voor diverse typen van dienstverlening. Bij retributies is, anders dan bij belastingen, wél sprake van een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taakuitoefening. De belastingplichtige is de aanvrager van de dienst of degene voor wie de dienst is verleend. De geraamde opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten voor die taakuitoefening. Of gemeentelijke tarieven werkelijk kostendekkend zijn is een beleidskeuze.

Rioolheffing

De kosten die de gemeente maakt als uitvloeisel van de watertaken worden op burgers en bedrijven verhaald via de zogenaamde rioolheffing. De kosten die uit die watertaken voortvloeien (op het gebied van afvalwaterinzameling, afvalwatertransport en afvoer van overtollig regen- en grondwater) zijn

berekend in het Gemeentelijk Riolerings Plan 2018-2023. De kapitaallasten van de investeringen die hieruit voortvloeien zijn opgenomen in deze begroting. Zoals in het GRP besloten is, stijgt de rioolheffing jaarlijks met 2% vermeerderd met het desbetreffende inflatiepercentage (2,2%). Dit was in het vorige GRP ook het geval. In de begroting 2023 is rekening gehouden met een opbrengst aan rioolheffing van € 2.015.867.

Rioolheffing (bedragen x €1.000)	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 (incl. wijzigingen)	Begroting 2023
Baten	1.863	1.903	2.016
Lasten	-1.155	-1.406	1.504
Overhead	-164	-214	-292
Btw-correctie	-118	-217	-222
Voorziening mutaties	-426	-66	2
Saldo	0	0	0
Kostendekkendheid	100%	100%	100%

In de rioolrechten mag als last meegenomen worden de btw die gedeclareerd kan worden bij het Btw-compensatiefonds (BCF). Dit geldt zowel voor de exploitatie-btw als de investerings-btw. De reden dat we dit als last mogen opvoeren, ondanks het feit dat we het al gedeclareerd hebben bij het BCF, is het feit dat gemeenten worden gekort op de Algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de btw die gemeenten kunnen declareren bij het BCF. Dit is de wettelijke compensatie die gemeenten kunnen opvoeren in hun rioolheffing.

Afvalstoffenheffing

Onder de naam afvalstoffenheffing wordt een recht geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor de gemeente op grond van de Wet Milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval heeft. Bij het bepalen van de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt rekening gehouden met het feit dat op begrotingsbasis de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Er wordt gestreefd naar een kostendekkendheid van 100%. Kostendekkendheid wordt nooit precies in één jaar bereikt maar wordt gemeten over jaren heen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een Egalisatievoorziening als bufferfunctie. De meerkosten in 2020 en 2021 overstegen het saldo dat in de Egalisatievoorziening zat. De Egalisatievoorziening is eind 2021 dan ook leeg en volgens de prognose zal de voorziening eind 2022 ook nagenoeg leeg zijn. Geconcludeerd kan worden dat de huidige afvalstoffenheffing niet kostendekkend is.

Recycle-tarief

Vanaf 2022 heft de gemeente Wormerland het recycle-tarief voor de afvalstoffenheffing. Hiermee krijgen inwoners invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. Het variabele tarief is afhankelijk van hoe vaak de restafvalbak aan de weg wordt gezet in combinatie met het formaat van de bak

(laagbouw) of hoe vaak men afval aanbiedt in de ondergrondse container voor restafval (hoogbouw). Om tot een kostendekkende afvalstoffenheffing te komen bepalen de begrote kosten de benodigde inkomsten. In de begroting 2023 is rekening gehouden met een benodigde opbrengst van € 2.840.000. Hoewel de kosten van de nieuwe afvalstoffenheffing zo goed als mogelijk in de Begroting 2023 zijn opgenomen worden er mogelijk nog kostenontwikkelingen verwacht voordat in december 2022 de raad de nieuwe afvaltarieven vaststelt. Deze nieuwe tarieven zullen gebaseerd worden op de geactualiseerde benodigde opbrengst en het verwachte recyclegedrag van de inwoners.

Afvalstoffenheffing (bedragen x €1.000)	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 (incl. wijzigingen)	Begroting 2023
Baten	2.543	2.707	2.840
Lasten	-2.160	-2.159	-2.253
Overhead	-76	-121	-141
Btw-correctie	-455	-426	-436
Voorziening mutaties (min is een toevoeging aan de voorziening)	0	-1	-10
Saldo	147	0	0
Kostendekkendheid	94%	100%	100%

In de afvalstoffenheffing mag als last meegenomen worden de btw die gedeclareerd kan worden bij het BTW Compensatiefonds (BCF), zowel de exploitatie-btw als de investerings-btw. De reden dat we dit als last mogen opvoeren, ondanks het feit dat we het al gedeclareerd hebben bij het BCF, is het feit dat gemeenten worden gekort op de Algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de btw die gemeenten kunnen declareren bij het BCF. Dit is de wettelijke compensatie die gemeenten kunnen opvoeren in hun afvalstoffenheffing.

Begraafrechten

Deze rechten worden met de voor 2023 reguliere inflatie verhoogd (2,2%) .

Begraafrechten (bedragen x €1.000)	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 (incl. wijzigingen)	Begroting 2023
Baten	195	167	171
Lasten	-131	-139	-242
Overhead	-95	-86	-222

Saldo	30	-58	-293
Kostendekkendheid	86%	74%	37%

Opbrengsten belastingen en retributies

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke opbrengsten en retributies er zijn en hoeveel de inkomsten daarvan bedragen. Onderaan de tabel ziet u het totale nettoresultaat van de heffingen.

Belastingen/retributies (bedragen x €1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022 (incl.wijz.)	Begroting 2023
Belastingen			
OZB woningen *)	2.584	2.747	2.820
OZB niet-woningen	1.019	1.006	1.028
Roerende woon- en bedrijfsruimten	18	23	18
Precariobelasting (t/m 2021)	318	0	0
Hondenbelasting	93	91	93
Forensenbelasting	21	31	32
Toeristenbelasting	31	24	29
Totaal belastingen	4.084	3.922	4.020
Retributies			
Rioolrechten	1.863	1.903	2.016
Afvalstoffenheffing	2.364	2.707	2.840
Begrafnisrechten	195	167	171
Leges omgevingsvergunningen	188	265	2.851

Leges vergunningen	11	38	38
Leges burgerzaken	175	180	182
Leges pontveren	40	32	33
Totaal retributies	4.836	5.292	8.131
Kwijtscheldingen	-152	-157	-160
Totaal netto-opbrengsten	8.768	9.057	11.991

*) incl. areaaluitbreiding

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente kan kwijtschelding verlenen aan personen die niet in staat zijn om hun belasting te voldoen. Hiervoor zijn bij wet bepaalde normen aangegeven. Het kwijtscheldingspercentage voor de normbedragen bedraagt 100%. Kwijtschelding wordt verleend voor onroerendezaakbelasting, roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting, afvalstoffenheffing en rioolrechten. Voor het jaar 2023 wordt verwacht dat aan kwijtschelding een bedrag wordt verstrekt van € 160.000.

	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 (incl. wijzigingen)	Begroting 2023
Bezwaar WOZ	267	187	200
Bezwaar overige heffingen	72	57	60
Beroep WOZ	0	0	1
Beroep overige heffingen	0	0	1
Lasten regeling	€ 152.000	€ 157.000	€ 160.000

Leges

De tarieven voor 2023 worden primair aangepast aan de hand van het inflatiepercentage van 2,2%, tenzij nader beperkt door wettelijke tariefstellingen. Het is niet toegestaan meer dan 100% kostendekkend te zijn. Daarom is een 100% kostendekkende legesverordening risicovol. Wanneer nieuwe jurisprudentie tot een wijziging in de toe te rekenen kosten leidt, kan de kostendekkendheid overschreden worden. Door iets onder de 100% te blijven wordt dit risico opgevangen. Welke kosten toegerekend worden om de kostendekkendheid te berekenen moet duidelijk onderbouwd zijn.

Een aantal leges is niet kostendekkend. Volledig kostendekkend maken van alle leges is niet reëel te noemen. Zo zijn bijvoorbeeld evenementenvergunningen vanwege de maatschappelijke betekenis

vaak niet kostendekkend. De legesopbrengst voor omgevingsvergunningen is sterk afhankelijk van grote projecten. De kostendekkendheid hiervan dient over de jaren heen gezien te worden.

De leges zijn onderverdeeld in drie titels:

Titel 1: Algemene dienstverlening,

Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen)

Titel 3: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn.

Titel 1 Algemene dienstverlening	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Algemeen	€ 174	€ 171	98,28%
Burgerlijke stand	€ 62.963	€ 35.934	57,07%
Verstrekingen uit de basisregistratie personen	€ 14.234	€ 6.818	47,90%
Kadaster	€ 59	€ 28	47,46%
Reisdocumenten	€ 80.735	€ 56.967	70,56%
Rijbewijzen	€ 115.009	€ 80.954	70,39%
Verkeer en vervoer	€ 14.989	€ 6.448	43,02%
Diversen	€ 3.753	€ 2.895	77,14%
Kostendekking Titel 1	€ 291.916	€ 190.215	65,16%

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Vooroverleg	€ 16.683	€ 60.000	359,65%
Omgevingsvergunning	€ 2.990.916	€ 2.795.829	93,48%
Kostendekking Titel 2	€ 3.007.599	€ 2.855.829	94,95%

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Horeca	€ 75.093	€ 37.624	50,10%
Organiseren evenementen	€ 1.990	€ 861	43,27%
Kostendekking Titel 3	€ 77.083	€ 38.485	49,93%

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk wordt bepaald door de tarieven van de OZB, afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor huurders is daarbij alleen de hoogte van de afvalstoffenheffing en rioolheffing bepalend, aangezien zij niet worden aangeslagen voor de OZB. De eigenaren van woningen worden voor de drie onderscheiden belastingen aangeslagen.

De gemiddelde woonlasten van een meerpersoonshuishouden in 2021 bedroegen € 942 per woning. In 2022 bedroegen deze woonlasten € 1.044. De woonlasten voor het jaar 2023 zijn nog niet bekend omdat het tarief voor afvalstoffenheffing en OZB pas in december 2022 vastgesteld wordt bij de Tarievennota 2023.

Vergelijking met omliggende gemeenten

In de navolgende tabel worden de tarieven 2022 van Wormerland vergeleken met de tarieven van omliggende gemeenten.

Tabel vergelijking OZB, Afvalstoffenheffing, Rioolheffing, Toeristenbelasting en Hondenbelasting, tarieven 2022

Gemeentenaam	OZB				Afvalstoffenheffing		Rioolheffing huishoudens		Toeristenbelasting	Hondenbelasting
	Tarief eigenaar woningen	Tarief eigenaar niet-woning	Tarief gebruiker niet-woning	Gemiddeld betaalde ozb woningen	Eénpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden	Eénpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden	Toeristenbelasting	Hondenbelasting
	%	%	%	euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro
Amsterdam	0,0420	0,1593	0,1151	243	330,34	440,18	154	154	10,96	0,00
Edam-Volendam	0,0773	0,1807	0,1440	306	249,75	336,45	210	210	2,67	81,15
Landsmeer	0,0980	0,3482	0,2862	544	346,38	461,78	234	234	7,96	0,00
Oostzaan	0,1075	0,2293	0,1955	520	268,71	334,66	330	330	4,50	45,65
Purmerend	0,0824	0,1998	0,1912	313	295,44	369,24	192	192	2,30	79,20
Waterland	0,0997	0,3103	0,2365	467	179,75	293,80	148	178	2,65	57,48
Wormerland	0,1106	0,1869	0,2013	452	310,00	341,43	251	251	1,85	84,15
Zaanstad	0,0908	0,3253	0,2591	336	338,69	338,69	284	284	7,10	75,75

bron: <https://www.coelo.nl/index.php/atlas-lokale-lasten/bijlagen>

Tarievenbeleid

Het tarievenbeleid in Wormerland is gebaseerd op twee uitgangspunten: inflatiecorrectie en kostendeckendheid. De belastingtarieven worden in 2023 verhoogd met 2,2% voor inflatie. Daarnaast heeft de WOZ-waardestijging een negatief effect op de Algemene Uitkering. Om de opbrengsten voor de gemeente gelijk te houden is een compensatiestijging van het OZB-tarief noodzakelijk. In de primaire begroting 2023 wijken we af van dit beleid en is de OZB-opbrengst alleen verhoogd met areaaluitbreiding en inflatie. Besluitvorming in verband met deze afwijking op bestaand beleid volgt bij de begrotingsraad. Voor wat betreft de retributies wordt gestuurd op kostendeckendheid. De tarieven worden formeel door de gemeenteraad vastgesteld bij de belastingvoorstellen die in december voorafgaand aan het begrotingsjaar worden aangeboden.

Heffingssoort	2021	2022	2023
<i>OZB en Roerende Zaakbelasting</i>			
-Woningen eigenaren	0,11332%	0,11055%	*)
-Niet-woningen eigenaren	0,18476%	0,18691%	*)
-Niet-woningen gebruikers	0,20263%	0,20133%	*)
<i>Hondenbelasting</i>	€ 83,00	€ 84,16	€ 86,16
<i>Afvalstoffenheffing** :</i>			

Heffingssoort	2021	2022	2023
-Vastrecht éénpersoons huishouding	€ 336,20	€ 278,56	**)
-Vastrecht meerpersoons huishouding	€ 336,20	€ 278,56	**)
-Aanbieding van een minicontainer van 140 liter		€ 5,66	**)
-Aanbieding van een minicontainer van 240 liter		€ 8,70	**)
-Ontgrendeling van een (ondergrondse) container voor restafval		€ 2,18	**)
<i>Rioolrechten*** :</i>			
-Afvalwater 0 - 500 m3	€ 242,85	€ 251,15	€ 261,81
-Afvalwater 500 - 1.000 m3	€ 485,55	€ 502,20	€ 523,51
-Afvalwater 1.000 - 1.500 m3	€ 728,35	€ 753,30	€ 785,27
-Iedere 500 m3 boven de 1500 m3	€ 242,85	€ 251,15	€ 261,81
-Afvoer hemelwater	€ 83,75	€ 86,60	€ 90,28
<i>Grafrechten</i>	€ 129,95	€ 131,77	€ 134,67

*) de OZB- en RZB-tarieven zijn afhankelijk van de totale WOZ-waarden, die pas aan het eind van het jaar bekend zijn. De tarieven 2023 worden bij het samenstellen van de Tarievennota berekend, en via dat document vastgesteld.

**) Vanaf 2022 geldt het variabele afvalstoffenheffingstarief. Het tarief is afhankelijk van hoe vaak de restafvalbak aan de weg wordt gezet in combinatie met het formaat van de bak (laagbouw) of hoe vaak men afval aanbiedt in de (ondergrondse) container voor restafval (hoogbouw). Daarmee hebben inwoners invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. In de begroting wordt de benodigde opbrengst bepaald naar aanleiding van de prognose van de werkelijke kosten. Het streven is een kostendekkend tarief. In de Tarievennota welke jaarlijks op de raadsagenda staat in december, volgt besluitvorming over de geldende tarieven voor het komende jaar. Voor het begrotingsjaar 2023 zijn de tarieven dus nog niet bekend.

***) Zoals in het GRP vermeld en besloten is, stijgt de rioolheffing jaarlijks met 2% vermeerderd met het desbetreffende inflatiepercentage (2,2%).

Paragraaf Bedrijfsvoering

Waar gaat het over

De activiteiten op het gebied van bedrijfsvoering worden uitgevoerd door OVER-gemeenten. Dit is de gezamenlijke werkorganisatie van de gemeente Wormerland en de gemeente Oostzaan. In deze paragraaf leest u een beknopte samenvatting van de Begroting 2023-2026 van OVER-gemeenten. Voor meer informatie verwijzen wij naar de begroting van OVER-gemeenten 2023-2026.

Ontwikkelingen

Verdere implementatie “Verbinding te OVER”

Sinds augustus 2021 is door de nieuwe directeur en zijn nieuwe managementteam hard gewerkt om inzichtelijk te maken welke investeringen in de organisatie en de organisatiestructuur noodzakelijk zijn om de door beide gemeenten gewenste ambities in te kunnen vullen. Dit heeft geleid tot een nieuwe visie voor OVER-gemeenten die vanuit verbinding beweegt: “Een lenige en slagvaardige organisatie, gericht op de buitenwereld, samen en voor elkaar, daadkrachtig, en met een positief kritische, lerende en betrokken cultuur”.

In 2023 gaat de doorontwikkeling van de interne organisatie verder. Nadat in 2022 de structuur is aangepast en volop is geïnvesteerd in het versterken van het leiderschap, onder andere door het aantrekken van teamleiders op alle afdelingen, ligt in 2023 de focus op het verder uitwerken van de gewenste integrale managementstijl, de aanscherping van processen en procedures op basis van de dienstverleningsvisie en het internaliseren van de kernwaarden van onze organisatie:

- De blik naar de buitenwereld
- Duidelijk, lenig en slagvaardig
- Hart voor publieke zaak
- Vertrouwen en verantwoordelijkheid

Het voornemen van de directeur en zijn managementteam om colleges en raden periodiek te informeren en te rapporteren over taken, formatie, organisatie en de financiële gevolgen zijn daarbij essentieel. Net als de wil bij raden en colleges om samen te zoeken naar verdere optimalisatie door focus, het maken van keuzes, het zoeken naar harmonisatie en het vastleggen van afspraken in een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling.

Aantrekkelijk werkgeverschap

Er zal blijven worden ingezet op werving van vaste medewerkers. De extra aandacht die hieraan werd besteed de afgelopen jaren werpt zijn vruchten af. Toch hebben we het als kleine vis in een grote vijver structureel lastig om kandidaten aan ons te binden en hen te behouden. Hierdoor staat de kwaliteit van de productie onder druk. We zetten in op aantrekkelijk werkgeverschap met in ons achterhoofd dat dit maatwerk vraagt. We zetten, waar dit kan, in op het binnenhalen van getalenteerde, minder ervaren mensen die we zelf klaarmaken. Hiermee halen we een frisse blik en leergierigheid binnen en de mogelijkheid om zo blijvend te inspireren en innoveren.

Terugdringen werkdruk en ziekteverzuim

De organisatieverandering die in 2022 is gerealiseerd moet bijdragen aan meer stabiliteit in de organisatie. Teamleiders spelen een cruciale rol in het ondersteunen van medewerkers door het bieden van duidelijke kaders, persoonlijke aandacht en het verbinden van medewerkers en teams met elkaar en met de organisatie. Hierdoor ontstaat stabiliteit in personeelsbezetting, onderlinge verbinding en duidelijkheid over doelen en kaders.

Informatievoorziening

Om Informatievoorziening (DIV en ICT) verder te verstevigen werken we aan professionalisering van onze processen, goed beheer van de automatisering en hebben we extra aandacht voor Informatiebeveiliging. De automatisering en het applicatielandschap voldoen technisch gezien. Het informatielandschap is echter kwetsbaar vanwege onderbezetting op ICT en DIV. Er spelen afdeling overstijgende belangen in het landschap (op het gebied van architectuur, security, privacy en beschikbaarheid en beheer van informatie). De ambities en ontwikkelingen richten zich dan ook op versterking van de Informatievoorziening-functie. De speerpunten zijn:

- Grip op het informatielandschap (ICT-visie, architectuur, beheertmanagement, beheer)
- I-expertise aanreiken aan de vakafdelingen
- Visie en meerjarig realisatieperspectief zaakgericht werken
- Versterken van de competenties binnen Informatievoorziening (ICT en DIV)
- Het ontsluiten van data om bij te dragen aan de verbetering van processen en sturing

Duurzaamheid

Gemeenten hebben een voorbeeldfunctie op het gebied van duurzaamheid. OVER-gemeenten adviseert de gemeenten Wormerland dan ook over hoe panden verduurzaamd kunnen worden. Bij de eigen dienstverlening houdt OVER-gemeenten, bijvoorbeeld op het vlak van facilitaire dienstverlening, duurzaamheid als leidraad aan.

Financieel

De geraamde baten en lasten van OVER-gemeenten worden voor 62% toegerekend aan de gemeente Wormerland en 38% aan de gemeente Oostzaan, uitgezonderd de afgenomen specifieke dienstverlening. De bijdrage aan OVER-gemeenten die de gemeente Wormerland heeft opgenomen in de Begroting 2023-2026 is gebaseerd op de Begroting 2023 -2026 van OVER-gemeenten.

Paragraaf Taakstellingen en Stelposten

Waar gaat het over

Deze paragraaf is in de begroting 2022 voor het eerst opgenomen. Onze toezichthouder, de Provincie heeft om deze paragraaf gevraagd in verband met de verslechterde financiële positie bij gemeenten. De oorzaak van deze verslechterde financiële positie ligt in het overdragen van taken vanuit het Rijk zonder toereikende financiële middelen om deze taken uit te kunnen voeren. De financiële positie van gemeenten is hierdoor steeds meer onder druk komen te staan. Gevolg hiervan bij gemeenten zijn dat er steeds vaker bezuinigingsmaatregelen, ombuigingen en/of taakstellingen nodig zijn om de meerjarenbegroting sluitend te maken. In deze paragraaf wordt een totaalbeeld geschetst welke van deze zaken in de begroting van Wormerland aan de orde zijn.

In deze primaire programmabegroting 2023-2026 zijn de volgende zaken opgenomen:

Stelposten:

Stelposten, opgenomen in de primaire begroting	2023	2024	2025	2026
1) Extra OZB i.v.m. areaaluitbreiding door nieuwe woningen	12.985	31.779	31.779	179.400
Totaal	12.985	31.779	31.779	179.400

Toelichting:

1) De stelpost voor OZB ivm areaaluitbreiding is niet nieuw, die nemen we al langere tijd op in onze begroting, op basis van de verwachte nieuwbouw in de komende jaren. De nieuwe woningen voor 2022 zijn al in de 1e helft van 2022 daarwerkelijk opgeleverd, zodat de realisatie voor het jaar 2023 van de bovenstaande raming, geen risico met zich meebrengt.

Taakstellingen:

Van taakstellingen is verder geen sprake in deze begroting 2023-2026.

Paragraaf Kengetallen

Waar gaat het over

De BBV stelt een aantal kengetallen verplicht om op te nemen in de begroting. Hieronder staan de kengetallen per programma.

Programma 1

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
% Functiemenging (Bron: LISA). De verhouding tussen banen en woningen. Varieert tussen 0% (alleen wonen) en 100% (alleen banen). Bij een waarde van 50% zijn er evenveel woningen als banen.*	42,5**	42,5**	42,5**
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoner van 15 t/m 64 jaar (Bron: LISA)	149,0**	147,78**	147,78**

* Functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen banen). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

** Actuele gegevens niet beschikbaar bij bron Lisa, dit betreft een schatting.

Programma 2

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Aantal nieuwe woningen per 1.000 woningen (Bron: BAG)	7,52	15	7**
% Demografische druk (Bron: CBS)***	79,0	63,0	78,5

* bron: waarstaatjegemeente.nl: in 2020 zijn er 9 woningen meer dan in 2019 op een totaal aantal woningen van 6.971.

**Prognose aantal woningen per 1 jan 2023: 7087 (zijnde 7.054 woningen plus een prognose van 35 nieuwe woningen in 2022).

Groei woningvoorraad per 1 jan 2022: 2% Aantal woningen per 1 jan 2022 is 7.054

***De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking.

Programma 3

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar (Bron: meerdere)	n.b.	500	500
% Jongeren met een delict voor rechter in de leeftijd 12-21 jaar (Bron: CBS Jeugd)	n.b.	n.b.*	n.b.*
% Kinderen in uitkeringsgezin tot 18 jaar (Bron: CBS)	n.b.	n.b.*	n.b.*
% netto arbeidsparticipatie van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking (Bron: CBS)	n.b.	67%	67%
% werkeloze jongeren in de leeftijd 16-22 jaar (Bron: CBS)	n.b.	n.b.*	n.b.*
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (Bron: CBS)	249,8	220	220

Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar (Bron: CBS)	n.b.	40**	40**
% jongeren met jeugdhulp van alle jongeren tot 18 jaar (Bron: CBS Jeugd)	6,8%	8,2%	8,2%
% jongeren met jeugdbescherming van alle jongeren tot 18 jaar (Bron: CBS)	1,0%	n.b.*	n.b.*
% jongeren met jeugdreclassering van alle jongeren in de leeftijd van 12-23 jaar (Bron: CBS)	n.b.	n.b.*	n.b.*
Aantal cliënten met maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners (Bron: CBS MSD WMO)	n.b.	380	380

*) Aantallen zijn niet bekend op "waarstaatjegemeente.nl", daarom ook niet begroot voor 2022 en 2023.

*) Cijfers van CBS wijken af doordat onze administratie voor re-integratie niet volledig gekoppeld is aan het CBS.

Programma 4

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Aantal absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (Bron: DUO)	0	0	0
Aantal relatief verzuim per 1.000 leerlingen (Bron: DUO)	48	23	23
% Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) van het VO en MBO (Bron: Ingrado)	1,72%	1,1%	1,1%
% Niet-sporters (Bron: 'Gezondheidsenquête' (CBS/RIVM))	47%	46,8%	45%

Programma 5

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Veiligheid			
Aantal verwijzing Halt per 10.000 jongeren (Bron: bureau Halt)	n.b.*	n.b.*	n.b.*
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (Bron: CBS)	0,307	n.b.*	n.b.*
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (Bron: CBS)**	1,042	n.b.*	n.b.*
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners (Bron: CBS)	1,042	n.b.*	n.b.*
Aantal vernielingen en beschadigingen in openbare ruimte per 1.000 inwoners (Bron: CBS)	3,004	n.b.*	n.b.*
Milieu en Volksgezondheid			

Omvang huishoudelijk restafval aantal KG per inwoner (Bron: CBS)	188 kg	116 kg	120kg
% Hernieuwbare energie (zon/wind/warmte) (Bron: RWS)	n.b.*	n.b.	n.b.

*De gevraagde cijfers zijn niet bekend via Halt, RWS en CBS

**de genoemde aantallen betreffen het aantal mishandelingen

Programma 6

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Gemiddelde WOZ waarde x €1.000 (Bron: CBS)	324	358	405
Gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishouden (Bron: COELO)	942	1.156	1.196*
Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden (Bron: COELO)	942	1.039	1.053*
Formatie (aantal fte's per 1.000 inwoners) (Bron: eigen administratie)	0,39	0,39	0,39
Bezetting (aantal fte's per 1.000 inwoners) (Bron: eigen administratie)	0,39	0,39	0,39
Apparaatskosten per inwoner (Bron: eigen begroting)	€676	€ 636	€ 716
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (Bron: eigen begroting)	14%	5%	11%
Overhead (% van de totale lasten) (Bron: eigen begroting)	12%	15%	15%

*De woonlasten zijn de OZB, riool- en afvalstoffenheffing van een woonhuis met (geschatte) gemiddelde WOZ-waarde. Het OZB-tarief is gestegen met het inflatiepercentage van 2,2%.

Financieel beeld

Financiële positie en meerjarenplan

Overzicht van baten en lasten 2021 tot en met 2026

Hieronder is een overzicht opgenomen van alle lasten en baten per programma, per jaar.

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 incl. wijz.	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
01 Dienstverlening						
Lasten	1.484.101	1.618.875	4.705.196	2.088.853	2.088.853	2.088.853
Baten	499.986	531.931	3.123.088	521.745	521.745	521.745
Totaal 01 Dienstverlening	-984.115	-1.086.944	-1.582.108	-1.567.108	-1.567.108	-1.567.108
02 Ruimtelijke ontwikkeling						
Lasten	992.952	738.987	761.825	756.744	755.745	754.740
Baten	54.194	59.226	54.142	53.209	52.269	51.322
Totaal 02 Ruimtelijke ontwikkeling	-938.758	-679.761	-707.683	-703.535	-703.476	-703.418
03 Sociaal domein						
Lasten	13.419.927	14.514.495	15.243.416	15.243.325	15.243.199	15.243.199
Baten	3.695.754	3.559.547	3.635.073	3.635.073	3.635.073	3.635.073
Totaal 03 Sociaal domein	-9.724.173	-10.954.948	-11.608.343	-11.608.252	-11.608.126	-11.608.126
04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs						
Lasten	4.892.501	4.351.166	3.898.820	3.841.259	3.841.177	3.840.956
Baten	1.367.716	814.868	876.209	831.773	831.773	831.773
Totaal 04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs	-3.524.785	-3.536.298	-3.022.611	-3.009.486	-3.009.404	-3.009.183
05 Leefomgeving						
Lasten	10.676.725	10.965.090	11.961.303	12.670.247	12.687.336	12.719.255
Baten	5.388.889	5.629.908	5.774.616	5.814.932	5.846.056	5.888.003
Totaal 05 Leefomgeving	-5.287.837	-5.335.182	-6.186.687	-6.855.315	-6.841.280	-6.831.252
06 Bestuur en organisatie						
Lasten	8.453.786	7.912.424	7.246.924	7.753.173	8.481.878	9.354.402
Baten	29.305.747	30.466.834	31.668.449	32.875.516	34.774.401	33.785.704
Totaal 06 Bestuur en organisatie	20.851.962	22.554.410	24.421.525	25.122.343	26.292.523	24.431.302
Resultaat van Baten minus Lasten	392.294	961.277	1.314.093	1.378.647	2.563.129	712.215
40 Mutaties in reserves						
Onttrekkingen	2.327.686	756.780	342.201	576.026	576.026	576.026
Stortingen	2.050.800	1.868.303	1.449.123	1.799.123	449.123	449.123
Totaal 40 Mutaties in reserves	276.886	-1.111.523	-1.106.922	-1.223.097	126.903	126.903
Gerealiseerd resultaat	669.180	-150.246	207.171	155.550	2.690.032	839.118

Structureel evenwicht begrotingssaldi

Incidentele budgetten

In dit overzicht van baten en lasten zijn de volgende bedragen van incidentele aard.

(bedragen x €1.000)	Lasten '23	Baten '23	Lasten '24	Baten '24	Lasten '25	Baten '25	Lasten '26	Baten '26
1. Dienstverlening								
2. Ruimtelijke ontwikkeling								
3. Sociaal domein								
4. Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs	44	44						
5. Leefomgeving	10	10	10	10				
6. Bestuur en organisatie								
Totaal	54	54	10	10	0	0	0	0

Toelichting incidentele bedragen:

Programma 4

De incidentele lasten en baten in 2023 ad € 44.436 betreffen NPO-gelden (Nationaal Programma Onderwijs). We ontvangen deze gelden van het rijk met als doel deze gelden te besteden aan het inhalen van leerachterstanden ten gevolge van Corona.

Programma 5

De incidentele lasten en baten in 2023 en 2024 ad € 10.000 per jaar betreft REP-subsidie (Regionaal Energiebesparingsprogramma) van de provincie te besteden aan het duurzaam bouwloket, bewustwording en informeren energiebesparing, en stimuleren uitvoering verduurzamingsmaatregelen.

Structurele mutaties reserves

In dit overzicht van baten en lasten staan de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

(bedragen x €1.000)	Toevoegingen '23	Onttrekkingen '23	Toevoegingen '24	Onttrekkingen '24	Toevoegingen '25	Onttrekkingen '25	Toevoegingen '26	Onttrekkingen '26
1. Dienstverlening								
2. Ruimtelijke ontwikkeling								
3. Sociaal domein								

4. Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs								
5. Leefomgeving		27		318		318		318
6. Bestuur en organisatie								
Totalen		27		318		318		318
Totaal	0	27	0	318	0	318	0	318

Toelichting structurele onttrekkingen aan reserves:

Programma 5

Deze beschikkingen uit de reserve Brandweerkazerne Wormer en de reserve Zaanbrug dienen ter dekking van de kapitaallasten.

Structureel evenwicht begroting

Resumerend bepalen we aan de hand van bovenstaande gegevens het structurele evenwicht van de meerjarenbegroting:

(bedragen x €1.000)	Lasten '23	Baten '23	Lasten '24	Baten '24	Lasten '25	Baten '25	Lasten '26	Baten '26
a. Saldo van baten en lasten		207		156		2.690		839
b. -/- Incidentele baten en lasten (zie tabel hierboven)	54	54	10	10				
c. Mutaties in reserves	1.449	342	1.799	576	449	576	449	576
d. -/- Structurele mutaties in reserves (zie tabel hierboven)	0	27	0	318	0	318	0	318
e. Saldo: incidentele mutaties in reserves (c-d)	1.449	315	1.799	258	449	258	449	258
Totalen (a-b-e)	-1.503	-162	-1.809	-112	-449	2432	-449	581
Totale structureel begrotingssaldi		1.341		1.697		2.881		1.030

Deze **structurele** begrotingssaldi zijn voor onze toezichthouder, de Provincie Noord-Holland, de belangrijkste graadmeter voor haar oordeel over ons toezicht. Voor 2023 hebben we dus een structureel sluitende begroting.

Het geraamde bedrag van de algemene dekkingsmiddelen zijn de baten van programma 6, de producten 282 tot en met 292, in totaal € 31.650.000 . Zie voor een uitsplitsing de tabel bij programma 6.

Het geraamde bedrag op de post onvoorzien bedraagt voor 2023 ruim € 26.000 en maakt onderdeel uit van de lasten van programma 6, Bestuur en organisatie.

Raming EMU-saldo

Het EMU-saldo (ook wel financieringssaldo van de totale Nederlandse overheid) is jaren negatief geweest. Het financieringssaldo van de gemeenten maakt hier onderdeel van uit. Om het financieringssaldo van de totale overheid te kunnen ramen, moeten de gemeenten sinds 2006 een driejaarsraming van hun EMU-saldo in de begroting opnemen.

Voor Wormerland komt deze raming uit op de volgende bedragen:

Raming EMU-saldo (bedragen x €1.000)	2022	2023	2024
1. Exploitatie voor donaties en onttrekkingen aan reserves	71	1.314	1.379
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.029	1.108	1.603
3. Donaties aan voorzieningen	1.838	2.909	660
4. Investerings in materiële vaste activa ('23: nieuwe Zaanbrug)	4.568 -/-	14.483 -/-	776 -/-
5. Ontvangen investeringsbedragen van Rijk, Provincie, EU en ov. (niet via de exploitatie)	0	0	0
6. Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vast activa (niet via de exploitatie)	0	0	0
7. Uitgaven aan aankoop grond en uitgaven bouw- en woonrijp maken e.d.	0 -/-	0 -/-	0 -/-
8. Baten grondexploitaties, voor zover niet op de exploitatie is verantwoord	0	0	0
9. Betalingen t.l.v. de voorzieningen	558 -/-	603 -/-	608 -/-
10. Lasten i.v.m. transacties met derden, niet via expl., maar rechtstreeks t.l.v. de reserves en niet hierboven al meegenomen	0	0	0
De berekeningen van het EMU-saldo wordt gecorrigeerd voor verkoop van deeln. en aandelen:			
11a. Worden er deelnemingen en aandelen verkocht?	nee	nee	nee
11b. Zo ja, de bij verkoop verwachte boekwinst	0 -/-	0 -/-	0 -/-
Berekend EMU-saldo	-2.188	-9.755	2.258

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, is er in de jaren 2022 t/m 2023 naar verwachting sprake van een financieringstekort. Dit wordt met name veroorzaakt door de investeringen die in het MJP (Meerjarenplan) zijn opgenomen. Dit betreft met name uitgaven voor wegen, riolering, beschoeiing, bruggen, groen en vervanging van de tractie van de buitendienst. In 2023 is het financieringstekort eenmalig groot door de investering in de nieuwe Zaanbrug (ad4).

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Hieronder wordt verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen voor huidig, dan wel voormalig personeel. Gemeenten moeten de verplichtingen in de begroting en de jaarrekening opnemen. De personeelskosten voor 2023 zijn gebaseerd op de huidige formatie van de gemeente Wormerland, zijnde de Raad, het college, de griffie, de secretaris, de verplichtingen aan oud-wethouders en de zogenaamde BABS'en (Buitengewone Ambtenaren van de Burgerlijke stand) en bedragen €1.182.387. Het ambtelijk personeel is verder in dienst van OVER-gemeenten.

Geldleningen

Ontwikkeling langlopende geldleningen

In het volgende overzicht geven we de verwachting weer van de ontwikkeling van de langlopende geldleningen. In de paragraaf Financiering bij het onderdeel Solvabiliteit wordt nader ingegaan op de vraag hoe onze schuldpositie gewaardeerd kan worden in verhouding tot het totale vermogen.

Staat van opgenomen langlopende geldleningen:

Nr.	Jaar laatste aflossing	Rente %	Restantbedrag geldleningen/ Voorschot begin van dienstjaar 2023	Bedrag in de loop van het dienstjaar op de te nemen/opgenomen len./vervr.afgelost	Te betalen rente	Aflossing	Restantbedrag geldlening / voorschot aan het eind van het dienstjaar 2023
185	2039	0,55%	1.211		7	68	1.143
186	2030	0,075%	1.086		1	135	951
187	2025	0,99%	105		1	35	71
199	2023	1,99%	200		4	200	0
201	2024	2,12%	200		4	100	100
202	2034	3,08%	1.200		37	100	1.100
203	2044	2,70%	2.200		59	100	2.100
204	2048	1,55%	2.600		40	100	2.500
205	2039	0,19%	850		2	50	800
206	2049	0,68%	2.700		18	100	2.600

207	2051	0,685%	1.933		13	67	1.867
208	2052	1,17%	3.000		35	100	2.900
	nw'23			12.000 *)			12.000
			17.286	12.000	222	1.155	28.131

(bedragen x €1.000)

Meerjarig ziet het verwachte verloop van de totaalsaldi van de opgenomen leningen er als volgt uit:

Per ultimo (bedragen x €1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Langlopende geldleningen	17.286	28.131 *)	27.775	29.485	30.130

*) De grote toename in de verwachte hoogte van de opgenomen leningen in 2023 wordt veroorzaakt door de op te nemen geldlening(en) voor de betaling van de nieuwe Zaanbrug.

Reserves en voorzieningen

In het volgende overzicht wordt de verwachte ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in 2023 weergegeven:

Staat van reserves en voorzieningen	Saldo begin 2023	Vermeerderingen	Geplande uitgaven	Overige verminderingen	Saldo eind 2023
Algemene reserve	3.414	1.000	0	0	4.414
Algemene reserve - Totaal	3.414	1.000	0	0	4.414
Egalisatiereserve Algemene uitkering	288	250	0	0	538
Reserve Nog uit te voeren werken	1.692	0	0	0	1.692
Bestemmingsreserve Brandweerkazerne Wormer	598	0	0	-27	571
Bestemmingsreserve Verkiezingen	49	31	0	-45	35
Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplannen	56	18	0	-15	59
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	479	0	0	0	479
Bestemmingsreserve Innovatie Sociaal Domein (onderdeel van Reserve Sociaal Domein)	116	0	0	0	116
Fonds Volkshuisvesting	920	0	0	0	920
Ontwikkelingsfonds	477	0	0	0	477
Bestemmingsreserve Monumentenzorg	42	0	0	-3	39
Bestemmingsreserve Onderhoud vaarwegen	129	90	0	-90	129
Fonds Duurzaamheidsleningen	831	0	0	0	831
Bestemmingsreserve Speelplaatsen	72	60	0	-65	67
Bestemmingsreserve Duurzame vervanging openbare verlichting	353	0	0	-30	323
Reserve Zaanbrug	7.271	0	0	0	7.271
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	813	0	0	-67	746
Bestemmingsreserve Blijversleningen	150	0	0	0	150
Reserves - Totaal	14.336	449	0	-342	14.443
Meerjarenonderhoudsplannen MOP	1.526	329	-300	0	1.555
Vervanging gymnastiekrichting	39	13	-9	0	42
Voorziening Bruggen en kunstwerken	127	181	-181	0	127
Voorziening Pensioenen wethouders	2.721	123	-112	0	2.732

Voorziening Egalisatie riolering	1.948	2	0	0	1.950
Voorziening Egalisatie afval	1	10	0	0	11
Voorziening Wachtgelden gewezen wethouders	0	0	0	0	0
Voorziening Personele Maatregelen	0	0	0	0	0
Voorziening egalisatie leges omgevingsvergunningen	0	2.251	0	0	2.251
		0	0	0	0
Voorzieningen - Totaal	6.362	2.909	-603	0	8.668
Geheel - Totaal	24.111	4.358	-603	-342	27.525

1-nov-2022

Meerjarig totaalsaldi

Meerjarig ziet het verwachte verloop van de totaalsaldi van de reserves en voorzieningen er als volgt uit:

Per ultimo	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Algemene Reserve	3.186	3.414	4.414	5.764	5.764	5.764
Bestemmingsreserves	12.932	14.336	14.443	14.316	14.189	14.062
Voorzieningen	6.883	6.362	8.668	8.369	8.096	7.803
	23.002	24.111	27.525	28.449	28.048	27.629

1-nov-2022

Balans

	31-12-2021 (Rekening 2021)	31-12-2022 (Begroting 2022)	31-12-2023 (Begroting 2023)	31-12-2024 (Begroting 2023)	31-12-2025 (Begroting 2023)	31-12-2026 (Begroting 2023)
ACTIVA						
<i>Vaste activa:</i>						
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	31.583	33.654	46.876	46.049	47.674	47.922
Financiële vaste activa	4.768	4.072	4.251	3.986	3.719	3.487
<i>Vlottende activa:</i>						
Voorraden	0	0	0	0	0	0
Vorderingen (uitzet.<1jr)	7.390	1.500	2.700	3.500	4.000	3.500
Liquide middelen	451	306	336	1.145	1.631	489
Overlopende activa	437	2.200	3.000	3.000	4.000	4.000

Totaal Activa	44.629	41.732	57.163	57.680	61.024	59.398
PASSIVA						
<i>Vaste passiva:</i>						
Algemene Reserve	3.186	3.235	4.414	5.764	5.764	5.764
Bestemmingsreserves	12.933	12.921	14.443	14.316	14.189	14.062
Resultaat na bestemming	669	238	207	156	2.690	839
Voorzieningen	6.214	6.752	8.668	8.369	8.096	7.803
Vaste schulden	15.347	17.286	28.131	27.775	29.485	30.130
<i>Vlottende passiva:</i>						
Kasgeldleningen	0	500	0	0	0	0
Overige schulden	4.191	300	300	300	300	300
Overlopende passiva	2.089	500	1.000	1.000	500	500
Totaal Passiva	44.629	41.732	57.163	57.680	61.024	59.398

(bedragen x €1.000)

Meerjarenplan

Het meerjarenplan (MJP) 2023 laat het voorgenomen nieuwe beleid zien. Dat beleid is opgenomen in de programma's van de begroting.

De onontkoombare en vervangingsinvesteringen voor het jaar 2023 worden door middel van het vaststellen van de begroting 2023, door de Raad beschikbaar gesteld. Dat geldt niet voor de nieuwe investeringen uit dit MJP. Voor die investeringen dient nog een afzonderlijk raadsvoorstel met inhoudelijke zaken en het definitieve benodigde bedrag ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

MEERJARENPLAN (MJP) 2023-2026

Programma Omschrijving	expl/nieuwe/ verv.inv.	Urgentie O/N/G	Investering		begin jaar	kapitaallasten			
			netto	afschr.		2023	2024	2025	2026
Progr 2 Ruimtelijke ontwikkeling									
<i>Recreatie & Toerisme, pluspakket:</i>									
Zwemvlot in Poel/Zwet	nieuwe inv.	G	9.000	10	2023		976	976	976
Visie waterrecreatie Za/Wa	nieuwe inv.	G	20.000	10	2023		2.169	2.169	2.169
Schuilplekken fietsers (inv.na bijdrage derden)	nieuwe inv.	G	20.000	10	2024			2.169	2.169
aanlegstijgers langs de Zaan (inv.na bijdrage derden)	nieuwe inv.	G	48.000	20	2024			2.796	2.796
Informatieborden, te zien vanaf het water (na bijdr. derden)	nieuwe inv.	G	12.000	10	2024			1.301	1.301
Camera toren van Wormer	nieuwe inv.	G	27.500	10	2024			2.982	2.982
Progr 4 Maatschappelijke participatie									
Nieuwe school De Eigen Wijs, eerste inr.	nieuwe inv.	O	51.650	10	2021	5.601	5.601	5.601	5.601
Progr 5 Leefomgeving									
MIP, beschoeiingen, achterstallig onderhoud '23	verv.inv.	N	141.000	40	2023		4.713	4.713	4.713
MIP, beschoeiingen, achterstallig onderhoud '24	verv.inv.	N	188.000	40	2024			6.284	6.284
MIP, Kalandenwijk, riolering	verv.inv.	N	1.908.000	60	24-'25				48.451
MIP, Kalandenwijk, wegen	verv.inv.	N	707.020	20	24-'25				41.181
MIP, Kalandenwijk, groen	verv.inv.	N	161.120	20	24-'25				9.385
MIP, Kalandenwijk, beschoeiingen	verv.inv.	N	12.720	40	24-'25				425
MIP, Spatterstraat, 3 hofjes, wegen	verv.inv.	N	99.640	20	2025				5.804
MIP, Beschoeiingen, achterstallig onderhoud '25	verv.inv.	N	200.000	40	2025				6.685
MIP, Nieuwe buurt Jisp, wegen	verv.inv.	N	902.060	20	2026				
MIP, Nieuwe buurt Jisp, riolering	verv.inv.	N	636.000	60	2026				
MIP, Nieuwe buurt Jisp, groen	verv.inv.	N	151.580	20	2026				
MIP, Nieuwe buurt Jisp, beschoeiingen	verv.inv.	N	11.660	40	2026				
<i>Bruggen en kunstwerken:</i>									
Vervanging Weiverbrug Jisp	verv.inv.	N	58.300	25	2023		2.814	2.814	2.814
Vervanging 2e Koningsvarenstraatduiker (incl. duurdere 1e)	verv.inv.	N	172.000	25	2023		8.301	8.301	8.301
Renovatie en restauratie Raadhuysbrug Jisp	verv.inv.	N	195.000	15	2023		14.614	14.614	14.614
Vervanging brug Voetbalvereniging Jisp	verv.inv.	N	106.000	25	2026				
Spijkerboorbrug, vervanging meerstoelen	verv.inv.	N	58.300	25	2024			2.814	2.814
Spijkerboorbrug, vervanging technische installaties	verv.inv.	N	74.200	15	2023		5.561	5.561	5.561
Poelsluisbrug, vervanging technische installaties	verv.inv.	N	63.600	15	2024			4.766	4.766
Bijdrage fietstunnel N515-Zuideweg	nieuw	G	125.000	25	2025				6.033
Vervanging 3 Gouden Leeuwbruggetjes	verv.inv.	N	55.120	25	2026				
Spijkerboorbrug, vervanging bewegingswerken, schilderwerk etc.	verv.inv.	N	PM		2026				
Poelsluisbrug, vervanging bewegingswerken, schilderwerk etc.	verv.inv.	N	PM		2027				
<i>Tractie buitendienst:</i>									
Vervanging 3 busjes (€35.000 per busje)	verv.inv.	N	105.000	7	2024			15.913	15.913
Vervanging pick-up met kraan	verv.inv.	N	50.000	7	2024			7.578	7.578
Vervanging auto coordinator buitendienst	verv.inv.	N	15.500	7	2026				
Vervanging Iveco	verv.inv.	N	65.000	7	2027				
Dienstauto BOA	nieuwe inv.	G	18.000	7	2022	2.728	2.728	2.728	2.728
Progr 6 Bestuur									
Verstreken ict-middelen nieuwe Raad	verv.inv.	N	30.000	4	2026				
Toerisme	expl					16.500	11.000	4.500	2.500
TOTAAL LASTEN MJP			6.497.970			24.829	58.477	98.580	214.543

Bijlagen

Taakvelden

Waar gaat het over

Vanuit de BBV is een financieel overzicht per taakveld verplicht gesteld. De taakvelden zijn voor alle decentrale overheden gelijk en zijn bedoeld om landelijke vergelijkingen te kunnen maken.

Taakvelden begroting 2023	Begroting 2023
Geen Taakveld	0
0.1 Bestuur	-1.413.520
0.10 Mutaties reserves	-1.106.922
0.2 Burgerzaken	-1.116.512
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-130.960
0.4 Ondersteuning organisatie	-5.994.162
0.5 Treasury	550.362
0.61 OZB woningen	2.819.382
0.62 OZB niet-woningen	1.028.310
0.64 Belastingen Overig	-147.755
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	27.064.508
0.8 Overige baten en lasten	606.493
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	1.532.662
1.2 Openbare orde en Veiligheid	-510.269
2.1 Verkeer, wegen en water	-2.253.872
2.4 Economische Havens en waterwegen	288.263
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	29.180
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	-10.845
3.4 Economische promotie	64.427
4.1 Openbaar basisonderwijs	62.117
4.2 Onderwijshuisvesting	390.882
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-667.702
5.1 Sportbeleid en activering	60.928
5.2 Sportaccommodaties	-363.897
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-289.595
5.5 Cultureel erfgoed	-86.964
5.6 Media	293.936
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.377.544
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.182.105
6.2 Wijkteams	1.290.327
6.3 Inkomensregelingen	-927.003
6.4 Begeleide participatie	75.970
6.5 Arbeidsparticipatie	264.085
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-4.482.160
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	173.663
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	2.559.090
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	375.233
7.1 Volksgezondheid	927.006
7.2 Riolering	0
7.3 Afval	0
7.4 Milieubeheer	-738.125
7.5 Begraafplaatsen	-292.892
8.1 Ruimte en leefomgeving	-287.384
8.3 Wonen en bouwen	-222.781
Gerealiseerd resultaat	207.171

Begrotingsrichtlijnen 2023

Waar gaat het over

Gemeenten zijn verplicht een begroting en een meerjarenraming voor ten minste drie jaar volgend op het begrotingsjaar op te stellen. Voor het opstellen van de begroting en meerjarenramingen zijn de volgende begrotingsrichtlijnen van toepassing.

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is om alle taken en activiteiten met betrekking tot de gemeentelijke huishouding op te nemen in de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026. Het doel is vervolgens een structureel sluitende meerjarenbegroting vast te stellen.

Richtlijnen

Voor het opstellen van de begroting 2023 zijn in de Kadernota 2023 de volgende richtlijnen vastgesteld:

Beleid

a. De uitwerking van de op te stellen raadsagenda 2022-2025. Het college van B&W werkt deze agenda verder uit aan de hand van de vragen:

- Welke doelstellingen hebben we?
- Wat gaan we doen om deze doelstellingen te bereiken?
- Wat kost het?

b. Raadsbesluiten tot en met de vergadering van juni 2022 inclusief de vermelde posten in het voorjaarsbericht 2022 worden verwerkt in de programmabegroting 2023;

c. Raadsbesluiten van juli tot en met december 2022, met meerjarige (structurele) gevolgen, worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging van 2023;

Kostenontwikkeling

d. Er is rekening gehouden met een inflatie van 2,2% voor de zgn. 'prijzen' (=opgaven CPB-prognose van maart 2022). Dit betreffen de directe uitgaven- en inkomstenbudgetten;

e. Rekening is gehouden met een interne loonkostenstijging van 3,6%. Dit is conform de begroting van OVER-gemeenten, waar de loonkosten van de ambtelijke organisatie in zijn opgenomen. Het betreft hier dus alleen de loonkosten van het bestuur van Wormerland. Deze indexatie is noodzakelijk om periodieken, verhoging sociale lasten en pensioenlasten te dekken;

f. Voor de gemeenschappelijke regelingen is eveneens een inflatie van 2,2% gehanteerd.

Prijsstijgingen hoger dan dit percentage, zijn slechts opgenomen voor zover daar contracten, bestuurlijke afspraken of andere 'bewijsstukken' aan ten grondslag liggen;

g. De begrotingen van de samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen dienen we uiterlijk 31 mei te hebben ontvangen, zodat deze kunnen worden verwerkt in de programmabegroting 2023-2026. Mocht dit niet het geval zijn dan stijgen de lasten voor de begroting 2023-2026 met de in voorgestelde stijgingen;

Renteontwikkeling

h. De rekenrente wordt sinds 2022 jaarlijks opnieuw berekend en bij de Kadernota vastgesteld. Dit is vastgesteld in de nota 'waardering vaste activa, afschrijvingen en rente', welke in december 2020 is vastgesteld. Deze wordt gebruikt voor diverse berekeningen zoals afkoopsommen, contante waarden, maar met name voor de kapitaallasten over investeringen. Voor 2023 is de rekenrente, net als voor het jaar 2022, berekend op 1,5%. Voor het opstellen van de Begroting 2023 wordt daarom een rekenrente van 1,5% gehanteerd.

Overige

i. In de vergaderingen van de samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen dient ons gemeenschappelijk standpunt met betrekking tot de loon- en prijsstijgingspercentages en de aanleverdatum van de begrotingen te worden ingebracht;

j. De jaarschijf 2023 van het meerjarenplan (MJP) 2023-2026 wordt vastgesteld bij de kadernota 2023, voor wat betreft vervangingsinvesteringen, areaaluitbreiding en intensivering bestaand beleid. De consequenties ervan worden direct verwerkt in de programma's van de programmabegroting 2023-2026.

Gemeentelijke belastingen en retributies

k. Voor de tarieven gaan wij uit van een stijging gelijk aan het inflatiepercentage, in dit geval van 2,2%. Uitzonderingen op de algemene regel van de toegestane stijging zijn:

- reisdocumenten / rijbewijzen: de tarieven van de reisdocumenten / rijbewijzen zijn aan een wettelijk maximum gebonden;
- afvalstoffenheffing / rioolrecht: met betrekking tot deze tarieven geldt, met uitzondering van de BCF-component, een kostendekking van 100%;
- voor de OZB en de RZB geldt dat niet de tarieven, maar de opbrengst stijgt met het genoemde inflatiepercentage. Daarbij komt, sinds de begroting 2021, dat de korting op de Algemene Uitkering naar aanleiding van de WOZ-waardestijging, bij de geraamde onroerendezaakbelasting opbrengst wordt opgeteld.

Going concern taken

Waar gaat het over

We streven naar het op een efficiënte en effectieve manier uitvoeren van de going concerntaken zodat de continuïteit van de dienstverlening gewaarborgd is. Hieronder vallen alle reguliere (wettelijke) taken en taken die voortvloeien uit vastgesteld beleid. Hieronder een overzicht van deze taken. De lijst is niet uitputtend.

Reguliere taken programma 1

Uitvoeren activiteiten Basisregistratie personen

- Het bijhouden van de persoonsgegevens van inwoners van onze gemeente in de Basisregistratie personen

Uitvoeren activiteiten bedrijfscontacten en vestiging

- Het geven van advies aan lokale bedrijven en bedrijven die zich in de gemeente willen vestigen.

Uitvoeren activiteiten bouwtoezicht

- Het controleren of bestaande gebouwen gebruikt worden conform bestemmingsplan of omgevingsvergunning;
- Het toezicht houden op de uitvoering van bouwwerkzaamheden;
- Opmerkzaam zijn op illegale bouwwerkzaamheden;
- Het controleren van gereedmeldingen na bouwactiviteiten;
- Het controleren van bouwwerken bij evenementen;
- Het verstrekken van informatie.

Uitvoeren activiteiten Burgerlijke stand

- Het registreren van rechtsfeiten zoals geboorte, huwelijk, echtscheiding, overlijden en geregistreerd partnerschap.
- Het voltrekken van huwelijken.

Uitvoeren activiteiten markt

- Het afgeven van marktvergunningen;
- Het opstellen van marktkraamplaatsen.

Uitvoeren activiteiten Persoonsdocumenten

- Het afhandelen van aanvragen en het afgeven van persoonsdocumenten conform de wettelijke vereisten. Een persoonsdocument is een bewijsstuk dat aan een persoon (houder) gebonden is en dat de identiteit van deze persoon bewijst. Bijv. paspoort, rijbewijs, toeristenkaart, visum.

Uitvoeren activiteiten vergunningen

- Het beoordelen, verwerken en afgeven van een besluit op vergunningaanvragen Het betreft hier vergunningaanvragen op het gebied van de APV (algemeen plaatselijke verordening), de WABO (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht), de Drank- en Horecawet en overige bijzondere wetten; Het beoordelen van initiatieven in een vooroverleg fase;
- Het verstrekken van informatie over benodigde vergunningen;

Uitvoeren activiteiten Verkiezingen

- Het voorbereiden en uitvoeren van verkiezingen voor rijksoverheid, provinciale overheid, gemeenteraad en waterschappen.

Reguliere taken programma 2

Uitvoeren activiteiten bestemmingsplannen

- Het periodiek aanpassen van bestemmingsplannen en het opstellen van bestemmingsplannen voor te ontwikkelen gebieden. Een bestemmingsplan is een door de gemeente opgesteld plan waarin staat aangegeven waarvoor de grond of gebouwen gebruikt mogen worden. Daarin is te zien welke ontwikkelingen op gebied van bijvoorbeeld bebouwing er mogelijk plaatsvinden. Deze plannen zijn in te zien op de gemeentelijke website. In technische zin is een bestemmingsplan een nadere detaillering van de structuurvisie.
- Het afhandelen van verzoeken van wijziging of afwijking van het bestemmingsplan. Hiermee kan toestemming worden gegeven om in strijd met het geldende bestemmingsplan te bouwen, grondwerken te verrichten of een bouwwerk of perceel te gebruiken.

Uitvoeren activiteiten natuur en landschap, economie, recreatie en toerisme

- Het verstrekken van subsidies op het gebied van natuur en landschap
- Het verhuren van gemeente-eigendommen (Poelboerderij)
- Zienswijze geven op nieuw beleid van derden (bijv. Natuurbeheerplan)
- Coördinatiewerkzaamheden Stichting de Poelboerderij
- Overleg voeren met de betrokken partijen in het buitengebied
- Zienswijze geven op ontwerpvergunningen van de provincie Noord-Holland n het kader van de Natuurbeschermingswet.
- Deelname aan werkgroep nationaal landschap Laag-Holland
- Zienswijze geven op financiële jaarstukken recreatieschap Twiske -Waterland
- Inrichten van toeristische steunpunten in samenwerking met ondernemers, Amsterdam marketing en Zaanstad marketing.
- Deelname aan regionale overleggen (MRA/REOZ)
- Overleg voeren met de bedrijvenvereniging, ondernemersvereniging en marktcommissie.

Uitvoeren activiteiten omgevingsvisie

- Het bijhouden en periodiek opstellen van een structuurvisie. De Wet Ruimtelijke Ordening bepaalt dat de structuurvisie elke 10 jaar wordt herzien. Een structuurvisie is een door de gemeente opgesteld plan waarin de gewenste ontwikkeling met betrekking tot het ruimtegebruik in de gemeente is aangegeven. De structuurvisie dient als uitgangspunt voor de bestemmingsplannen. De huidige structuurvisie loopt tot 2025.

Reguliere taken programma 3

Uitvoeren activiteiten jeugdhulp

- Het uitvoeren van het beleidsplan jeugdhulp
- Het regionaal inkopen van jeugdhulp
- Het continueren en subsidiëren van preventieve programma's (bv. Alert4you)
- Het bieden van Jeugdhulp via het Jeugdteam
- Het doorontwikkelen van het Jeugdteam en aansturen van de hoofdaannemer
- Het contracteren van groepspraktijken en ZZP-ers
- Het contracteren van Eigen Kracht en Eigen Plan (familiegroepsplan)
- Het vormgeven aan de koppeling Passend onderwijs en Jeugdhulp, en het subsidiëren van het Schoolmaatschappelijk werk
- Het regionaal inkopen van jeugdhulp
- Het regionaal afstemmen van jeughulpbeleid
- Het evalueren van het beleidsplan Jeugdhulp en de verordening Jeugdhulp
- Het sturing geven aan Veilig Thuis
- Het analyseren en van data cliëntsysteem van het Jeugdteam Mens Centraal
- Het analyseren en financieel vertalen van data onderhanden werk
- Het afstemmen met CAK over inning eigen bijdrage
- Het afstemmen met SVB over voorgang en uitvoering PGB's
- Het begeleiden van de adviesraad Sociaal Domein
- Het invulling geven aan cliëntondersteuning en het monitoren van de uitvoering
- Het initiëren van het overleg tussen gemeente, jeugd- en huisartsen en het Jeugdteam
- Het aansturen van de coördinator Centrum Jong, en subsidiëren van de GGD
- Het uitvoeren van de jeugdnota. Hierbij hoort het evalueren en maken van afspraken met SCWO met betrekking tot: het ambulant jeugd- en jongerenwerk, brede school ontwikkeling, sport en cultuur-stimulering oudere jeugd

Uitvoeren activiteiten Participatiewet

- Het uitvoeren van het beleidsplan Participatiewet Wormerland en verordeningen.
- Het opstellen van de verticale verantwoording naar Ministerie middels Beeld van Uitvoering.
- Het aanvragen van aanvulling budgetten bij het Ministerie indien boven budget is besteed.
- Het voeren van regie op de uitbestede taken aan gemeente Zaanstad en afspraken in de dienstverleningsovereenkomst.
- Het voeren van regie op de lokale uitvoering van de Participatiewet, beleidsplan en verordeningen.
- Het beheren van contracten met externe bureaus.

Uitvoeren activiteiten statushouders

- Het coördineren van de jaarlijkse taakstelling voor het plaatsen van statushouders in passende huisvesting.

Uitvoeren activiteiten Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

- Het subsidiëren van algemene voorzieningen ter ondersteuning van de zelfredzaamheid, uitvoeringsovereenkomsten maken gericht op beoogde resultaten, monitoren afspraken en

periodiek gesprekken met instellingen die budgetsubsidies ontvangen. Het gaat hier onder andere om toegang tot algemene voorzieningen, bijvoorbeeld activiteiten vanuit het Dienstencentrum en organisaties als de Regionale Stichting WonenPlus en de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening.

- Het (laten) uitvoeren van acties uit het uitvoeringsplan Wmo.
- Het inkopen van maatwerkvoorzieningen in de Wmo. Het gaat om het afsluiten van contracten voor woningaanpassingen, hulpmiddelen, aanvullend openbaar vervoer, begeleiding, hulp in de huishouding, trapliften en medische advisering. Het periodiek beoordelen van managementinformatie, monitoren en evalueren van de afgesloten contracten en bijsturen, uit(laten)voeren van contractbeheer en klanttevredenheidsonderzoeken.
- Het uitvoeren van mantelzorgbeleid waaronder het subsidiëren en maken van afspraken met de Regionale Stichting Wonen Plus voor het uitvoeren van mantelzorgactiviteiten in het kader van het verstrekken van informatie, ontmoeting lotgenoten, waardering mantelzorgers, respijtzorg.
- Het uitvoeren van vrijwilligersbeleid waaronder het subsidiëren van de regionale stichting Wonen Plus voor de coördinatie van vrijwilligers, het matchen van vraag en aanbod van vrijwilligers, waardering van vrijwilligers. Daarnaast sluiten wij een vrijwilligersverzekering af.
- Het afstemmen met het Centraal Administratiekantoor (CAK) over de inning van eigen bijdragen in het kader van de Wmo. Het beoordelen van de door het CAK geleverde rapportages over opgevoerde uren door zorgaanbieders en opgelegde eigen bijdragen. Indien nodig knelpunten bespreken met zorgaanbieders.
- Het relatiebeheer met de Sociale Verzekeringsbank (SVB) gericht op het afstemmen met SVB van de voortgang, uitbetaling, verantwoording en rapportages over persoonsgebonden budgetten in de Wmo.
- Invulling geven aan cliëntondersteuning (ingevuld door MEE Amstel en Zaan) en het monitoren van de uitvoering.
- Ondersteunen van de Adviesraad Sociaal Domein: aanlevering, coördineren van beantwoording van vragen, reacties op adviezen van de ASD.
- Het afhandelen van meldingen Wmo: voeren van het gesprek met de aanvrager, verslaglegging van het gesprek.
- Het beoordelen van meldingen, aanvragen en verstrekking van maatwerkvoorzieningen Wmo (o.a. rolstoelen, scootmobielen, hulp in de huishouding, begeleiding woningaanpassingen, trapliften Aanvullend openbaar vervoer e.d.)
- Het behandelen van mutaties in indicaties voor de Wmo (verlengingen, veranderen in persoonlijke situatie of wijziging zorgaanbieder).
- Het administratieve afhandelen van aanvragen: dossiervorming, archivering, facturatie, controle facturen, informatieverstrekking, opvoeren noodzakelijke gegevens bij Centraal Administratiekantoor, verwerken gegevens bij Sociale Verzekeringsbank, controle persoonsgebonden budgetten.
- Het relatiebeheer bij samenwerkingspartners/netwerk: woningcorporaties, huisartsen, mantelzorgconsulent, geheugenpoli, wijkverpleegkundige, dienstencentrum, sociaal team, jeugdteam en eventueel andere eerstelijnsvoorzieningen.
- Het faciliteren van samenwerking tussen zorgverzekeraar en gemeente.
- Het subsidiëren van opvang en beschermd wonen in verband met verslaving, huiselijk geweld en psychische stoornis.

Uitvoeren activiteiten Wet publieke gezondheid

- Het subsidiëren van de GGD (veilig thuis)

Uitvoeren armoedebeleid

- Het afhandelen van aanvragen voor individuele bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag
- Het afhandelen van aanvragen voor het Kinderparticipatiefonds (schoolgaande kinderen)
- Het afhandelen van aanvragen voor het Seniorenparticipatiefonds
- Het aanbieden van schulddienstverleningstrajecten
- Het inzetten van het maatwerkbudget

Uitvoering activiteiten werk en inkomen

- Het beoordelen van aanvragen voor inkomensvoorzieningen en armoedebeleid op rechtmatigheid en toekenningen verstrekken
- Het tussentijds controleren van rechtmatigheid en naleving van plichten en zo nodig handhavingsmiddelen inzetten.
- Het begeleiden van inwoners met een uitkering naar een betaalde baan en/of begeleiden naar een maatschappelijk nuttige werkzaamheden indien een betaalde baan (nog) niet verwacht kan worden.
- Het vaststellen van het arbeidsvermogen indien sprake is van arbeidsbeperkingen.
- Het inzetten van instrumenten met als doel het verkorten van de afstand tot de arbeidsmarkt.
- Het Plan van aanpak re-integratie opstellen, uitvoeren, evalueren, bijstellen en monitoren.
- Het inzetten van de werkmakelaars voor de volgende zaken:
- Het bezoeken van bedrijven en relaties aangaan met werkgevers om vacatures beschikbaar te maken voor de doelgroepen Participatiewet.
- Het verstrekken van informatie aan bedrijven over het aannemen van iemand uit de doelgroep Participatiewet.
- Het begeleiden van werkgevers in het proces van beschikbaar maken van een vacature tot aan plaatsing van een kandidaat en nazorg verlenen aan de werkgever.
- Het deelnemen aan het regionaal werkgeversservicepunt
- Het voordragen en plaatsen van kandidaten op opengestelde vacatures

Reguliere taken programma 4

Uitvoeren activiteiten (multifunctionele) maatschappelijke accommodaties

- Het regelen van beheer en het betalen van de vaste lasten (belastingen, verzekering, onderhoud, huren, rente en afschrijving enz.) en het innen van huren van de accommodaties. Dit zijn: Ons Huis Jisp, Ontmoetingscentrum Westertil, MFA Neck en MFA Centrum Wormer (De Omslag) en de panden Kameelstraat 26 en Het Kasteel bij Wormer Wieken.
- Het bijdragen in het nadelig exploitatiesaldo van de openbare bibliotheek.
- Het subsidiëren van het Sociaal Cultureel Centrum Wormerland (Scwo);
- Het stimuleren van een financieel gezonde en duurzame exploitatie zwembad en sporthallen Wormer.

Burgerparticipatie

- Financieel ondersteunen van de contactcommissies

Uitvoeren activiteiten kinderopvang

- Het verzorgen van registratie, toezicht en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang in de gemeente.

Uitvoeren activiteiten muziekonderwijs

- Het subsidiëren van het muziekonderwijs aan basisschoolleerlingen door muziekschool Waterland. Het College besloot opnieuw in te tekenen op het aanbod van het programma Cultuur met Kwaliteit, nu voor de periode 2017 - 2020.

Uitvoeren activiteiten onderwijstaken

- Het in beeld houden van ruimtebehoefte van de scholen op basis van prognoses
- Het afhandelen van huisvestingsaanvragen door schoolbesturen
- Het verzekeren van schoolgebouwen voor schades en het afwikkelen van schadegevallen met de schoolbesturen
- Het beschikbaar stellen van sportzalen voor bewegingsonderwijs en sportgroepen
- Het houden van toezicht op de naleving van de leerplichtwet (uitbesteed aan Zaanstad)
- Het bijhouden van een leerlingenadministratie (uitbesteed aan Zaanstad).
- Het afhandelen van aanvragen leerlingenvervoer (uitbesteed, toezicht daarop)
- Het afsluiten van contracten leerlingenvervoer
- Het bijhouden van de administratie leerlingenvervoer
- Het innen van de ouderbijdragen leerlingenvervoer
- Het subsidiëren van extra onderwijsactiviteiten, waaronder de brede school en gezonde school.
- Het deelnemen in de stuurgroep brede school
- Het bevorderen van samenwerking tussen kinderopvang/peuterspelen en basisonderwijs en het vormgeven van voor- en vroegschoolse educatie;
- Het stimuleren en deels faciliteren van het gezonde school programma vanuit gezondheidsbeleid;
- Het bevorderen van cultuureducatie op basisscholen;
- Het subsidiëren van activiteiten ter bestrijding van laaggeletterdheid bij volwassenen;
- Het subsidiëren van activiteiten voor taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid bij kinderen in samenwerking tussen scholen en de openbare bibliotheek.

Uitvoeren activiteiten peuterspeelzalen

- Het subsidiëren van peuterspelen/vroegschoolse educatie op diverse locaties

Uitvoeren activiteiten sociaal en cultureel werk

- Het aanmoedigen van activiteiten op het vlak van recreatie en ontmoeting, kunst en cultuur door deze te subsidiëren. De subsidie wordt in driejarige rondes verzorgd.

Uitvoeren activiteiten sport

- Het subsidiëren van initiatieven in het kader van sportstimulering.
- Het onderhouden van de gemeentelijke sportterreinen (tot aan privatisering) en het innen van huren en pachten.
- Het subsidiëren van geprivatiseerde sportcomplexen
- Het onderhouden, beheren, betalen van vaste lasten (belastingen, verzekeringen enz), verhuren van de gemeentelijke sportzalen. Dit zijn: sportzaal De Balk, Harpoen en Gymzaal Neck.
- Het bijdragen in het nadelig exploitatiesaldo van het gemeentelijk zwembad en sporthallen en maken en volgen van afspraken daarover.
- Het bevorderen van topsportdeelname via een jaarlijkse bijdrage aan Stichting Topsport Zaanstad.

Uitvoeren activiteiten volksgezondheid

- Het laten uitvoeren van de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) via de GR voor de GGD Zaanstreek-Waterland.
- Het uitvoeren van het programma Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), gericht op het terugdringen van alcoholgebruik en overgewicht.
- Het inzetten van de gemeentelijke lijkschouwer (GGD Amsterdam) bij een niet natuurlijk overlijden (of twijfel hierbij).
- Het subsidiëren van de jeugdgezondheidszorg.
- Het bestrijden van ongedierte.

Burgerparticipatie

- Het ondersteunen van de contactcommissies Jisp, Wijdewormer, Oostknollendam en Spijkerboor.
- Het bijwonen van de (jaar)vergaderingen contactcommissies.

Reguliere taken programma 5**Uitvoeren activiteiten handhaving openbare ruimte**

Inzet van de bijzondere opsporingsambtenaar (BOA) en kernregisseur op handhaving van "Schoon, heel en veilig".

Uitvoeren activiteiten afval

- Het zorgen voor het ophalen van huisvuil binnen de gemeente. De activiteit wordt uitgevoerd door de Huisvuilcentrale (HVC).
- Het verwijderen van zwerfafval binnen de gemeente.
- Het opleggen en innen van reinigingsrechten.
- Het voldoen aan de VANG-doelstellingen.

Uitvoeren activiteiten begraven

- Het beheer van gemeentelijke begraafplaatsen.
- Het uitgeven van graven begraafplaatsen.
- Het opleggen en innen van grafrechten.

Uitvoeren activiteiten beheer gemeentelijke panden en gronden

- Het beheer van gemeentelijke woningen en landerijen.
- Het opleggen en innen van pachten en huren.
- Het beheer van het gemeentehuis Wormerland.

Uitvoeren activiteiten monumentenzorg

- Het beheer van de gemeentelijke- en rijksmonumenten. Het betreft hier het gemeentehuis in Jisp, Heerenhuis in Spijkerboor (mogelijkheid voor verkoop wordt onderzocht), Kerktoren Jisp.
- Het beoordelen / aanwijzen van gemeentelijke monumenten.
- Klankborden met eigenaren/ontwikkelaars over mogelijke wijzigingen aan de monumenten en het gebruik ervan.
- Het verstrekken van instandhoudingssubsidies voor gemeentelijke monumenten.

Uitvoeren activiteiten bodemkwaliteitskaart

- Het actualiseren van de bodemkwaliteitskaart. Hierdoor blijven de mogelijkheden voor grondverzet geoptimaliseerd, waarbij de bodemkwaliteitskaart – onder voorwaarden – de

verplichte partijkeuringen vervangt. Door het vaststellen van de bodemkwaliteitskaarten worden tevens de afzetmogelijkheden voor licht verontreinigde grond verruimd. Voorts kunnen middels een vastgestelde bodemkwaliteitskaart makkelijker (kleine) werkzaamheden worden uitgevoerd in de bodem zonder bodemonderzoek.

Uitvoeren activiteiten enkelvoudige vergunningaanvragen omgevingsvergunningen

- Het behandelen van enkelvoudige vergunningaanvragen omgevingsvergunningen.
- Het invullen van de milieuparagraaf in de ruimtelijke plannen.
- Het adviseren bij meervoudige complexe vergunningaanvragen (waarbij meerdere elementen dan milieu spelen).
- Het in behandeling nemen van enkelvoudige vergunningaanvragen omgevingsvergunningen.

Uitvoeren activiteiten kunstwerken

- Het onderhouden van bruggen, steigers, duikers en geluidsvoorzieningen. In Wormerland zijn er 86 bruggen, 7 steigers, 20 duikers (slootverbindingen onder de weg) en 3 geluidsschermen.

Uitvoeren activiteiten gemeentelijke wegen en pleinen

- Het onderhouden van wegen, bermen en wegmeubilair van de gemeente. Onder wegmeubilair worden hier voorwerpen bedoeld die in de openbare ruimte staan zoals verkeerszuilen, afvalbakkenbanken, wegmarkeringen enz. De gemeente heeft 45 km wegen in beheer en onderhoud. Dat zijn de wegen binnen de bebouwde kom.
- Gladheidbestrijding.
- Het reinigen en het onkruidvrij houden van de straten en pleinen van de gemeente.
- Het uitvoeren van verkeersbesluiten.

Uitvoeren activiteiten meervoudige complexe vergunningaanvragen

- Het adviseren bij meervoudige complexe vergunningaanvragen.
- Het invullen van de milieuparagraaf in de ruimtelijke plannen.
- Het adviseren bij meervoudige complexe vergunningaanvragen (waarbij meerdere elementen dan milieu spelen).
- Het in behandeling nemen van enkelvoudige vergunningaanvragen omgevingsvergunningen.

Uitvoeren activiteiten milieu

- De gemeentelijke milieutaken zijn neergelegd bij de milieudienst. Deze dienst verleent vergunningen en controleert bedrijven op bouw-, milieu-, drank en horeca en brandveiligheidsregels. Daarnaast werken er milieuspecialisten op het gebied van asbest, bodem, veiligheid, geluid en flora en fauna.
- Het in stand houden van een milieustraat voor het gescheiden aanleveren van verschillende soorten afval.

Uitvoeren activiteiten openbaar groen

- Het onderhouden en beheren van de gemeentelijke groenvoorzieningen. Het beheer is uitbesteed.
- Het onderhouden van de gemeentelijke bomen.

Uitvoeren activiteiten openbare verlichting

- Het onderhouden en in stand houden van openbare verlichting. In Wormerland zijn er 2.521 armaturen.

Uitvoeren activiteiten pontveren

- Het beheren van het pont Spijkerboor.
- Het beheer van het pontje in Oostknollendam is uitbesteed aan het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

Uitvoeren activiteiten riolering

- Het vervangen en verbeteren van het rioolstelsel, ook in het kader van klimaatadaptatie. Dit gaat gecombineerd met groot onderhoud aan de wegen.
- Het onderhouden, reinigen, inspecteren en vervangen van riolering binnen de gemeente. In Wormerland is er 152 km riolering.
- Het onderhouden van de gemalen. In Wormerland zijn er 434 gemalen.
- Het opleggen en innen van rioolrechten.

Uitvoeren activiteiten veiligheidsbeleid

- Preventieve acties bij toename van Woninginbraken. Afhankelijk van de mate waarin het voorkomt organiseren we een preventieavond en plaatsen we borden bij de ingang van de gemeente.
- Onderhouden contacten What's app-buurtpreventie groepen. Jaarlijks vindt er een bijeenkomst plaats met beheerders, gemeente en politie om kennis te delen.
- Uitvoeren acties behorende bij het Integraal Veiligheidsbeleid.
- Actualisatie evenementenbeleid.
- Actualisatie APV.
- Actualisatie BIBOB-beleid.
- Aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit. De gemeente neemt deel aan RIEC-casussen, zorgt voor bewustwording en voert acties uit op grond van signaleringen.
- Uitvoering van bestuurlijke handhaving op de drank- en horecawet.
- Het inzetten van buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) binnen de openbare ruimte en op het water. De BOA wordt gestuurd op grond van meldingen van burgers en op grond van maatschappelijke prioriteiten.
- Het (laten) begeleiden van (risicovolle) evenementen. Het team OOV adviseert bij grootschalige evenementen. Het team APV coördineert en de vergunningaanvragen en de adviezen.
- Het bijdragen aan buurtbemiddeling.
- Het verstevigen van de samenwerking tussen zorg en veilig. Binnen OVER-gemeenten is een regulier overleg tussen zorg en veilig opgestart. Daarnaast is er verbinding met de overlegstructuren binnen de regio.
- Integrale aanpak van overlast gevende situaties (jongeren en volwassenen) door gemeente, politie en zorginstanties.
- Het deelnemen aan het Bestuurlijk Overleg Veiligheid binnen Zaanstreek-Waterland.
- Het deelnemen aan de driehoek van het Basisteam Zaanstad.
- Het deelnemen aan het Regionaal Bestuurlijk Overleg Politie (RBOP). Hier vindt beleidsbepaling plaats door de burgemeesters binnen de Eenheid politie samen met OM en politie Integrale aanpak bij radicalisering, polarisatie en extremisme door gemeente, politie en zorginstanties en het Zorg- en Veiligheidshuis. Daarnaast wordt de casuïstiek besproken in de driehoek.

Uitvoeren activiteiten crisisbeheersing

- Het deelnemen aan de Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland (VrZW) voor de bestrijding van brand en crisesbeheersing.
- Het financieel beheer van de gebouwen van de brandweer binnen Wormerland.
- Het faciliteren van de Burgerhulpverleningsposten (BHV-posten) in Jisp en Oostknollendam.

- Vaaroverlast we komen met een integrale aanpak, handhaving en preventie waarin we de ingezette lijn voortzetten.
- Woonoverlast aanpakken.

Uitvoeren activiteiten watergangen

- Het maaien en baggeren van de slootbodem.
- Het onderhouden van beschoeiingen en walkanten (totaal 77 km).

Uitvoeren activiteiten zwerfafval

- Het reduceren van zwerfafval. We vergroten de bewustwording middels educatie bij basisscholen en sportverenigingen. Daarnaast zetten we in op een integrale aanpak van de zwerfafvalproblematiek in het beheer van de openbare ruimte.

Uitvoeren activiteiten speelplaatsen

- Het onderhouden van de gemeentelijke speelplaatsen.
- Het subsidiëren van de kinderboerderij.

Reguliere taken programma 6

Uitvoeren activiteiten belastingen en heffingen conform de paragraaf Lokale heffingen

- Het opstellen van de tarievennota.
- Het voorbereiden en in besluitvorming brengen van de belastingverordeningen.
- Het zorgen voor de heffing en invordering van belastingen en heffingen.

Uitvoeren activiteiten communicatie

- Het bouwen aan en in stand houden van imago en profilering van de gemeente
- Het adviseren van portefeuillehouders op grote thema's en dossiers
- Het voeren van crisiscommunicatie indien aan de orde.
- Het stimuleren van actieve betrokkenheid van inwoners en ondernemers
- Het onderhouden van contacten door collegeleden met burgers, verenigingen, instellingen, bedrijven en contactcommissies.
- Het opstellen van de gemeentegids.
- Het onderhouden van de internetsite.
- Het onderhouden van de communicatie via social media.
- Het aanleveren van persberichten, advertenties en publicaties over gemeentelijke besluitvorming
- Het onderhouden van contacten met de pers.
- Het adviseren van collega ambtenaren over communicatieaanpak en het betrekken van inwoners en ondernemers.
- Het uitwerken van gemeentelijke besluiten in communicatiemiddelen.

Uitvoeren activiteiten feest- en gedenkdagen en onderscheidingen

- Het vlaggen volgens protocol.
- Het organiseren van bezoeken van burgemeester en/of wethouder aan inwoners in het kader van speciale aangelegenheden zoals huwelijksjubilea.
- Het organiseren van de dodenherdenking op 4 mei en Veteranendag.
- Het organiseren van en het uitreiken van koninklijke onderscheidingen en oorkondes.

- Het organiseren van en het uitreiken van gemeentelijke onderscheidingen zoals de Zilveren Lepelaar.

Uitvoeren activiteiten gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsprojecten zoals opgenomen in de paragraaf verbonden partijen

- Het uitvoeren van bestuurstaken bij gemeenschappelijke regelingen.
- Het deelnemen aan vergaderingen van gemeenschappelijke regelingen.
- Het beoordelen van de financiële- en beleidsdocumenten van gemeenschappelijke regelingen.
- Het opstellen van zienswijzen voor de gemeenteraad bij de financiële documenten van de gemeenschappelijke regelingen.
- Periodiek beoordelen van de dienstverlening van gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden.

Uitvoeren activiteiten in het kader van begroten en verantwoorden

- Het opstellen van de planning- en controleagenda.
- Het opstellen en in besluitvorming brengen van de planning- en controldocumenten. Dit betreft de gemeentelijke begroting, kadernota, jaarrekening en de tussentijdse voortgangsrapportages (voorjaars- en najaarsbericht).
- Het periodiek uitvoeren en rapporteren aan de raad inzake risicomanagement.
- Afgeven van de rechtmatigheidsverklaring van het college aan de raad bij de jaarrekening.

Uitvoeren activiteiten juridische zaken

- Het behandelen van bezwaar- en (hoger)beroepschriften waarbij mogelijk premediation wordt toegepast.
- Secretariële ondersteuning van de commissie bezwaarschriften.
- Juridische handhaving WABO en kinderopvang.
- Het voeren van of ondersteunen bij juridische procedures.
- Het organisatiebreed adviseren bij juridische vraagstukken, adviseren en ondersteunen van het bestuur, MT en medewerkers bij juridische en strategische dilemma's op alle voorkomende rechtsgebieden.
- Regiefunctie publicatieproces regelgeving, officiële bekendmakingen (regelgeving en kennisgevingen).
- Bestuursondersteunende werkzaamheden (zoals nota Gemeenschappelijke regeling, evaluaties, geschilleninventarisaties, delegatie- en mandaatregeling e.d.).
- Aansprakelijkheidstellingen (schadeclaims) en verzekeringen.
- Juridische kwaliteitszorg (ontwikkelen juridische modellen, standaarden, trainingen).
- Bestuurlijke- en juridische ondersteuning raadsverkiezingen.
- Afhandeling van Wet open overheid (Woo)-verzoeken.
- Klachtenbehandeling

Uitvoeren activiteiten omtrent algemene administratieve zaken gemeenten

- Het uitvoeren van treasurytaken zoals aantrekken en uitzetten van geld en schatkistbankieren.
- Het voeren van de financiële administratie.
- Het vertalen van de circulaire gemeentefonds naar lokale consequenties.
- Het voeren van de personeels- en salarisadministratie voor raad, college en griffie.

Uitvoeren activiteiten politiek besluitvormingsprocessen

- Het voorbereiden en uitwerken van college- en raadsbesluiten.
- Het beantwoorden van raads vragen.
- Het adviseren en ondersteunen van collegeleden en beleidsmedewerkers.
- Het leveren van informatie betreffende verantwoordingen en planningen op het gebied van planning, financiën en uitvoering.
- Het organiseren van college, raad- en commissievergaderingen en vastleggen van besluiten.
- Het onderzoeken van de gemeentelijke activiteiten door de rekenkamercommissie.
- Het ondersteunen van de activiteiten rekenkamercommissie.

Afkortingenlijst

Afkortingen

AKCI-subsidie	Subsidie m.b.t. Advies Klimaatneutraal en Circulair Inkopen
AOH	Achterstallig onderhoud
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BABS	Buitengewoon Ambtenaar van de Burgerlijke Stand
BAG	Basisadministratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	Btw-compensatiefonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BRO	Basisregistratie Ondergronden
BRP	Basisregistratie personen
Btw	Belasting Toegevoegde Waarde
B&W	Burgemeester en Wethouders
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer
CPB	Centraal PlanBureau
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EMU	Europese Monetaire Unie
ENSIA	Invoeren van Eenduidig Normatiek Single Information Audit
EZW	Energiebedrijf Zaanstreek-Waterland
fido	Financiering decentrale overheden
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
GGD	Gemeenschappelijke GezondheidsDienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GR	Gemeenschappelijke regeling
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HVC	Huisvuil Centrale
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
ISW	Interregionaal Samenwerkingsverband
JOP	Jongeren Ontmoetings Plaats
KCC	KlantContactCentrum
MFA	Multifunctionele accommodatie
MIP	Meerjaren Investerings Plan (openbare werken)
MJP	Meerjarenplan

MKB	Midden- en kleinbedrijf
MOP	Meerjarig Onderhoudsplan
MRA	Metropoolregio Amsterdam
NUP	Nationaal Uitvoeringsprogramma
OD IJmond	Omgevingsdienst IJmond
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerend Zaak Belasting
pgb	Persoonsgebonden budget
PO	Primair onderwijs
PPS-constructie	Publiek-private samenwerkingsverbanden
PUN	Paspoortuitvoeringsregeling
RIEC	Regionale Informatie- en Expertisecentrum
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RWBB	Roerende Woon- en Bedrijfsruimte Belasting
SCWO	Sociaal cultureel centrum Wormerland
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SVn	Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (corona-crisis)
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VANG	Van afval naar grondstof
VHROSV	Volkshuisvesting Ruimtelijke ordening en Stedelijke Vernieuwing
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VrZW	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVI	Vuilverbrandingsinstallatie
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Waardering onroerende zaken
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WWB	Wet Werk en Bijstand

